FRANCKESCHE
STIFTUNGEN

Alte Drucke

ANTO. DE BVTRIO || IN QVINQVE LIBROS DECRE=||TALIVM COMMENTARIA ... Summarijs ... Flori || de Sura Lugdunen[sis] ... || ... ||

... || SVPER SECVNDA PARTE SECVNDI || DECRETALIVM. || CLARISSIMI IVRIS || VTRIVSQVE DOCTORIS DOMINI || Antonij de Butrio perutilis Lectura super secunda || parte Secundi Decretalium accuratissime ...

Antonius <de Butrio>

Lugduni, 1532

De exceptionibus. Rubrica.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downladed and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150682

Visual Library

1 ☞ Exceptio facit reum actorem.
2 Exceptio a quo habuit ortum.

¶ De exceptionibus. Rubrica.

1 ¶ Viſo de probationibus in genere ⁊ in ſpecie:†quia in exceptio
nibus quis eſt actor.ff.de excep.l.j.⁊ ſubit onus probandi.ff.de pro
ba.in exceptiõibus.ideo ⁊c.ſm Hoſt.vel viſo de iure actoris per qđ
munitur quaſi gladio videamus de iure reorum quo muniuntur vt
clipeis ſm Azo.Vel tertio fundata et probata intentione actoris:
reus opponit peremptorium:vel excipit cõtra ꝓbationes ergo ⁊c.
Materia.iij.q.vj.§.exceptio:repetitur in.vj.⁊ in clemen. ¶ Quero
quare nõ poſuit hanc rubricam ante titu.de lit.cõteſta.cum dilato-
rie ꝓponantur ante lit.cõteſta.dic hoc de arbitriis:vel ideo qꝛ perẽ-
ptorie vel quaſi plus afficiunt principale negotium.ideo fuit equiꝰ
illas in ordine preponderare.Et ſi dicas qđ alique peremptorie pro
ponuntur ante lit.cõteſta.dic qđ illud caſuale eſt.Ideo non prepõ-
derandum regule.ad quod de deſpon.impube.literas.⁊ qđ ibi not.
2 ¶ †Quomodo autem exceptio cepit in paradiſo:Adam excipien
te qđ ab Eua deceptus peccauerit.ponit ſpecu.in ꝓhemio.§.ſane.

1 ☞ Teſtis conuictus de crimine contra eum excepto repellitur a
teſtimonio ſed de crimine non punitur ſi non tangit negotiũ prin
cipale.
2 Probatio exceptionis vel obiectiuum cõtra teſtes reſeruatur ad fi-
nem proceſſus ⁊ ſufficit qđ ante ſententiam fiat.
Fallit quando arguitur de falſitate quia tunc poſt ſentẽtiam poteſt
fieri.numero.10.
3 Teſtes obijci vel reprobari ſeu obiectus teſtium nõ poſſunt proba-
ri poſt ſententiam.
4 Teſtis vt dicatur integer requiritur qđ in ſe tria habeat.
5 Acta vnius iudicij quo caſu faciant fidem in alio ⁊ diuerſo iudicio
etiam inter alias perſonas.
6 Teſtis cõuictus de crimine vt eius dictum nõ probet an puniatur
pena ordinaria.numero.12.
7 Teſtis an indiſtincte repellatur a teſtificando ratione infamie ſiue
ſit iuris aut facti.
8 Teſtis qua macula ſui corporis poſſit a teſtificando repelli.
9 Teſtis in vno iudicio repulſus a teſtificando ſi producatur in alio
an ſufficiat iudici probatum qđ alias fuit de tali crimine cõuictus
vel confeſſus.
10 Teſtium exceptio reprobatoria quomodo poteſt poſt ſententiam
proponi vel probari.
11 Innocentia delicti vel criminis quõ videatur probabilis vt nõ vi-
deatur negatiuam ſatagere.
12 Delictum exceptum cõnexum negotio de quo agitur quomodo pu
niatur pena ordinaria.

1 Eniq;. ¶ †Si teſtis de crimine contra eum
excepto ꝯuincitur vel alias cõuictus
apparet:repellitur a teſtimonio:ſed de crimine non
punitur:ſi nõ tangit negotium principale.h.d.tria
ſunt dicta.Secundum ibi.qđſi.Tertium ibi.ceterũ.
2 ¶ †No.qđ probatio exceptionis cõtra teſtes reſer
uatur ad finem ⁊ ſufficit qđ recipiatur ante ſentẽtiam.vide.s.de te-
3 ſti.ex parte ade. ¶ †No.ij.qđ exceptio teſtium reprobatoria in per-
ſonas nõ põt opponi vel probari poſt ſententiam.vnde idem de ea
4 qđ de peremptoria. ¶ †No.iij.tria detrahentia de fide teſtis quãdo
eſt ſuſpectus infamis:vel habet aliquam maculam ⁊ vt dicatur inte
5 ger teſtis:oportet omnia hec abeſſe. ¶ †Nota.iiij.caſum in quo res
inter alios acta fidem facit quãdo afficitur perſona:vnde cõuictꝰ de
crimine in quocunq; iudicio:⁊ cum quocunq; repellitur a teſtifican
do in alio iudicio hoc ſolo docto qđ fuit cõuictus.ad hoc.s.de teſti.
6 ex parte ade:⁊ tũc acta in iudicio faciũt fidẽ niſi excuſent. ¶ †Not.
quinto qđ crimen exceptum nõ punitur pena ordinaria vbi non eſt
cõnexum negotio de quo agitur:vbi autem eſt cõnexum punit:põt
colligi cõtrarium qđ ſiue ſit cõnexum ſiue nõ:nõ punitur pena ordi
naria a cõtrario qđ punit pena extraordinaria.de hoc.de or.cogni.
7 cum dilectus. ¶ †Quero que infamia repellat a teſtificando.dic ꝙ
in criminali infamia facti vel iuris nõ infamia facti.s.de teſti.teſti-
8 monium ſm Pe.et Ab.Jo.an.remittit ad ibi not. ¶ †Quero que
macula repellat a teſtificando:põt dici de macula corporis que im-
pedit ꝓmoueri:nam talis repellit in criminali a teſtificando cõtra
9 clericum ſm Pe.⁊ Ab.de quo.ij.q.vj.ipſi apli.de teſti.c.ſi. ¶ †Ve-
nio ad glo.op.licet als cõuicti vel cõfeſſi ſint:per hoc nõ poſſint re-
pelli.qꝛ ex quo aliter nõ cõſtat iudici:nõ debet ſuper eo iudicare.ff.
de iudi.de quare.de cauſa poſ.cum eccleſia.Solu.dicit glo.qđ opor
tet ſolum cõſtare iudici qđ als fuerint cõuicti vel ꝯfeſſi:vnde hoc ꝓ-
bato:ſi fuerint cõuicti vel cõfeſſi repellitur.als nõ. ¶ Opp.qđ non
ſufficiat qđ nũc ꝓbetur crimẽ niſi aliter fuerit cõuictus vel cõfeſſus
iiij.q.iij.§.Item lex iul.Solu.aliud ſcđm leges ſcđm quas nõ repel
litur teſtis ꝓpter crimen niſi ſit infamis.Ideo oportet qđ ſit ꝯuictꝰ
vel cõfeſſus ⁊ condemnatus:aliud ſecundum canones:qꝛ ſufficit qđ
ꝓbetur criminoſus.s.de teſti.teſtimonium.Idem no.s.de teſti.de-
10 cetero. ¶ †Opp.qđ exceptio teſtium reprobatoria poſſit opponi
⁊ probari poſt ſentẽtiam cuius ꝯtra.litera dicit.C.de fal.querela.de
excep.cum venerabilis.Sol.exceptio teſtiũ reprobatoria in dicto
quando arguitur falſitas põt opponi poſt ſniam ⁊ ꝓbari vt in con
trario:qñ opponitur in perſonas.tunc in ſententijs que nõ tranſeũt
in rem iudi.glo.dicit qđ exceptio reprobatoria in perſonas poteſt
quandocũq; opponi.de re iudi.lator.⁊.c.cõſanguinei.In cauſis au
tem in quibus ſententia tranſit in rem iudi.ſi eſt appellatum:pote-
rit opponi in cauſa appellationis:quia hec eſt quaſi perẽptoria qđ
no.Idem dicit glo.s.de teſtibus.ideo põt opponi in cauſa appella
tionis.C.de temp.ap.l.per hãc de teſti.fraternitatis.cum ſi.Et hoc
maxime quando hic ignorauit in priori iudicio ⁊ poſt appellatio-
nem didicit:quia admittetur in cauſa ap.cum iuramento.ar.de te-
ſti.preſentium:vnde inquantum dicit hic nõ admitti poſt ſentẽtiã:
intellige niſi ſit appellatum:ſi autem nõ eſt appellatũ:hec exceptio
nõ admittitur poſt ſententiam:ſic nec regulariter alie peremptorie:
qꝛ hec eſt peremptoria:ſaltem per obliquum.ar.hec gl.in omnibus
tenet Hoſtiẽ.in eo qđ dicit gl.qđ in ſententijs que nõ trãſeunt in rẽ
iudi.põt crimen opponi poſt ſententiam cõtra teſtes.hoc intelligo
cum diſtin.c.ſicut.s.de teſti.an res ſit integra vel nõ:qꝛ per hoc qđ ar
guatur perſona:nõ cõcluditur falſitas dicti:qꝛ ⁊ criminoſus potuit
dicere verum alie glo.ſunt clare. ¶ In gl.in verbo ſtephanus.dic ⁊
11 ij.q.vij.criminationes. ¶ †Oppo.qđ nõ debeant admitti ad ꝓban
dum ſe innocentes:quando ſunt cõuicti:qꝛ hec eſt negatiua ⁊ ipro-
babilis.s.de ꝓba.ad noſtram.Item nec cõfeſſi:qꝛ quis nõ põt veni
re cõtra id qđ dilucida voce ⁊c.de ꝓba.per tuas.cum ſi.Glo.dicit qđ
directe nõ põt ꝓbare ſe innocentem:ſed indirecte ſic ꝓbando ſe emẽ
datum de crimine qđ poterit ꝓbare per ſacerdotem.glo.allegat iu-
ra.hoc intellige ſcđm no.s.de teſti.teſtimoniũ.hoc tene.licet Tan.
Vin.Hoſt.Phy.⁊ Inno.dixerint qđ ꝓbata erit innocentia eo ipſo
qđ ꝓbatum nõ eſt cõtrarium.all.de preſump.dudum.cum ſi.Sꝫ for
te habuerunt intellectum quem habuit Hoſtien.qui dixit qđ inno-
centia ꝓbatur preſumptiue cum ad plenum alius quam deus ſcire
nõ poſſit.de preſumpt.c.j.vel forte nõ retulerunt ſe ad caſum iſtum:
quando de delicto cõſtabat.Nõ ꝓcedat etiam ſolutio abb.qui dixit
ꝓbari innocentiam per abſentiam a loco tempore cõmiſſi maleficij
qđ nõ placet inquantum dicitur de cõfeſſo:ſed ꝓcedit inquantũ di-
citur de cõuicto.Sed certe poſſet ꝓbare innocentiã inquantum di
citur de cõfeſſo excuſando nõ perimendo cõfeſſionem ſcđm ea q̃ ha-
bentur.de accu.dilecti.glo.inducit tex.an teſtis interrogatus quan
do excipitur vel examinatur:debeat reſpõdere an ſit criminoſus:et
inducit qđ ſic.Cõcludit glo.qđ nõ arctatur ad reſpõdendum:et hic
voluntarie reſpõdit.de hoc dixi.s.de teſti.cauſam.⁊ dicit gl.qđ nun
quam vidit de hoc interrogari.Et dicit qđ hec faciunt in ar.an ſi iu
dex recuſetur vt ſuſpectus teneatur de hoc reſpõdere:⁊ dicit qđ hoc
vidit pluries fieri ⁊ qđ interrogari põt ⁊ reſpõdere tenetur.docto.di
cunt qđ queri ab eo põt:ſed ſine iuramento:quia cum adhuc ſit iu-
dex cauſe:nõ põt fungi duplici officio teſtis.ſ.et iudicis.de quo in
ſpe.de recu.in ſi.⁊ cõcor.huic glo.archi.de offi.delega.ab arbitris.in
ſi.lib.vj.All.C.de pe.iudi.qui ma.iudi.in auten.ſed nouo iure.C.de
12 eden.is apud.In aut.de teſti.§.j. ¶ †Opp.qđ crimen exceptũ pu
niatur.vt patet in.l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.s.de ele.per inquiſitio
nem.glo.reſpõdit qđ aut opponitur crimen connexum negotio.de
quo agitur ⁊ punitur:aut nõ eſt cõnexum.⁊ nõ punitur vt hic.Sed
huic obuiat dictio preſertim ſcđm hoc exponendum eſt pro tantũ.
Innocẽ.hic diſtinguit:an crimen qđ opponitur teſti.nõ ſit cõnexũ
⁊ nõ punitur pena ordinaria an ſit cõnexum:⁊ de eo cõſtet confeſſio
ne ⁊ punitur:⁊ inquantum.s.dixit de cõfeſſione exponendum eſt ꝓ-
ſertim pro tantum:an de eo cõſtet probare teſtium vel inſtrumenti:
⁊ tunc nõ punitur ſiue ſit cõnexum ſiue nõ cõnexum:⁊ tunc dictio ꝓ-
ſertim ſtat ꝓ maxime.Idem no.s.de cõfeſ.cum ſuper.Jo.an.hic cũ
Hoſt.tenet qđ ſiue cõſtet cõfeſſiõe ſiue ꝓbationibus punitur:ex quo
eſt cõnexum.Ideo dictio preſertim exponi debet pro tãtũ hoc quo
ad ordinariam penam:quo ad extraordinariam autẽ penam bene
eſt differẽtia ſm Inno.quem in hoc ſequitur Jo.an.an de illo.con-
ſtet cõfeſſione an alia ꝓbatione:qꝛ ſi ꝯſtat cõfeſſione punitur:ſi alia
ꝓbatione nõ punit ad hoc.C.de teſti.l.nullũ.de ord.cog.c.ij.de hoc
ibi.⁊ de elec.per inquiſitionem.⁊ in.d.c.cũ ſuper.mihi plus plꝫ opi.
Inno.vt diſtinguatur:an cõſtet cõfeſſione an nõ:etiã quo ad ordi-
nariam penam in cõnexis:qꝛ cum nõ ſit iudicium ordinabiliter agi-
tatum pena ordinaria imponi nõ debet.de accu.inquiſitionis.quã-
do cõuincitur ꝓbatione:qꝛ ꝓbationes exigunt telam iudicij:vt lite
nõ cõte.per totum.qđ ſecus eſt in cõfeſſione.vt no.j.de acc.qualiter
⁊ qñ.ij.⁊ no.s.de ordi.cog.c.ij.Item ꝓbatio cõfeſſionis lucidior eſt
quam ꝓbatio teſtium:qꝛ multa poſſunt opponi cõtra teſtes que nõ
poſſunt opponi cõtra cõfeſſionem:quando autem dicatur cõnexũ
dicit Inno.hic qđ cõnexum eſt ſi quis accuſetur de ſimonia:⁊ ipſe in-
ducat teſtes ad ꝓbandum qđ nõ erat illo tempore in loco quo dici-
tur ſimoniam commiſiſſe vel non ipſe:ſed alius fuit actor in his:et
ſimilibus

ſimilibus:ſi teſtes confitentur ſe ſymoniace aliquid dediſſe vel rece-
piſſe:peccatum qđ confitetur.ſ.ſimoniam tangit negotium de quo
agitur.ſ.ſimoniam:quia de ſimonia accuſatur.Hoſtië.dicit hoc ve-
rum quando in eodem facto confitet ſe ſimoniacuz fuiſſe vel articu
lo de quo agitur:et ſic loquuntur de confeſ.c.ij.de electi.per inquiſi-
tionem.ſecus ſi in alio articulo ſimoniam commiſiſſet.ad hoc de or-
di.cogni.c.ij.tuam ad ſi.ſic intelligit hunc finem:⁊ hoc placet Joan.
and.Bar.exigit qđ tangat idem factum ⁊ eaſdem perſonas.in.l.j.§.
ſi publico.ff.de adul.vt ſi producis teſtem.oppo.quod falſum dixit
in hac cauſa contra me.et ſic ſufficit qđ delictum ſit commiſſum cir-
ca cauſam de qua agitur:licet non ſit idem delictum de quo princi-
paliter agitur:puto quemlibet bene dicere:licet differant multum.

1 ☞ Replicatio communionis nõ obſtat reo excipienti cõtra acto
rem:et quando replicatur de crimine per accuſatum contra accuſan
tem numero.5.
2 Excommunicatus eſt minori qui ſcienter cum excommunicato par
ticipat etiam itinerando vel ſedendo aut oſculando.
3 Excõmunicatio minor priuat quem cõione ſacramentorum:nõ au-
tem participatione hominum.
4 Excommunicationis maioris qualis ſit effectus et an excommuni
catus defendendo repellat ab accuſatione excommunicatum etiaz
minori.nu.ſeq.
5 Accuſatus de crimine an poſſit repellere accuſantem exceptione
criminis.
6 Excõmunicatio an ſicut non repellit ab excipiendo ita nec repellat
a replicando contra actorem.
7 Replicatio quid ſit ⁊ cui ⁊ quando competat.
8 Replicationis effectus qualis ſit.
9 Replicatio quando tollatur vel vitietur.
10 Replicatio vel exceptio que ſit prius probanda.
11 Replicatione propoſita an ſit ſuper ea per iudicem neceſſario pro-
nuntiandum vel ſufficiat qđ ſuper exceptione pronuntietur.

1 A Nobis. ¶ † Reo excipienti contra actorẽ.Non
ob.replicatio communionis.h.d.Com
2 munis diuiſio.ſecunda ibi.Nos. ¶ † Not.ſcienter cõmu-
nicantem excõmunicato ſiue in locutione ſiue in oratiõe
fore excõmunicatum minori.Idem ſi oſculo vel itinerando:vel ſe-
3 dendo.de ſen.excom.nuper. ¶ Et no.effectum minoris excommu-
nicationis:qꝛ priuat cõmunione ſacramentorum ⁊ non cõmunione
4 hominuz. ¶ † No.effectuz maioris:quia priuat cõmunione homi-
num ⁊ ſacramentorum:⁊ ex hoc infertur qđ excõmunicatus repelli
tur ab accuſando nõ obſtante replicatione cõmunionis ⁊ cõſequen-
ter excõmunicationis minoris:tum quia nulluz crimen repellit ab
excipiendo:⁊ ſic a defendendo:tum quia non excludit a communio
ne hominum:⁊ ſic replicatio nõ inficit exceptionem:⁊ illi nõ detra-
hit Ideo illam non tollit:⁊ ſic vt replicatio tollit exceptionẽ.opor
5 qđ illi detrahat. ¶ † Opp.cum glo.qđ cõmunicans excõmunicato
ei nõ poſſit excõmunicationem obijcere . Primo quia approbauit
mores eius ergo ⁊c.de accu.nulli.Secundo quia nõ debet alijs obij-
cere qđ ipſe noluit obſeruare.j.c.proximo.de appel.au ſit:gl.reſpõ-
dit qđ reſpõderi poteſt cum Aug.Nonnullos ſuſtinemus quos in-
nitos.xxiij.q.i.quiſquis:quaſi dicat talis cõmunio vt communiter
in voluntario nõ repellit vt nõ habens in ſe conſenſum:vel appro-
bationem.Uel ſecundo dic reprobare nõ poſſum quem approbaui
vel cui cõmunicaui agẽdo vel accuſando:ſed bene poſſum reproba-
re cui cõmunicaui excipiendo:quia nec minor excõmunicatio:nec
maior repellit quem ab excipiendo cum nec repellat a defendendo
aliquod crimen.Non ob.ꝯtrarius ſenſus.c.in quo innuitur qđ excõ
municatus maiori poſſet repelli ab opponenda excõmunicatione:
cum admittat hunc:quia eſt excõmunicatus minori:quia cõtrarius
ſenſus ceſſat propter iura cõtraria:⁊ ſic ſupplendum eſt maxime:et
hoc tene:quicquid ſenſerit gratianus per illud.ij.qđ.vij.alieni.in.§.
ibi ſequenti:vbi de hoc:quia ibi ſpeciale:vnde infamis infamem cri
minoſus criminoſum repellit ab accuſatione.Fallit etiam in illo q
proſequitur iniuriam ſuam qui licet ſit criminoſus poteſt accuſare
criminoſum.Nec repellitur criminis exceptione.Fallit in epiſcopo
accuſato a familiari:quia ei non poteſt opponere exceptionem cri-
minis.de accuſa.nulli.ij.q.vij.cum paſtoris.⁊ redditur ratio in glo.
Fallit ſm Innocen.⁊ Hoſtien.in exceptione qđ dic vt no.de accu.c.
penul.glo.tenet Joan.and.licet quidam vt Uin.j.eo.inter:diſtin-
guant:an excommunicatus opponeret exceptionem iuris:⁊ repel-
litur vt eſt excõmunicatio:an facta vt pacti de nõ petendo ⁊ ſimilia
⁊ admittitur que eſt falſa:qꝛ indiſtincte nõ repellitur ab opponẽdo.
Ideo dicit Hoſt.qđ omnis defenſio competit excommunicato:ſiue
ſit realis ſic qđ defendat reum in re in qua cõuenitur:vt ſunt perem-
ptorie ⁊ rei coherentes.ff.de excep.exceptionum.§.rei:ſiue perſona
les vt cõtra iudicem competentes.vt ibi:et idem de declinatorijs et
dilatorijs:ſiue competat ratione temporis firmati vel loci incompe

tentis vel reſcripti ſurreptitij vel inepti libelli.Idez in dilatorijs ſo
lutionis.Et idem Hoſtië.de quo de hereticis:ſi aduerſus per hec di
cit Inno.qđ excõmunicatus maiori repellit excõmunicatum mino
ri ab accuſatione cum ſit excõmunicatus talis criminoſus .qđ met⁹
cauſa ſacris:qđ placet Jo.an.in caſibus in quibus excõmunicatus
6 minori excõmunicatione peccat de quibus in illo.c.ſacris. † Sed eſt
dubium an ſicut excõmunicatio nõ repellit ab excipiendo . Ita nec
repellat a replicando actorem.Spe.tenet qđ nõ repellit.in ſpecu.c.
titu.§.j.verſi.item queritur.Exempluz actor agit opponitur pactũ
de nõ petendo replicat de pacto de petendo opponitur excõmuni-
catio cõtra replicationem nõ admittitur ſcundũ eum qđ no. ¶ Ul
timo Jo.an.poſuit hic materiam replicationis:⁊ licet ſit modicum
vtilis nec deſint antiqua ponaz qđ ſcribit quaſi ad literã. Et primo
allegat omnia iura ⁊ ciuilia et canonica:in quibus de replicatione
tractatur:hoc magis eſt laborioſum quam ſubtile.Secundo mate-
riam expedit per modum ſumme hoc modo.Primo quid ſit repli-
catio.Secundo cui competat.Tertio quando competat . Quarto
quis ſit eius effectus.Quinto qñ tollatur vel vitietur . Sexto que
ſit prius probãda:an exceptio vel replicatio. Septimo an ſuper ea
ſit pronuntiandum poſſet addi an cõtra exceptionem doli detur re-
plicatio doli:⁊ de hoc remittit.j.c.dilecti.⁊ de re.eccle.nõ alie.ſi qs
7 preſbiterorum.⁊ de adul.intelleximus. ¶ † Ad primum dicit qđ re
plicatio eſt allegatio actoris per quam reſoluitur exceptio rei.Inſti
tu.de replica.in prin.Uel latius decide verbum actoris per id quod
dicam in proximo membro:vnde replicatio eſt cõtraria exceptioni
quaſi exceptionis exceptio.ff.e.l.pe.⁊ antepe.ſemper eniz obijcitur
vt exceptionem impugnet.ff.e.l.ij.§.j.⁊ preter exempla que ponun-
tur.Inſti.de replica.in princ.⁊ ponamus exempla canonica excipit
reus de priuilegio ſuper decimis cõtra parochialem eccleſiam petẽ-
tem decimas replicat agens qđ preſcripſit cõtra priuilegiuz.de pri-
uile.accedentibus.hoc probato reijcitur exceptio:⁊ obtinebit agẽs
vel attento iure veteri excipit reus qđ trahitur vltra duas dietas re
plicat actor qđ res litigioſa eſt.j.duas dietas.de foro cõpe.ex parte:
vel replicat reſcriptum impetratum.de conſenſu partium vel qđ de
dietis ſit mentio in reſcripto.de reſcrip.nõnulli:vel cõtra petentem
hereditatem ex morte titij decedentis ſine liberis petitur hereditas
per fideicõ.relicta:excipitur qđ titius eſt ingreſſus monaſterium re-
plicatur qđ nõ valuit ingreſſus.ſ.de pba.in preſentia:vel cõtra acto
rem opponuntur excõmunicatio replicat ſententiam nullam vel ſe
abſolutum.j.e.aplice.⁊.c.ſe.⁊ de cleri.ex.mi.ppoſuit.Ex hoc patet
reſponſio ad ſcõm:cui cõpetat:quia cõpetit actori:vnde dicit lex qđ
actor nõ munit ſuam intentionem exceptionibus que ſunt reorum
ſed replicationibus.C.eo.nõ exceptionibus.Et ſi dicas qđ actor ex
cipit cõtra teſtes vel pbationes rei:ipſe reus replicat:reſpondeo in
eo qđ reus pbat cenſetur actor.ff.e.l.j.vel lex loquitur quo ad exce-
ptiones materie peremptorias vel reſpicientes principale. Ex hoc
patet tertium quando cõpetat:qꝛ cum reus excipit ⁊ nõ prius:non
enim põt reſolui vel expugnari nõdum obiectum.de deſpõ.impu.
ad diſſoluendũ cum ſuis cõcor.⁊ ſic replicatio eſt perpetua:qꝛ cõpe-
tit cũ excipit:cũ em̃ replicatio ſit exceptio:⁊ exceptio ſit ppetua.ff.de
excep.doli.l.pure.in ſi.ergo replicatio perpetua vbi tamẽ eſſet ipu-
tandum actori ea ratiõe qua tẽpore perit actio periret et replicatio
eadẽ cum actione ad hoc qđ no.j.eo.cũ venerabilis.ſup glo.pe.et ſic
debet intelligi qđ habetur.ff.qñ ac.de pecu.eſt an.l.queſitum.alſ.l.j.
§.ſi.⁊ ideo aliud in exceptione originalis:⁊ aliud in exceptione acto
ris que dicitur replicatio:qꝛ in ptãte eſt actoris agere nõ in ptãte rei
C.de dila.l.ſi quãdo.Si ergo cõtra exceptionem rei iudi.replico de
appellatione mea quã deſerui vel pſequi neglexi ſicut exceptio ob-
ſtaret mihi agẽti:ita obſtabit mihi replicanti.de ap.ſepe.in cle.e.ti.
ſi appellationem:hoc verum niſi ex appellatiõe pararetur mihi ali-
qua perpetua exceptio:puta nullitatis in his que facta ſunt poſt il
lam.vt de ſen.excõ.licet.lib.vj.Et vide qđ no.de reſcrip.ſi autẽ.ſu-
8 per glo.ij.Et hoc de primo ſecundo ⁊ tertio. ¶ † Uenio ad quartuz
de effectu replicationis.dic qꝛ reſoluit ⁊ expugnat exceptionem vt
prius dixi.oportet ergo qđ ſit pertinẽs:⁊ talis que vitiet exceptio-
nem:nam impertinens repelletur.j.c.dilecti:vel perſonam afficiẽs
vt ibi:fortius ergo ſe habet replicatio ad exceptionem quã exceptio
ad actionem:naz exceptio qñq3 defendit reum ſuper re petita: qñq3
afficit pſonam actoris:quandoq3 iudicis:qñq3 teſtis:quandoq3 pro
curatoris:qñq3 formam libelli:qñq3 reſcriptum:qñq3 locum vt dixi
ſuper glo.ſed replicatio ſemper afficit ipſam exceptionem.vt nõ p-
ſit excipienti vel vt nõ noceat replicanti.Juſti.de repli.in princ.ad
hoc qđ no.de or.cog.c.ſi.ſuper ſi.vltime glo.Nõ ob.j.c.proximo:⁊ de
adul.intelleximus.vbi no.qđ replicatio repellat exceptionem:lz il-
lam nõ cõtingat quia.j.c.proximo:exceptio fuit voluntaria:nõ pro
uocati ad iudicium ſed prouocantis:⁊ ſic quaſi actio.ad hoc qđ not.
ſ.de elec.ſuper eo.Sicut ergo exceptio põt afficere perſonam:non
actionem vt predixi:ſic ⁊ talis replicatio:veritas tamẽ eſt qđ ibi po
tius natura actionis quã virtus replicationis attẽditur vt dicã ſub
vj.membro.in decre.intelleximus adulteriuz viri de quo replicabat

tollit per cōpenſationem adulterium mulieris de quo excipiebatur
admittitur ergo replicatio nō eo reſpectu quo adulterium eſt crimē
excipientis:cum criminoſus excipiat.j.eo.dilecti.ꝛ.c.cum inter.Sꝫ
inquantum eſt compenſatio exceptionis et tollit ius:ex quo excipi-
9 tur.vt ibi.ꝛ in.c.fi.¶†Venio ad quintum:dic qḋ tollitur vel vitia-
tur replicatio per duplicationem rei que replicationem afficiat exē-
plum per decre.dudum.de cōuer.cōiugato.ꝛ duplicatio per tripli-
cationem ꝛ ſic deinceps.ff.e.l.ij.Inſtit.de repli.poſt princi.patet in
exemplis prius dictis.Si cōtra replicationem preſcriptionis pri-
uilegij duplicatur de cōtraria preſcriptione vel interruptione vel re
iudi.de cauſa poſ.cum eccleſia.ꝛ.c.cum inter.ꝛ.c.ſuborta.In ſecūdo
exemplo duplicat reus ſe ante datam reſcripti actorem domiciliū
tranſtuliſſe.de fo.competē.propoſuiſti:vel rem litigioſam eſſe alibi
vel loco diſtantiori vel procura.qui cōſenſit habere mandatuꝫ limi-
tatum.de cauſa poſ.cum olim.vel clauſulam facientem mentionem
de iure prohibente fuiſſe inſertam preter cōſcientiam cancellarij.de
reſcript.cum dilecta.per hec et ſimile vitiatur replicatio. In tertio
exemplo pone quod monaſterium duplicat illum factum eſſe maio-
rem:ꝛ iteraſſe profeſſionem vel poſt ratam habuiſſe vt dicta decret.
in preſentia.j.de regula.c.j.lib.vj.In alio exemplo pone quod du-
plicat reus abſolutionem factā ab eo qui non potuit vel qui iudex
nō erat:hoc probatum replicationem vitiat.de ſentē.excō.ſicut.de
10 iudi.at ſi clerici.ff.de re iudica.l.iiij.§.cōdemnatum. ¶†Venio ad
ſextum.dicit Ioan.and.qḋ Ioā.de deo in queſtionibus ſuis.lib.ij.
q.vj.ponens.q.de replicatione contra exceptionē excōmunicatio-
nis.dicit replicationem prius probandam .alleg.de iudi.intellexi-
mus.de offi.delega.prudentiam.qḋ Guil.quo ad terminos queſtio-
nis reprobat per decre.dilecti.j.eo.titu.ꝛ hoc no.in ſpecu.e.titu.in
fi.et.§.videndum.verſicu.ſed de qua:ſed queſtionis ſue tertiuꝫ poſ-
ſent defendi:quia querit de collegio citato pro quo cōpareret vnus
de collegio excommunicatus contra actorem excipiens:actor vero
replicat illum excommunicatum:ꝛ ſic pro alio in iudicio eſſe nō poſ-
ſet:inquantum tenet probationem replicationis prius recipiendā
videtur bene dicere ciuiliter.quod dicit Ioan.and.duo ponderan-
da primo qḋ illa quam Ioan.vocat replicationem nō eſt vera repli-
catio afficiens ſpecialiter illam exceptionem:imo eſt vera exceptio
quod vt intelligas reuoluo caſum:pone qḋ primo actor contra illū
venientem ad collegium defendendum ꝓponit excōmunicationē.
Ille vero idem proponit contra actorem:certe nō dices hanc exce-
ptionem ꝛ replicationem:ſed duas exceptiones recte:ſic in propoſi-
to bene ergo ſoluit Ioā.queſtionem.ſed non proprie propoſuit ver
bum replicationis:quia ſi vere eſſet replicatio inficiens exceptionē
procederet quod ſtatim dicam.Ioan.autem pro tanto dixit illam
replicationem:quia illam ꝛ omnem aliam exceptionem ꝛ defenſio-
nem elidit non in ſe ſed ex perſona proponentis.In terminis ergo
ſuis primo videndum an bene comparuit citatus vel collegium:et
ſic primo videbitur an ille procura.ſit excōmunicatus vel ſindicus:
et ſic repellendus.de proba.poſt ceſſionem:ꝛ iſtud quaſi preiudicia-
le prius cognoſcendum.de iudi.exhibita.ad hoc quod no.Io.poſt
compoſt.ꝫ.de reſcrip.nonnulli.ſuper gl.ſic ergo.in fi.proſequendo
igitur membrum.vj.de quo queritur qḋ prius ſit probanda replica-
tio.facit de iudi.exhibita.vt ſicut ibi prius probatur exceptio quaꝫ
actio:ſic prius probari debeat replicatio quam exceptio apertius fa-
cit.de reſtitu.ſpo.ſollicite.ꝛ.j.c.proximo.ibi quos contra ꝛc.de pri-
uile.accedentibus.de adul.intelleximus:ſed dic quod ſicut reus nō
aſtringitur probare peremptoriam ſibi cōpetentem niſi ex quo fun-
data fuit intentio actoris quam intendit per exceptionem elidere.
C.eo.l.ſi quidem.ꝫ.de teſti.c.de teſtibus.niſi ſit dilatoria ſolutionis
C.de proba.exceptionis.de qua remittaꝫ infra.Ita nec actor aſtrin-
gitur probare replicationem niſi ſit probata exceptio rei quā actor
intendit per replicationem elidere:ꝛ hoc tenet Guil.in ver.prealle.
§.fi.poſt prin.poſſet tamen replicans ſi vellet prius probare.et hec
eſt communis reſponſio ad contraria:facit.de reſtitu.ſpolia.ca.j.de
ꝓba.tertio.vel ſpecialius reſpōdendo.dic qḋ decre.exhibita.nō ob-
ſtat que loquitur in excep.dilatoria et preiudiciali:ꝛ licet ī exceptio-
ne diſtinguam inter peremptorias ꝛ dilatorias:non ſic in replica-
tione que fortius afficit exceptionem.vt dixi in ſecundo membro.
¶Ad decre.ſollicite.ꝛ decre.j.proximo dici poteſt quod potius ex
narrationis poſſeſſorij quam ex vi replicationis impediebatur ex-
ceptio.vt vtrobiqꝫ no.In decre.enim ſollicite erat poſſeſſorium re-
cuperande priuilegiatum vt non referatur queſtio dominij.de ordi-
ne cogni.c.fi.In decre.proxi.erat poſſeſſorium retinende vel adipi-
ſcende contra quod non obſtat exceptio criminis:niſi in caſu de ac-
cuſa.accedens:vnde etiam nō pluralis ibi repulſus fuiſſet.vt ibi no.
qḋ ergo vtrobiqꝫ prius de replicatione conſtat nō eſt ponderādum
cum etiam ſine illis replicationibus exceptiones vtrobiqꝫ repulſe
fuiſſent.decre.accidentibus.Non ob.que loquitur cum exceptio ꝓ-
bata vel fundata eſt de iure cōmuni:cum enim templarij ſuper de-
cimis laboruꝫ priuilegiati ſint.de iure communi.de deci.ex parte.j.
qui dicit ſe contra priuilegium preſcripſiſſe hoc habet probare.vt
ibi:ſicut ergo actori.de iure communi fundata intentione rei habet
actor probare ſuam replicationem vt ibi:ſed ſi replicatio eſſet dire-
cte contraria exceptioni:tunc ſimul probentur vtreqꝫ ſi veniant ꝓ-
bande per teſtes:ſic poteſt intelligi.de teſti.cum tu.j.titu.j.illud.in
clemen.eo.titu.de teſti.ad decre.intelleximus.facit pro ꝛ contra.et
11 ibi factum narratur inquantum facit cōtra.¶†Ad ſeptimum quo
queritur an neceſſario ſit pronuntiādum ſuper replicatione.dic pō-
derandam naturam exceptionis contra quaꝫ replicatur:quia ſicut
emergens quantumcunqꝫ ſequatur replicationem duplicatio:et ſic
in infinitum ſatis erit qḋ ſuper exceptione pronuntietur ſuper qua
eſt ꝓnuntiandum.vt no.de ordi.cog.c.j.de ordi.iudi.l.j.exemplum
excipio teſtem excommunicatum:replicas illum abſolutum dupli-
co abſoluentem non habuiſſe poteſtatem abſoluendi .hoc ipſo qḋ
iudex pronuntiat teſtem admittendum ſatis ſuper replicatione ꝓ-
nuntiat:ſi tamen ſuper his ſpecialiter vellet interloqui non eſſe pec-
catum.Si vero exceptio eſt incidens ſuper qua non eſt pronuntian-
dum eſt neceſſe qḋ ſuper replicatione pronuntietur.vt ſi excipio de
pacto de non petendo replicatur de renuntiatione vel cōtrario pa-
cto:ſatis eſt qḋ condemnet iudex vel abſoluat ſuper principali per
quod erit expedita exceptio ꝛ replicatio:licet etiam ſi vellet ſuper il-
lis interloqui poſſet ſicut ergo quantumcunqꝫ multiplicētur gene-
ra affinitatis ſemper pōderandus eſt gradus affinitatis a quo ema-
nat affinitas.de cōſangui.et affini.non debet.ꝛ in arbo.affinitatis:
ſic quantumcunqꝫ multiplicentur iſte contrarie exceptiones per re-
plicationes duplicationes ꝛc.ſemper inſpicimus gradum primuꝫ
id eſt naturam exceptionis ex qua emanant predicta:et quia reſpe-
ctu illius omnia ſecuta dicuntur incidentia:poterit tamen iudex:ſi
velit ſed non habebit neceſſe ſuper illis interloqui ſecundum Ioan-
nem and.quaſi ad literam.

1 ☞ Excipere quomodo nō poteſt de pluralitate beneficiorum qui
plura habet beneficia.nu.4.
2 Poſſeſſio rei tranſfertur per inueſtituram.
3 Exceptio nō canonice inſtitutionis nō obſtat petenti collationem
facti poſt iuris collationem.
5 Beneficiorum pluralitas licet poſſit per exceptionem opponi no-
mine proprio per excipientem habentem plura beneficia poſt nactā
poſſeſſionem aut alijs modis de quibus.nu.4.an poſſit opponi no-
mine eccleſie.
6 Excipi an poſſit per non plurales de beneficiorum pluralitate.

Cum eccleſiaſtice.

1 ¶† Habens plura beneficia cōtra aliū
de pluralitate non excipit.Prima pars ponit deciſum
exordium.Secunda mandatum.ibi mandamus in quo
2 exceptionem repellit et cauſam exprimit.¶†No.j.argu.qḋ inueſti-
tura transfertur poſſeſſio de quo.de conſue.c.ij.de elec.tranſmiſſaꝫ.
¶Nota.ij.quod pluralis contra pluralem nō poteſt exceptionem
pluralitatis opponere:et ſic idemptitas criminis repellit ab exce-
3 ptione criminis.¶†No.ſcḋm alium intellectum qḋ petenti poſſeſ-
ſionem facti poſt collationem iuris totaliter:nō obſtat exceptio nō
canonice inſtitutionis:ꝛ ſic in beneficialibus agenti adipiſcende:nō
obſtat exceptio defectus ꝓprietatis de quo de cauſa poſ.cum olim
de dolo cum olim.de accu.accedens.hec decret.ſemper viſa eſt mihi
4 fortis ꝛ intricata recipiam.glo.ꝛ doc.ſeparate. ¶†Oppo.hic plu-
ralis contra pluralem repellitur excipiēs de pluralitate vel dicimꝰ
qḋ repellitur ex defectu perſone:ꝛ ſic replicatio repellat perſonam:
et hoc dici non poteſt.Primo quia non eſt pluralitas crimē.vt no.
Innocen.de preben.cuꝫ iam dudum.ꝛ ſi eſſet crimen nullum crimē
repellit quem a defendendo.j.eo.dilecti.de iudi.intelleximus.j.eo.
cum inter.ꝛ.c.ſignificauerunt.in quo dicimus repelli ex illo capite:
quia replicatio inficiat exceptionem pluralitatis:ꝛ hoc falſuꝫ:quia
pluralitas circa diuerſa beneficia inducit diuerſitatem delictorum:
et circa delicta diuerſa non inducitur compenſatio.de adul.intelle-
ximus vel dicimus qḋ pluralis repellatur non ex defectu perſone:
nec quia replicatio inficiat exceptionem:ſed quia exceptio nō com-
petit ex tarditate opponendi:quia iam ſit conſecutum beneficium:
quo caſu contra petentem poſſeſſionem nō obſtat exceptio niſi op-
ponatur crimen cum infamia.de accu.accedens:quia ſi crimen cum
infamia admittitur vt ibi multofortius crimen notorium vt eſt
pluralitatis quod non poteſt non eſſe notorium vt patet in capitu-
lo non licet.de tranſla.prela. Ad hoc nota.de cleric.non reſi.capi.j.
Item exceptio pluralitatis reddit reſcriptum ꝛ proceſſum nullum.
de reſcrip.conſtitutus:poteſt ergo opponi contra petentem poſſeſ-
ſionem cum confirmatio vel quod loco confirmationis habetur:ar-
guatur nullum.vt patet.in ca.cum olim.de dolo. Ponam ſolutio-
nes docto.prima ſolu.eſt quod ex defectu perſone repellatur plura-
lis opponens:quia oppoſitio ꝛ exceptio eſt voluntaria:et tales ex-
ceptiones volūtarie habent inſtar actionis.Ideo pluralitas repel-
lit.ar.eorum que habētur de elec.ſuper eo.ꝛ hoc placuit Io.an.ꝫ.c.
proxi.duo obſtant huic intellectui:qꝛ pluralitas nō eſt crimen ſm
Inno.ſed

Innocē.ſed poteſt reſpōderi ſm opi.Hoſti.q̄ immo eſt crimen.vt
no.in.c.illo.cum iam dudum.Secundo obſtat q: exceptio volunta
ria admittitur quando defendit ſe vel eccleſiam propriam:quia ve-
nit ſtimulatus a proprio intereſſe vel eccleſie vt dixi.j.e.dilecti.ꝛ no.
ſ.de iudi.exhibita.de accu.ſuper his.Ad hoc reſpondit hic Inno.
q̄ aut pluralis ſe opponendo proſequitur principaliter vtilitatē
eccleſie ꝛ admittitur:puta quia propter paupertatem eccleſiarum
vel prebendarum deſtruitur eccleſia ſm Inno.vel quia clericus pro
pter pluralitatem omnino redditur inutilis eccleſie et onerosus ta-
lis qui aliquod ſeruitium eccleſie facere non poſſet ſm Hoſtiē.nam
tunc pluralis exciperet etiam alijs inuitis ſm Inno.de re.eccle.nō
alie.ſi quis preſ byterorum.de his que fi.a maio.par.ca.c.j.aut plu-
ralis proſequitur commune intereſſe:puta quia ſua communis pre
benda.i.quam de cōmuni recipit minor erit:ꝛ conſequenter aliorū
illo recepto:et tunc repellitur quandoq̄ proſequitur ſpeciale inter-
eſſe:puta quia ſpecialis prebenda per hoc minuitur.ff.de procur.li-
cet.ff.ad.l.fal.q̄ de bonis.§.ex donationibus.de cōſti.cum.M.de
nego geſt.ſi quis mandato.ff.ne quid in lo.pu.l.ij.§.viarū.ꝛ admit
titur inquantum dixi cū repelli pretextu intereſſe communis: hoc
verum quando venit tanquā quilibet de populo nomine proprio:
ſed ſi veniret vt procura.conſtitutus ab alijs admitteretur:licet eſ-
ſet pluralis:quia etiam infamis poteſt eſſe procurator. Inſtitu.de
excep.§.ſi.de quo de iura.calū.Imperatorum in vltima glo.ꝛ ſuper
ea dixit Joan.and.ꝛ de iudi.cum deputati:vnde inquantum gl.de-
cidit hic q̄ nomine eccleſie poterat opponere intellige cum diſtin.
ſ.dicta vt dicam cum glo.¶ Secundus intellectus tangitur ab In
nocen.q̄ hic repellatur pluralis ex defectu exceptionis:que a repli
catione inficitur:q: pluralis:ꝛ plurales ſunt in pari delicto et paria
delicta mutua compēſatione tolluntur.de adul.intelleximus. Sed
huic obuiat quia ſunt delicta diuerſa quo caſu nō compenſantur.di
cit Innocē.q̄ immo ſunt circa idem.ſ.circa negligentiā prebende
canonicalis in eadem eccleſia:ꝛ idem eſt delictum in genere.¶ Ter
tius eſt intellectus q̄ hic repellatur ex capite nō competentis exce-
ptionis:quia ipſe tarde oppoſuerat.Jam enim iſte obtinuerat con
firmationem vel q̄ loco confirmationis habetur:quia p̄uiſus erat
quo caſu nō admittitur exceptio ad impediendam poſſeſſionē:niſi
opponatur crimen cum infamia.vt patet.j.de accu.accedens.ꝛ hāc
exceptionem etiam non poſſet opponere non pluralis: ꝛ ideo ſub-
audit Hoſtien.ad literam dum dicit cum exceptionem non poſſint
opponere:cum iam ſit totale ius cōſecutus:que etiam ſi obſtaret cō
gruum ꝛ honeſtum foret pluralem repellere:ꝛ hic ponderat plurali
tatem:quia honeſtius ille repellitur.Non obſt.de accu.ſuper his:q:
ibi petebat aliquid iuris non ſolam poſſeſſionem:hic petebat ſolā
poſſeſſionem:quia nihil aliud ſibi deerat:vnde nō repellitur niſi op
ponatur crimen cum infamia.Sed tunc obſtat cū pluralitas indu
cat notorium vt ſupra dixi:iam plus eſt notorium quam famoſum.
Ideo exceptio debet obſtare vt dicto.c.accedens. Solu.patet ſcd̄m
Hoſtien.ſi vera eſt opi.Innocē.q̄ habere plura beneficia nō ſit cri-
men.de quo.de preben.cum iam dudum.Sed cōtrarium tenet Ho-
ſtien.ibi.Sed tenendo opin.Innocen.dicit hoc verum niſi eſſet tā-
ta multitudo q̄ de ambitione ꝛ auaricia notari poſſit.ad q̄ de pre
ben.q: in tantum.ꝛ.c.cum iam dudum.Sed tenendo opi.Hoſtien.
que communis eſt nō procederet hic intellectus niſi dicatur q̄ cele
ſtinus hic ex certa ſcientia:ꝛ per hoc tunc pluralitas non eſt delictū
vnde nō poteſt opponi poſt collationem totalis iuris.Obſtat ſecū-
do huic intellectui:quia videtur q̄ exceptio debeat admitti plura-
litatis:ſi enim tacuit quantumcunq̄ modicū beneficium reſcriptū
eſt ſurreptitium.de preben.ſi motu proprio.lib.vj.de reſcrip.ſi pro-
ponente reſcriptum ergo ꝛ prouiſio nulla:ergo ꝛ eo petente poſſeſ-
ſionem poterit opponi de dolo cum olim.d.quidam dicunt ſecūdū
Innocen.q̄ exceptio ſurreptionis nō admitteretur inquantū re
pellit ab obtento:ſed inquantum ab obtinendo vt quia papa man-
daſſet prouideri bene admitteretur exceptio:quia quod repellat ab
obtento eſt contra naturam exceptionis.vnde fatentur Innocen.ꝛ
Hoſtien.q̄ exceptio ſurreptionis debet admitti cōtra reſcriptum
ante prouiſionem.immo ſi eſſet notorium vitium ſurreptionis iu-
dex ex officio repelleret propter periculum anime.ar.j.eo.exceptio
nem.ſuper quo remittit.de offi.vica.c.j.ꝛ ſi occultum eſſet poſſet ve
ritatem inquirere:quia res eſſet pernitioſa:exemplo q̄ quis p̄mo-
ueatur per ſurreptionem.de ele.cum dilecti.ad hoc no.de iureiurā.
in regula.j.lib.vj.de procura.ex inſinuatione.de offi.or.ordinarij.li
bro.vj.ſed ſecundum opi.ſuam q̄ peccatum nō ſit tenere plura be-
neficia:quare de ipſa excipitur cōtra prouiſum.reſpōdit quia reſcri
ptum recipit vires ex mente ſcribentis.de verbo.ſignifi. dilecto.ta-
cens ergo beneficium:licet modicum papam circumuenire voluit:ꝛ
ſic reſcriptum ſurreptitium:beneficiatus aūt in vna eccleſia de iure
nō prohibetur eligi in alia:niſi forſan tāta eſſet multitudo.quod de
ambitione ꝛ auaritia notari poſſet.de preben.quia incautum.ꝛ ca.
cum iam dudum.ad quod hodie.de offi.ordina.ordinarij ad ſi.lib.
vj.Recitat alios dicere q̄ ſicut exceptio poteſt opponi contra re-
ſcriptum de ſurreptione ante prouiſionem totalem ita ꝛ cōtra pro-
uiſionem.de accu.accedens.ſ.de dolo cum olim.ꝛ hoc placet Joā.
and.vnde oportet hic intelligi q̄ hic nō opponebatur de ſurreptio
ne vel nullitate:ſed ſolum de pluralitate cōtra perſonam a qua ex-
ceptione repellitur pluralis vt proſequēs cōmune intereſſe vel op̄
q̄ intelligatur q̄ celeſtinus ex certa ſcientia prouidit:ꝛ poterat ex-
cipi de pluralitate:ſed non de ſurreptione:quia licet papa ex certa
ſcientia prouideat:per hoc nō diſpenſat ſuper pluralitate:ſed tolli-
tur ſola ſurreptio.de preben.ſi motu proprio.lib.vj.ꝛ.c.nō poteſt in
fine.ꝛ ad hoc valet prouidere ex certa ſcientia:valet etiam ad aliud
ſm Hoſti.q̄ talis nō petita licentia ſuperioris prioris beneficij po
teſt ſe ad ſecundum transferre q̄ alias nō poſſet.ſ.de renun.admo-
netur.de cleri.nō reſi.fraternitati.Item ſecundum eum valet q̄ cō-
tra ipſum nō admittuntur canonici vel alij cum ſit plenum ius aſſe
cutus ſm Hoſtiē.tene ergo:vel q̄ non opponebant de nullitate re
ſcripti:ſed de pluralitate:vel celeſtinus contulerat p̄prio motu vel
5 ex certa ſcientia ſm Joan.and.¶ †Oppo.cum gloſ.q̄ ſaltem no-
mine eccleſie potuerint plurales hanc exceptionē opponere:quia
delictum eorum nō debet nocere.xvj.q.vj.ſi epiſcopum.ad hoc.j.eo.
dilecti.Solu.opi.ſunt quidam vt Vincē.fuit in opi.q̄ poſſent no
mine p̄prio opponere hanc exceptionem.plurales poterant:et no-
mino eccleſie ꝛ nomine p̄prio.Ad decre.reſpondebat dupliciter vel
q̄ papa ex certa ſcientia p̄uidit vel q̄ exceptio fuit oppoſita poſt
prouiſionem eo iam cōſecuto poſſeſſionem.hec opini.nō eſt bona.
Inquantum dicit q̄ poterat nomine p̄prio:per ea que dicta ſunt
ſuper litera.Inquantum dicit nomine eccleſie poſſent.videbitur.j.
Tan.et Joan.tenebant q̄ nec nomine eccleſie:quia q̄ equum in ſe
putabant:in alijs nō poterant improbare.gloſ.allegat iura.hoc te-
net glo.quia ſic alia via cōſequeretur q̄ nō poteſt hac cōſequi.de iu
reiuran.cum quid vna via:ad hoc quia nō expedit eccleſie hanc exce
ptionem opponi.immo expedit eccleſie habere plures clericos di-
uites vt eam melius poſſint defenſare:ꝛ imperium ꝛ fiſcus abundat
in ſubiectis locupletibus.in aut.vt indi.ſine quoquo ſuffra.coll.ij.
tu dic q̄ ſi opponit nomine eccleſie ꝛ ad vtilitatem eccleſie poteſt:ſi
ad vtilitatem cōmunem nō pōt:ſi ad p̄priam poteſt.de qua dic vt di
6 xi ſuper tex. ¶ †Querit gl.an non plures poſſint pluralitatē op-
ponere tenuit Tan.q̄ nō:quia ſic cōſequerentur per alios quod nō
poſſint cōſequi per ſe plurales.ff.de bo.li.l.queritur.Item quia vel
non plurales elegerunt plurales vel fuerunt ab eis electi. Si elege-
runt iam approbauerunt pluralitatem:ergo illam non poſſunt op-
ponere vel fuerunt electi:ꝛ tunc nō poſſunt:quia habent cauſam ab
illis qui nō potuerunt:ergo nec ipſi poſſunt.de teſti.licet ex quadā
cum ſi.Ex hoc inferunt iſti q̄ ſi aliquis habens beneficium non fa-
cit mentionem de primo beneficio impetrando ſecundum q̄ capi-
tulum nō poteſt hanc ſurreptionis exceptionem opponere ſi ibi eſt
aliquis pluralis:ꝛ ſi dicatur reſcriptum ſurreptitium nō valet:ergo
ex eo nil cōſequi pōt:nec agere. dicit glo.q̄ quo ad hoc valet:vel da
to q̄ nō valeat quis quandoq̄ cōſequitur actionem:ꝛ ius quia ad-
uerſario deficit poteſtas opponendi.ff.ſi ſerui.vendi.l.loci.§.penul
ti.ꝛ all'.alia iura.glo.tenet opi.Vincen.q̄ nō plurales poſſent op-
ponere ꝛ q̄ vnus ſolus poteſt eccleſiam defendere.xij.q.ij.nō liceat
tales enim in repellendo pluralem procurant vtilitatem eccleſie:q:
non poteſt pluralis in vtraq̄ poſſidere:ꝛ plene deſeruire.Non obſt.
rationes ſupra allegate:ꝛ primo q̄ conſequerentur per iſtos ꝛc.quia
hoc principaliter fit in vtilitatem eccleſie:nec ex hoc conſequuntur
per alios:ſed etiam non obſt.ſi dicatur quod ſi elegerunt plurales
approbauerunt ꝛc.quia dicit glo.ſi ſemel male fecerunt non ſequi-
tur quod ſemper.Item inter diuerſos poſſunt allegare contraria.
Item ad vtilitatem eccleſie poſſunt venire contra factum proprium
de elec.noſti.Non ob.ſi ſunt electi a pluribus q̄ nō poſſint oppone
re quod non poterant auctores:quia hoc ius opponendi non cau-
ſatur ab autoribus:ſed ab vtilitate eccleſie: ꝛ a iure. Item argumen
tum nō procedit:quia poſſibile eſt quod nec elegerunt plurales nec
ab eis fuerunt electi vt quia prouiſi a papa vel legato.Item potue-
runt eligere alios:q tunc non erant:ſed ex poſtfacto ſunt effecti plu
rales.vide quod no.Joan.and.j.c.cū venerabilis.in.g.q.dicat ver
ſicu.quid ſi admitto.

1 ☞ Terminum ad dilatorias proponendas ſtatuere debet iudex
poſt quem excipientem non audiet.
2 Dilationis lapſe terminus ad dilatorias proponendas quādo/ nō
excludat a facultate proponendi.
3 Proteſtantem iuuat proteſtatio facta in dependentibus a volūta-
te duorum pro teſtimonio contra factum alterius inquantū factū
tollit ius proteſtantis.
4 Juramento ſtatur in his que dependent a cōſcientia.
5 Exceptio dilatoria an ꝛ quando valeat p̄poni ꝛ quid de exceptio-
ne afficiente iuriſditionem ꝛ negotium principale.
6 Exceptionem declinatoriam an excludat termini lapſus.
7 Dilatio an videatur data ad inſtantiam partis requirentis que ēt
venit in termino aſſignato ad deliberandum.
8 Dilatione decem dierum conceſſa ad proponendas dilatorias ſi vl

tima die ſit legitime impeditus an ſtatim poſſint ſequenti die poſt
terminum proponi.
9 Dilatio cõceſſa per iudicem ad dilatorias proponendas an poſſit
excedere terminum iuris ſcilicet.xx.dierum.
10 Ad excipiendum qui habet terminū prefixum an eo lapſo excluſus
videatur ad opponendas dilatorias.
11 Excipiēdi facultas an videatur ſublata lapſu cuiuſlibet termini cõ
ceſſi per iudicem.
12 Exceptiones an poſſint per iudicem opponi lapſo termino dato
ad illas proponendas vbi nõ poſſunt opponi poſt lapſum termini
vbi etiam iudex põt ex officio ſupplere.
13 Exceptiones vbi nõ poteſt quis propouere lapſo termino ad illas
proponendas an poſſit ſaltem illas declarare.
14 Exceptio an poſſit in cauſa appellatiõis proponi vbi datus eſt ter
minus in cauſa principali ad excipiendum.
15 Exceptio etiam peremptoria an poſſit lapſo termino proponi vel
poſt concluſionem in cauſa.nu.ſeq.
16 Concluſione in cauſa facta quomodo nõ admittitur exceptio etiaꝫ
nouiter ſuperueniens.
17 Proteſtatio qualis ⁊ quomodo formari debeat.
18 Exceptionum ſimul proponendarū termino habito ⁊ lapſo an poſ
ſit proponi aliqua poſt terminum vbi ſunt inuicem contrarie.
19 Dilatiõis lapſus ſicut excludit exceptiões an ita excludat actiões.
Actio an excludatur per lapſum termini prefixi ad actionem pro-
ponendam.
20 Exceptio nouiter extorta an poſſit opponi poſt terminum iuris
ſicut poſt terminum hominis.
21 Exceptio que poteſt proponi poſt terminum ſi deueniat ad notitiā
an habeat locum in exceptione recuſationis.
22 Clauſula proteſtationis de addendo minuendo vel declarando ex-
ceptionem nunquid poſt lapſum termini iuuet proteſtationem.
Proteſtatio de addēdo aut declarando ſeu minuendo an lapſo ter
mino iuuet proteſtationem.

1 **Paſtoralis.** ¶ † Iudex ſtatuere debet terminū
ad dilatorias proponendas poſt
quem excipientem non audiet niſi in tribus caſibus. In
prima deciſa ꝯſultatio. In ſecunda reſponſio in qua duo
facit. Primo ponit decre. ipſius cauſam. ſecundo penam: ⁊ tres ca-
ſus exceptos. ¶ No. primo iudicem poſſe ſtatuere terminum ad di-
latorias proponendas: ⁊ ſic poteſt ſtatuere terminum iuris ad illas
2 proponendas. ¶ † No. ſecundo quod lapſus termini ad dilatorias
proponendas excludit quem a facultate illas proponēdi: ⁊ ſic in du
bio preſumitur perēptorius. Fallit in tribus caſibus. Primus qñ
proteſtatio preceſſit de proponendis dilatorijs. Secundus quādo
ius opponendi ſuperuenit de nouo. Idem in termino iuris. de offi.
delega. inſinuante. de elec. vt circa. lib. vj. Tertius quando de nouo
ſuperuenit probandi facultas vel exceptionis notitia: ⁊ hoc habet
probare ꝓprio iuramento. Et ſic no. qd paria ſunt aliquid de nouo
ſuperuenire vel illius notitiam haberi. Ad hoc. de elec. vt circa. lib.
3 vj. de iureiuran. quemadmodum. C. de ſpon. l. fi. ¶ † No. qd in depē
dentibus a voluntate duorum pro teſtimonio contra factum alte-
rius iuuat proteſtantem inquantum factum tollit ius proteſtantis.
4 ¶ † No. qd in dependentibus a conſcientia ſtatur ſacramento ſuo
5 de homici. ſignificaſti. j. ⁊ ij. de teſti. preſentium. lib. vj. ¶ † Quedaꝫ
ponit hic Inno. an ⁊ quando exceptio dilatoria ſolutionis valeat
proponi: ⁊ quid de exceptione afficiente iuriſditionem ⁊ negotium
principale que magis congrue tractabuntur. in. c. pe. j. eo. Ideo ibi
illas reſeruo. Ibi enim agitur de termino iuris. hic de termino ho-
minis. ¶ Examino primo regulam. Secundo caſus exceptos: quo
6 ad extrinſeca a glo. Tertio glo. ¶ † Quero primo an termini ſtatui
tio ⁊ lapſus excludat opponentem declinatoriam. dicit Ioan. and.
iudicem etiam reſpectu illius poſſe ſtatuere terminum: ⁊ terminus
excludit a facultate proponendi: tū quia eius eſt cognoſcere: an ſua
ſit iuriſditio. ff. de iudi. ſi quis ex aliena. de reſcrip. ſuper literis: tum
quia ſi hec non poſſet ſucceſſiue proponendo illas protellaretur iu-
dicium contra mentē ⁊ verba huius conſtitutoris: ⁊ contra talia po
teſt etiam iudex recuſatus. de appel. legitima. lib. vj. de diuor. quan
to. in fi. nec poteſt excipiens de hoc conqueri qui ad diem aſſignatā
poterit omnes proponere. Primo contra iudicem. Secundo reſcri
ptum. Tertio cõtra aduerſariū: ⁊ per ordinem propoſitionis poſt-
ea illa proſequi. de quo. j. de proba. quoniam. de re iudi. inter mona
ſterium. hec vera dicit ſpecu. in titu. de excep. §. nunc videnduꝫ. ver
ſicu. ſed quid ſi iudex: quando exceptio non concludit funditus defe
ctum iuriſditionis. alˀs nõ obſtante termino poterit proponi. Idē
dicit in qualibet que reddat iudiciuꝫ funditus nullum. Aſſignat ra
tionem: quia qui terminum aſſignat intelligitur aſſignare ad dila-
torias: que ante litem conteſta. debent opponi nõ que poſt poſſunt
proponi ⁊ de anormalis ad quod faciunt rationes quas ponit Io-
an. and. in clemen. j. de excep. in glo. penult. et quia deficit funditus
in iuriſditione non valet ſtatuitio termini. In contra. tamen eſt. qꝛ

talis ſtatuitio habet vim cuiuſdam interlocutorie qua tacite pnūn
tiat ſe iudicem: ſed cum talis pronuntiatio tacita ſurgat ex expreſſa
termini ſtatuitione ⁊ illa eſt nulla propter defectum poteſtatis erit
nulla ⁊ tacita pronuntiatio vt dici. de dila. preterea. ⁊ de reſcrip. ſu-
per literis. vel dic ⁊ melius quod ſi ſtatuat terminum ſpecifice ad p-
ponendam declinatoriam defectus iuriſditionis quod poſt termi-
num non poterit: ſecus ſi in genere ad dilatorias proponendas: qꝛ
7 ad hoc tunc non intelligitur terminum ſtatuiſſe. ¶ † Quero ſecun-
do. an hic terminus detur ad inſtantiaꝫ rei qui venit in termino da
to ad liberandum vt reſpõdeat ⁊ petit vt ſibi detur terminus ad ex-
cipiendum: videtur quod ſic. j. de appel. cum cauſam. Contrarium
determinat hic Innocen. Hoſtien. ⁊ Abb. quod non: quia in termi
no dato ad deliberandum debet excipere vel reſpondere: et ad hoc
habuit illum terminum: et licet hic terminus detur ad petitionem
actoris: non tamen ad petitionem rei. In decre. cum cauſam. factū
narrat: nec ille ibi articulus examinatur per que patet id quod di-
citur genꝫe. in clemen. j. de excep. non eſſe verum: vbi dicit qd ad pe-
titionem rei non debet dari terminus ab initio ne malignetur: ſed
ſic ex poſtfacto ſi vult ſe arctare: quia mos eſt gerendus. ff. de proba-
tio. l. circa. puta quod ſi terminus eſt ſtatutus reo ad deliberandum
non debet ad petitionem rei iudex dare alium terminum: quia hoc
includitur in primo. Idem ſi datus eſt terminus ad reſpondendum
libello qui datus videtur ad preambula que fieri debent ante reſpõ
ſioneꝫ: ſed ſi ab initio eo comparente nullus terminus eſt datus: tūc
ſi peteret maiorem terminū termino iuris. iij. q. iij. offeratur. nõ au-
ditur: ſed ſi breuioreꝫ auditur: quia ex quo vult ſe arctare: nõ video
quid repugnet: ſic poteſt intelligi. de appel. cum cauſam. Inquan-
tum dixi excludi reum: hoc eſt verum etiam ſi ſit ſtatutus ſic terminꝰ
ſcꝫ ad deliberandum vſqꝫ ad talem diem. Et ſi deliberaueris conclu
dere eadem die reſpondeas libello qui terminus poteſt ſic aſſigna-
ri vt dicit ſpecu. in titu. de dila. §. j. verſi. deliberatorie: ⁊ ſimiliter idē
de termino qui et ſic ſtatui poteſt ſtatuto ad dilatorias proponen-
das tali die vel reſponſurus libello. vt dicit Ioan. and. in addi. ſpe.
8 in titu. de dila. §. nunc videamus: verſic. in ſumma. ¶ † Quero ter-
tio an dato termino. x. dierum ad proponendas dilatorias: ſi vltima
dies concurrat firmata vel in vltima die ſit legitime impeditus: il-
las poſt terminum poſſit proponere ſtatim ſequenti die. ſpecu. in
impedito ſentit qd ſic. in titu. de dila. §. j. verſi. ſed quid ecce. ſed poſt
longum internallum non: de impedito propter diem feriatam dicit
quod non poteſt: etiam ſequenti die: et hoc quia poterat die prima
vel ſecunda dilationes proponere. ad hoc qd no. in ſpecu. de dila. §.
reſtat. verſicu. ſed nunquid dies. ſecus ſi dictum eſſet tali die propo-
nas: quia ſi illa occurreret feriata poſſet ſequenti die proponere: ſe-
cundum ea tamen que habentur. ȝ. de feri. c. fi. et hoc etiam dato qd
exceptiones non poſſit proponere die feriata: nam ſi eſſet terminus
ſtatutus ad dandas exceptiones in ſcriptis illas dare poſſet: qꝛ hic
non eſt actus iudicialis ad hoc quod no. in ſpecu. de cita. §. viſo. ad
hoc. l. miles. §. ſexaginta. ⁊ quod ibi no. ff. de adul. Inquantum facit
differentiam in impedimento reſpectu diei feriate: ⁊ altero impedi
mento poteſt eſſe cauſa: quia impedimentum diei feriate preuideri
poteſt: ideo parti imputandum: ſi non fecit ante quod nõ eſt in alio
impedimento caſuali. ad hoc. l. ſed et ſi per pretorem. §. ſi ferie. ff. ex
qui. ca. ma. Sed eſt dubium an iudex ex officio hūc terminū ſtatuere
poſſit: ſpe. qd ſic in preallˀ. ver. in ſumma vt malitijs obuiet. Qd di-
cit verum qñ aliquaꝫ propoſuit. ſi vero nullā ꝓpoſuit tunc ſecus: qꝛ
9 forte nullaꝫ vellet proponere. ¶ † Quero an ſtatuitio huius termi
ni poſſit excedere terminum iuris. ſ. xx. dierum. de quo. in auten. of-
feratur. iij. q. iij. ſpecu. qd non. in. d. verſi. in ſumma dicens per hanc
decre. terminum poſſe arctari: ſed non elongari. de appel. cum ſit ro
mana. de re iudi. quod ad conſultationem: vnde non habet neceſſe
10 prefigere illos xx. dies. ¶ † Quero an lapſus termini ſtatuti ad op
ponendum indiſtincte precludat viam ad opponendas dilatorias.
Dy. in. l. iij. §. condemnatum. ff. de re iudi. tenet qd excludat demū
quādo eſt ſtatutus cum cauſe cognitione qd eſt verum: quia hic agi
tur de abbreuiatione termini iuris: que abbreuiatio ſine cauſa fieri
non debet. vt no. l. ij. ff. de re iudi. argu. regule indultum. de reg. iur.
lib. vj. per que dicit Ioan. and. in addi. ſpecu. in titu. de dila. §. j. ver.
exceptorie qd de iure ciuili non procedit decre. quia non poteſt ta-
lis terminus abbreuiari ſine cauſa: ⁊ ſi nõ apparet de malitia oppo-
nentis que dicitur legitima cauſa: et hoc dicit tenuiſſe Gui. de ſuza.
ſed dicit qd in hoc etiam non diſcordat ius canonicum: quia hic ter
minus non eſt abbreuiandus abſqꝫ cauſe cognitione ⁊ non apparē
te malitia opponentis vt colligitur ex no. in titu. de dila. §. nunc vi-
deamus. verſic. in ſumma. Non ob. qd ſi ſtatuat cum cauſe cognitio-
ne iam proteſtatio non debet iuuare: quia contra ius. quia hec pro-
teſtatio non eſt de opponendo: ſed proteſtatio exceptionis ſecundū
formam gloſ. que habetur pro oppoſitione et redigitur in ſcriptis
11 poſt terminum. ¶ † Quero an procedat hec decre. in quolibet termi
no vt excludat facultatem excipiendi. dic ſi terminus non eſt perem
ptorius: ⁊ hoc conſtat nõ excludit poſt terminum. Si terminus eſt
peremptorius: ⁊ hoc cõſtat excludit: quia peremptorius dicitur eo
quia omnem

quia omnem diſceptationem excludit.xxiij.q.iij.de illicita.⁊ hoc di-
cit Jo.and.in ſpe.de cita.§.viſo.in prin.vbi ponit omnia iura: que
poſſunt allegari an ſtatutio termini ad aliquid agendũ excludat fa
cultatem illius agendi poſt terminũ.Si terminus eſt ſimpliciter ſta
tutus.Hoſti.hic tenet ꝙ in dubio eſt peremptorius:⁊ all'.ſ.de offi.
dele.conſuluit.Item ſpe.in titu.de dila.§.j.verſi.exceptorie.hic pen
det a dubio an termini in dubio intelligant̃ perẽptorij.Doc.hic vel
le vident̃ ꝙ ſic in: glo.in clemen.j.de exceptionibus in verbo perẽ-
ptorio.ſpecu.in titu.de dila.§.videndũ in prin.verſi.quid ſi data:et
in.§.j.ver.exceptorie ſpecu.in ti.de dilatio.§.videndũ in prin.dicit
ꝙ non reperit̃ iure cautũ ꝙ termini in dubio ſint peremptorij: per
ꝙ recedit ab hac opi.niſi aliter appareat ꝙ ſint peremptorij:⁊ hoc
ſequi videt̃ Barto.in.l.mancipiorũ de optio.lega.vbi tenet termi-
num in dubio nõ intelligi peremptoriũ niſi aſſit poſt illum cõmuni-
catio ꝙ nõ audiatur poſt terminũ.in dicto.§.videndũ poſt prin.di
ſtinguit an terminus ſtatuat̃ poſt litẽ cõteſta.⁊ in dubio intelligitur
peremptorius an ante ⁊ non intelligitur peremptorius. ⁊ hoc dicit
verum in terminis citatorijs:⁊ allegat dictum egi.de offi.deleg.con-
ſuluit:⁊ hoc tenet etiam.in ſpecu. de cita. §.viſo.verſi.itẽ peremp-
toriũ:⁊ ſequitur hoc Jo.an.in addi.ſpecu.in titu.de teſte.§.nunc vidẽ-
dum:in addi.magna verſi.viſo.ibi vltimate concludit hoc verum ex
cepto termino citatorio ad ſententiam ⁊ idẽ repetit.in.d.§.nunc vi-
dẽdum .in prin.de dila.all'.cle.verſi.ſententiã ad ſi. ⁊ ibi no. in glo.ij.
in verbo peremptorio vbi in alijs caſibus a ſummarijs ad ſententiã
citatio debet eſſe peremptoria. ⁊ hic Joan.an.xxiij.q.iij.de illicita.
glo.de offi.delega.cõſuluit Accur.C.quomodo ⁊ quãdo.in.l.ij.⁊ ſpe.
in titu.de cita.§.viſo verſi. alias antẽ.⁊ verſi.quid ſi data.Bar.reie-
cta diſtin.an ante litem ceptã vel poſt diſtinguit an termini ſint ci-
tatorij:⁊ in dubio non intelliguntur peremptorij.ff.de iudi.l. ad per
emptoriuz ⁊.l.poſt edictum ⁊ hoc quia forma talibus eſt data vt aut
tres ſint aut vnus peremptorius. Si termini ſunt probatorij in du-
bio intelligãtur peremptorij hoc tenet. in.l.j.C.de dilatio.in.l.ſi.ff.
de dila.in.l.ſi finita.§.iul.ff.de dam.infe.dic ſi terminus ſtatuitur in
curia ex conſuetudine omnis terminus eſt peremptorius hoc tenent
domini de rota ſua conclu.xxx.ibi tamen loquitur de terminis alijs
a citatorijs:de terminis etiam citatorijs. Idem tenent ſua concluſi.
cccxxix.allegant dictum ſpec.in titu.de cita.§.viſo verſi. dicunt etiã
quidam vbi tenẽt ꝙ valet citatio ſine peremptorio etiam ad ſentẽ-
tiam.Et maxime dicũt hoc verum ſi preſentibus partibus ſit in cau-
ſa concluſum.Extra curiam autem ſi trinus eſt terminus: ille intel-
ligitur peremptorius.ff.de indi. ad peremptorium ⁊ dicto.c. de illi-
cita.ſi tantũ eſt vnus ſi eſt ſtatutus a iudice preſente ⁊ audiente par-
te in dubio intelligitur peremptorius.no.glo.in.l.iij.C.quomodo ⁊
quãdo in.⁊ de offi.dele.conſuluit:⁊ Guil.de mon.lau.in cle.ſi.de ver.
ſig.in ver.ſententiam ⁊ domini de rota in loco vltimo all'ato. Si ſta
tutus eſt abſente parte:ſi tamẽ cominatione ꝙ poſt terminũ nõ au-
diretur terminus eſt perẽptorius vt dicit Bar. in.l.mancipiorũ no.
de cle.nõ reſi.ex tue.ſ.vt lite nõ conteſta.quoniã.§. porro ſuper glo.
magna.Si cum cominatiõe de procedẽdo ad vlteriora:prout ius vo
luerit vel ad ſententiaꝫ dic de hoc vt in.c.cauſam.de reſcri.vbi recito
dictum Bar.ꝙ ponunt domini de rota ſua conclu.cccxxix.de quo
per Inn.de accu.ad petitionẽ ⁊ doc. de offi.deleg.conſuluit.Si ſine
aliqua cominatione tunc in terminis citatorijs:vt exigit̃ peremp-
torium nõ ſufficit ſine peremptorio ⁊ in dubio nõ ſubintelligit̃.Quan
do aũt exigatur vel nõ peremptoriũ in citatorijs dixi de offi.dele.cõ
ſuluit:⁊ de accu.ad petitionem.Bar.tamen in hoc tenet ꝙ ad ſentẽ
tiam primum vel ſecundũ decretũ ſemp exigit̃ peremptoriũ ad alia
media iudicij nõ nec ad alias interlocutorias vnde dicit ꝙ ad teſtes
etiam recipiẽdo nõ exigitur peremptoriũ:ſed dic vt.ſ.remiſi: vt ipſe
no.in.l.ſi finita.§.iul.ff.de dam.infec.In alijs aũt terminis ſit pro re
gula ꝙ in dubio terminus eſt peremptorius:ſi eſt ſtatutus in cauſe
cognitione.alias non niſi vbi aliud appareat a iure vt trinus requi
ratur aut trinus aut peremptorius vt patet de cle.non.reſi.ex tue in
cle.j.de vi.⁊ ho.cle.de ſupplen.neg.prela.c.j.In illis caſibus tunc nõ
preſumeretur peremptorius.Ideo dicit glo.ꝙ vbicunq; ius exigit
ſimpliciter terminum ſtatuendum ad aliquid agendum per hoc nõ
videtur exigere ꝙ terminus ſit trinus vel peremptorius ſed ſufficit
ꝙ ſit ſimplex.hoc dicit glo.de dolo.⁊ contumacia.c.ij.lib.vj.in gloſ.
ij.que in hoc eſt notabilis.hec vera i termino hominis. terminꝰ aũt
iuris ſemper intelligitur peremptorius: dicit Inno.de cle.cupien-
12 tes.§.ꝙ ſi per.xx.in verbo priuatus. ❡ †Quero an lapſus termi-
ni ad proponendas exceptiones:vbi non poſſunt opponi poſt lap-
ſum termini:an poſſint poſt per iudicem opponi vbi poteſt ex offi-
cio ſupplere: Joannes quod ſic.ij.q.prima. in primis in glo.in ver-
bo querendũ quod ſatis puto quia terminus excludens parteꝫ ab
opponendo non excludit iudicem de ſi.inſtru. cum Joannes.de te-
13 ſti.cum clamor. ❡ †Quero an poſt lapſum termini ad proponẽdas
exceptiones:vbi illas proponere non poteſt:an ſaltem illas poſ-
ſit declarare: Archidi.quod ſic.xij.queſti.ij.ſuper ſumma:quia qui
declarat nihil noui inducit.l.heredes palam.§.ſed ſi notam.ff.de te-
ſta.idem tenet Pau.in cle.cõſtitutionẽ.de elec.in verbo circũſtãtia-
rum.Ad hoc ꝙ dixi de libello.de libel.obla.c.ij. Idem Joã.mo.de
reg.iur.in generali.lib.vj.maxime ſi eſt proteſtatus ꝙ intẽdit exce-
ptioneꝫ declarare:vel interpretari:per eadẽ iura:⁊.ff. de acquirẽ. re.
14 do.l.adeo.§.ſi quis.ff.de iudi.ſi quis intentione. ❡ †Quero an poſt
lapſum termini hominis:⁊ in principali:ſi appellat poſſit in appel-
lationis cauſa proponere exceptionem.dic ꝙ ſic:nõ obſtante lapſu
termini.C.de temp.app.l.per hanc.de teſti.fraternitatis:⁊ qꝛ termi
nus ab homine ſtatutus reſtringit̃ ad inſtantiã: quedã enim ↄmina
tio eſt nõ ſe extẽdens ad appellationẽ.C.cõmina.vel epi.per totum.
no.Jo.mo.de elec.cupientes.§.ꝙ ſi per.xx.in verbo priuatus:⁊ ibi
Jo.an.in nouella:⁊ ibi Arch.in verbo plenã:⁊.xxiij.q.iiij. de illicita
glo.de re iudica.cap.ſi.lib.vj.in verbo vltra decendium:⁊ Joã.an.ſu
per.iij.glo.ibi ſecus dicũt in terminis iuris:vbi appellatione non re
15 ſcinditur.C.de procur.ita demũ. ❡ †Venio ad glo.quero an decre.
procedat in perẽptorijs vt ſtatuto termino ad producendas perem
ptorias poſt lapſum termini ille non poſſint opponi. H.dicit quod
non:quia ille poſſunt opponi quandocunq;.Innocẽ.⁊ Hoſtien.hic
dicunt contrarium:vt decre.peremptorijs.Ideꝫ recitat Compo.de
electio.quod ſicut in regula indultum:idem tenet vbi terminus ſta-
tuatur cum cauſe cognitione:⁊ in dubio preſumerẽ cauſe cognitio-
nem interceſſiſſe:de renuncia.in preſentia:de re iudicata.ſicut. ff.de
probatio.ab ea parte.Idem Specula.in tutu.de exceptio.dicto ver
ſicu.verum autem.ibi allegat infinita iura.pro ⁊ contra. Dicit tamẽ
hic Ber.cõtra dicere:⁊ pro eo allegat aliqua iura:per que aperte nõ
firmat.dic quod in dilatorijs decre.abſq; dubio procedit vt hic. In
peremptorijs mere etiam ſatis puto quod procedat decre.in regula
hic poſita:⁊ hoc tenet hic Barto.ff.de re iudica.l.ij.ſed de talibus ex
ceptis eſt dubium:⁊ in caſu proteſtationis intelligendo: vt dixit gl.
ſatis puto.ideo quod in dilatorijs vt audiatur poſt terminum de ca
ſu quando ius opponendi de nouo ſuperuenit. Adhuc puto idem.
Et idem Specula.in dicto.§. dico ver. verum:quia non poteſt par-
ti imputari quare non oppoſuit.Idem Joan.mo.de regu.iur.in ge
nerali.lib.vj.etiam ſi obiectiones ſint criminoſe:ſit reſtringens dictũ
Compo.de elec.quod ſicut ad caſum: quãdo ſunt note exceptiones
poſt terminum non quando ſunt note ⁊ nate:⁊ hoc quia non poteſt
imputari:ſi non inquiſiuit:quia non poterat ſcire quod non erat:de
conſtitu.c.ij.ſed quo ad caſum quãdo eſt paratus iurare quod ad no
titiam de nouo peruenit Compo.allegans pro ⁊ contra. hunc arti-
culum decidit de elec.quod ſicut:⁊ concludit obtentum:vt nõ admit
tatur poſt terminum:quia peremptorium eſt quedam interlocuto-
ria que reuocari non debet iuri per ipſuꝫ partibus queſito: quia ex
contrario pararentur vie periurijs:⁊ malitijs. Ad hanc decre.reſpõ
det quod terminus hic non erat peremptorius.hec reſponſio nõ eſt
bona:quia vt dixi.in dubio hic terminus eſt peremptorius. reſpon-
dit ſecundo quod hec decreta.non loquitur in dilatorijs: ſed perem-
torijs:cum exorbitet in duobus: vt poſt peremptorium audiatur:
et in cauſa propria ſtetur proprio iuramento: non trahetur decre.
ad conſequentiam:vt ſe extendat ad peremptorias.ff. de legi.quod
non ratione:⁊ in regula ꝙ cõtra:de reg.iur.lib.vj.per quã rationem
tenuit Uber.de bobi.quo ad iſtum caſum:decre.nõ ſeruari: nec pro-
cedere in foro ciuili:quia homines ſunt prompti ad deierandum:de
iureiur.⁊ ſi Xps:de cohabi.cle.clericos:hec autẽ dicit vera Compo.
inquantũ velit oſtẽdere per iuramentũ ad ſe peruenĩſſe de nouo noti-
tiam. Inquantum autem vellet iudicẽ ex alijs coniecturis informa
re:dicit ꝙ audiret via ſaltem reſtitutionis in inte.ex clauſula gene-
rali:ꝙ dicit verũ inquãtum exceptiones nõ eſſent criminoſe:vel fa-
moſe. In criminoſis et famoſis dicit nullatenus audiri:qꝛ ad crimi-
na proponenda quis non reſtituit̃:qꝛ nõ debet dari via criminibus.
de accu.ſi cui.maxime dicit vera predicta:quãdo nõ admittit̃ ad op-
ponendũ:niſi de famoſo crimine:qꝛ eſſet ſibi cõtrarius:dicẽdo famo
ſum,⁊ de nouo ei ad noticiã peruenĩſſe. ❡ Idẽ quaſi ad literam tenet
Spec.in ti.de excep.§.dicto verſi.ſed pone datus. Reſtringit tamen
Spe.dictũ Cõpo.procedere in exceptionibꝰ terminũ. In alijs exce-
ptionibus dicit ꝙ procedit regula cũ omnibꝰ caſibꝰ exceptis. Ideꝫ
Archidia.ſub dubio forte.xiiij.q.ij.ſup ſumma. Alleg.decre.de elec.
vt circa.lib.vj.ff quã dicit dictũ Cõpo.hodie nõ procedere Paul.de
liaza.in cle.cõſtitutionẽ.de elec.diſtinguit tres caſus. Primus quã-
do nouiter eſt orta:et dicit ꝙ admittit̃:ſed nõ ſtatur ſuo ſacramẽto.
ar.de offi.dele.inſinuãte.iij. q.x.placuit.⁊ ꝙ ibi no.in vlti.gl.Scõs
quãdo vult opponere antiquã:que nouiter ad eius noticiã peruenit.⁊
dicit ꝙ ſi allegat nũc ſibi notũ fuiſſe publicũ nõ audit̃:vt in contra-
rijs:niſi probet ſe in tali loco fuiſſe:ꝙ veriſimiliter potuerit ignora
re.xvj.diſt.quid dicitis.qui ma.accu.poſ.cum in tua.ſi nõ allegat no
tum:vel publicum:admittitur ad iuramentum:qꝛ preſumitur igno
rantia:niſi probetur ſciẽtia:vt de iureiur.preſumitur.lib.vj. Nec for-
te exceptio ſurgeret a facto proprio:ꝙ debuit ĩdagare.de elec.inno-
tuit:⁊.c.nulli.lib.vj.de teſti.c.ſi.de cri.fal.ad falſariorũ:vel niſi aduer
ſarius probet aliqua per que ſcientia preſumitur: qꝛ tunc non iura-
mentum ſufficeret:ſed probabit aliqua:per que ignorantia preſuma
tur:⁊ nihilominus iurabit:vt no.gl.de elec.innotuit.in verbo igno-
rantia:⁊.xij.q.ij.in humanis. Tertius caſus quãdo nouiter ſuperue

nit facultas probandi. ꝛ idem quod proxi. caſu: caute enim egit nõ
proponendo qđ probare non poterat. ij. q. vj. pleriq;. hec procedunt
in termino ad excipiendu3 poſt terminum autẽ concluſionis in cau-
ſa nõ auditur quoquomodo. de ꝑcur. auditis. ʒ. de teſt. c. de teſtib9:
ꝛ. c. cum clamor. de fide inſtru. cum dilectus: ꝛ. ca. cum Joannes: niſi
euidens ratio moueat iudicem ad admittendum vt de cauſa poſ. pa-
ſtoralis non enim aliquid agi poteſt poſt concluſionem in cauſa niſi
cum iudex ex officio inquirit vel interrogat vt in dictis iuribus vel
cum iudicis negligentia aliquid eſt obmiſſum. de teſti. per tuas: vel
cum papa per ſe de electione cognoſcit vt no. Inno. de accu. ad pe-
titionem de quo in Specu. de renun. ꝛ cõclu. circa prin. Hanc cõclu-
ſionẽ ſequunt dñi de rota ſua ꝯclu. xxx. ꝛ. xcv. tutius tamẽ putat vbi
auditur qđ veniat per reſtitutionem in integrum. Et qđ ibi no. In-
no. in. c. coram. de reſti. in inte. vbi dicit qđ nõ proponens perempto-
riã. j. terminum nõ auditur ſine in inte. reſti. Ad hoc quod no. domi-
16 ni de rota ſua cõclu. ſeu alle. xxx. ¶ † No. bene hoc dictũ qđ poſt con-
cluſionem in cauſa non admittit exceptio etiã nouiter ſuperueniẽs
Ad quod optime dictũ. c. auditis. Ide3 ſentit Jo. an. de cauſa poſ.
cum dilectus. Quedam ſunt exceptiones mixte que poſſunt oppo-
ni ꝛ ad merita ꝛ ad proceſſum. de quibus de litis cõte. c. j. li. vj. ff. iudi.
ſol. cõquerebat. an in illis habeat locu3 decre. cum caſibus exceptis
Jo. an. qđ ſic. inquantũ opponitur ad proceſſum: vt dilatorie remit-
tit ad no. in Spe. de dila. §. j. verſi. item querit. vbi hoc diſputationi
relinquitur. Jo and. ſuper illo verſi. in addi. aſſumit diſputatione3
vt ſeruiat actori ꝛ finaliter reſidet qđ ſi ſtatutus eſt terminus in for-
mam capituli ad: dilatorias proponendas cum hec proprie nõ ſint
dilatorie ſed peremptorie ꝛ in nomine diuerſificent: qđ non excludũ-
tur maxime cum talis terminus vt ordinatur ad excludendum ius
alterius ſit odioſus ꝛ ſtricte ĩtelligẽd9 ꝛ quia verba ſunt ſtricte inter-
pretanda contra eum qui legem aptius ꝛc. de reg. iur. contra eum. li.
vj. dicit tamen qđ ſi tenere velis qđ adaptet ad tales diſtinguit pra-
ctica3 obtinendi. Si omnino in vim dilatorie opponuntur vt quia
opponit actorem nõ audiendum vel ab agendo repellendum: vel ſe
a litis inſtantia abſoluendum vel reſcriptũ non valere quia perem-
ptoriam talem tacuit vel verba ſimilia vel ipſe omnino proponat il-
lam vt dilatoriam poteſt locum habere decre. cum enim aſſumat pri-
uilegia dilatorie aſſumere debet ꝛ cenſurã. de excep. cum inter. de ſta.
mo. recolẽtes ad hoc de no. de reſt. ſpo. ex ꝯqueſtione: vbi ſpoliatio-
nis actio inquantum aſſumit: naturam dilatorie ad repellendum:
debet poni ante lite3 conte. Ad hoc de cauſa poſ. cum dilectus ꝛ ma-
xime cum plus nõ debeat operari hoc priuilegium cõtra naturã per-
emptoriarũ ꝙ ius ꝯmune quo ad alias dilatorias. de priuile. c. j. lib.
vj. ꝛ quia debent tales exceptiones priuilegiate confirmari iuri com-
muni inꝗ̃tum poſſunt dũmodo aliquid conferant. de ver. ſig. ex par-
te quãdoq; tales exceptiones proponunt in vim peremptorie ꝛ an-
te litem conte. vt concludendo actori perpetuum ſilentium imponi:
vel ſe ab eo quod petitur abſolui vel diffinitiue pronũtiari ipſu3 ad
id quod petit actor nõ teneri vel his ſimilia tunc non obſtat lapſus
termini talis enim exceptio peremptoria eſt: ꝙ ꝙ priuilegia in tem-
pore opponẽdi ꝛ nõ eſſet abſurdũ hunc caſum numerari inter caſus
in quibus fertur diffinitiua ſententia lite nõ cõte. nec erit differẽtia
quo ad hoc vt ſit diffinitiua an proponatur ante litem conte. vel nõ:
lʒ glo. ſentiat contra. de lit. cõte. c. j. lib. vj. in verbo finita que videt di-
cere referre an proponat ante litem conte. non erit abſolutoria a pri-
cipali an poſt ꝛ erit abſolutoria a principali qđ verbu3 repetit Spe.
in ti. de excep. §. dicto ver. vt autem quia vtrobiq; abſoluetur a prin-
cipali licet ſic tutius vt euitetur opi. vt abſoluatur a principali quod
proponat poſt litem cõte. ꝛ hoc firmat Jo. and. in ti. de ſen. prola. §.
nunc videndu3 circa prin. Si autem ꝓponatur poſt litẽ cõte. tũc idẽ
quod de peremptorijs loquit. ¶ Quero ſcđo an ꝓcedat ĩ omnibus
dilatorijs: ꝛ primo quid de excep. excõmunicationis. glo. dicit qđ nõ
procedit in exceptione excõicationis qꝛ illa nõ põt opponi quãdo-
cunq;: vt. j. c. ſi. Idem Hoſti. hic ꝛ Guil. in Specu. eo. ti. §. ij. verſi. ſed
nunquid. Sed Inno. contra qui tenet obſtare lapſum termini huic
exceptioni proponende licet vbi terminus nõ eſt: poſſet vſq; ad ſen-
tentiam. primum verius hodie probatum per cle. c. ti. excõmunica-
tionis ꝛ vide qđ ibi no. in glo. penul. hoc autem eſt verum etiam ſi iu-
dex expreſſerit in termino peremptorium per que ſatis poteſt dici
qđ in caſibus hic poſitis non excludatur facultas proponendi etiã
ꝛ ſit propoſitum peremptorium quia ſi ſubintellectum non excludit
ergo nec expreſſum. arg. l. iij. de le. j. quicquid cõpo. de elec. qđ ſicut in
glo. antepe. in dicta cle. j. Jo. an. aſſignat quadruplicẽ rationẽ quare
excõicationis exceptio nõ excludit a lapſu talis termini per que con-
cludit decre. illã locũ habere etiã ſi ſtatutus ſit terminus ad exceptio-
nẽ excõicatiõis ꝓponendã. Idẽ firmat in addi. Spe. in ti. de excep.
§. nunc vidẽdu3. ver. ſed qđ ſi iudex. archi. de exce. pia. li. vj. in verbo:
valeat: hoc temperat veru3 quando proponitur exceptio in vim di-
latorie: ſecus ſi in vim peremptorie ſi terminus eſt ſtatutus perem-
ptorius: et preſente: parte: quia eſt quedam: interlocutoria poſt-
17 quã non auditur. ff. de arbi. l. qualem. ¶ † Quero circa caſum prote-
ſtationis: qualis debet eſſe proteſtatio. dic qđ in ea debent ſpecifice
exprimi exceptiones quas vult proponere. de proba. quoniam: vt ſi
vult exprimere exceptionẽ trãſactionis: illã exprimere debet: vel ſal-
uis talibus exceptionibus: que tales ſunt ꝛ debẽt nominare proban-
dum: ſuo loco: ꝛ tẽpore: nec ſufficit in genere dicere ſaluis alijs exce-
ptionibus: qꝛ per hec nulla induceretur prouiſio. alle. iura. Idẽ Ho-
ſtien. ꝛ Guil. in ſpecu. eo. ti. §. ij. ver. ſed illud: ꝛ. §. viſo. verſi. ſed quali-
18 ter. ¶ † Oppo. qđ non arctet terminus ad proponendas omnes ſi-
mul. Quid enim ſi ſunt contrarie: non poterit illas proponere. C. de
inoffi. teſta. l. contra maiores intellige glo. hic quãdo ſunt compaſſi-
biles: ſecus ſi incõpaſſibiles ſunt. Joã. an. remittit ad. glo. de reli. do.
cum dilectus: vbi glo. plenius dicit: ꝛ. xiij. q. ij. in ſumma. forte nõ ex-
cuſabit hec contrarietas: cum reus poſſit proponere contrarietas ſi-
ne diſtinctione: vel vnam pure: alteram conditionaliter: vt in regu-
19 la nullus pluribus. de reg. iur. lib. vj. ¶ † Querit glo. an ſicut termi-
nus ad exceptionem illas excludit: ita excludat actiones gloſ. dicit
quod nõ. ſed bene excludit: accuſationes: quia odioſe ſunt: ꝛ allegat
iura hoc probãtia. glo. poteſt intelligi dupliciter vno modo ruditer
vt loquitur an ſicut exceptio excludit lapſu3 termini. ita ſi ſtatuatur
terminus ad agendum: excludatur lapſu termini, ꝛ dicit glo. qđ non
hic intellectus non eſt bonus: qꝛ ſicut exceptionẽ: ita excludit actio-
nem: vt. C. de inge. ma. l. diffamari. Alio modo poteſt intelligi vt ve-
lit quod lapſus termini excludens exceptionem: non excludit actio-
nem: ſed de materia exceptionis ſimul poſſit agi: ꝛ excipi: exemplu3
in exceptione ſpoliationis ꝛ ſimilibus: ꝛ ſic glo. intelligunt docto. ꝛ
erit vera. Nec obſt. quod annalia ad agendum perpetua ad excipien-
dum ꝛc. ff. de doli exceptio. l. pure: quia illud verum quãdo exceptio
ſuo tempore: ꝛ litis termino proponitur ẜm Goſ. per hoc dicit Joã.
an. in regula mora in. ij. q. de reg. iur. lib. vj. quod ſtatuto termino ad
proponendas exceptiones: contra ſurrepticie promotum: poterit
agi eo lapſo: vt remoueatur etiam per illum: cui terminus eſt ſtatu-
tus: ꝛ maxime quando promotio eſt nulla. ad hoc de appella. conſti-
tus. Quandoq; ergo ſtatuitur terminus ad excipiendum: ꝛ ſerua ꝙ
hic: quandoq; ſtatuitur terminus ad accuſandum. dic vt. C. de accu-
ſatio. ſi ea. quandoq; ad denunciandum: ꝛ dic: vt qui maio. accu. non
poſ. c. ſi. in fine. Quandoq; ſtatuitur terminus ad agendum: ꝛ dic vt
in illa. l. diffamari: qui ſi. ſint legiti. lator. de offi. ordin. conquerente.
Quandoq; ſtatuitur terminus ad probandum. ad hoc. l. ſi ea. C. qui
accu. poſ. per Cy. ꝛ Bar. in. l. mancipiorũ. de op. leg. de verbo. ſig. in
clemen. ſi. ver. eo ſaluo: dixi de proba. licet cauſam: per Dy. in regula
20 indultum. de reg. iur. lib. vj. ¶ † Quero an exceptio nouiter exorta
poſſit opponi: poſt terminum iuris: ſicut poſt terminum hominis.
glo. qđ ſic. alle. de offi. dele. inſinuante. ꝛ allegat alia generalia: ꝛ bene
21 dicit ſaluo termino cõcluſionis in cauſa: de quo dixi. ʒ. ¶ † Quero
an habeat locum decre. inquantũ dicit poſſe proponi exceptionem:
poſt terminum: ſi nouiter deuenit ad notitiam: in exceptione recuſa-
tionis. glo. qđ non concludens hanc decreta. procedere in exceptio-
nibus facti: in exceptionibus iuris: vt recuſatio: ꝛ ſimiles non: quia
non licet ius ignorare: ꝛ in talibus poteſt negligentia imputari: cõ-
trarium eius quod dicit glo. tenet Goſ. in ſum. huius. ti. §. ſciendu3.
Inno. de offi. dele. prudentiam. Inno. et Hoſtien. hic quilibet dicit
bene: recte intelligendo. hec ſit concluſio: ſi notitia ſuperuenit de no-
uo: ꝛ non eſt quid imputet parti: vel non preſumatur de ſciẽtia ante
poteſt proponere poſt. alˢ non. ¶ Modo aduertendum: quãdoq;
is: ad cuius notitiam deuenit: ante ignorauit ius: ꝛ factum: ꝛ probe-
biliter: ꝛ poteſt proponere: quandoq; ignorabat factu3: ꝛ ſciebat ius
ꝛ probabiliter: ꝛ idem. quandoq; factum ignorabat: ſed improbabi-
liter: ꝛ non poteſt ſi enim ſciebat cõſanguineũ poſſe recuſari: ꝛ igno-
rabat conſanguineum: hic error eſt intolerabilis: niſi aliter circũſtã-
tietur: quia quis preſumitur ſcire attinentes: ꝛ affines: ꝛ. l. de tutela.
C. de in integ. reſti. mi. l. octaui. vnde cognati: vel ſi factum eſt noto-
rium: vel famoſum: vel factum exceptionis pendet a facto meo. quia
vaſallus ex contractu: ꝛ infeudatione facta per me Si ſcit factum. et
ignorat ius: ſi ius eſt ita dubium qđ probabilis cadit dubitatio: ad-
huc poteſt proponere poſt ar. l. ij. ff. de iuris ꝛ fac. igno. qđ not. Bar.
ff. depoſi. l. quod nerua. ꝛ quod not. de appel. cum ſpeciali: vel ſi eſſet
error extrauagãtis: de fide inſtrumẽ. paſtoralis: ꝛ quod ſcribit Bar.
de re iudic. cum prolatis. Sic debet intelligi dictum Specu. in titu.
22 de excep. §. nunc videndum. verſicu. ſed quid ſi iudex. ¶ † Nunquid
autem proteſtatio de addendo: minuendo: vel declarando: exceptio-
nem: poſt lapſum termini: iuuet proteſtationem. vide Joan. mo. in
regula in generali. de regulis iuris. li. vj. in materia proteſtationis:
ad finem materie: ꝛ ibi Joan. and. materiam glo. vide in Specu. eo-
dem titu. §. ij. in. j. ꝛ. ij. colum.

1 ☞ Excommunicatus licet agere non poſſit poteſt tamen excipe-
re. numero. 10. omnemq; ſuam defenſionem facere ſed non reconue-
nire. numero. 12.
2 Iudex non ſuſpectus poteſt recuſari quando non ſuſpectus nõ põt
abſq; ſuſpecto procedere.
3 Excommunicato nedum permittitur ius excipiendi ad merita ſed
etiam declinatorie contra perſonam iudicis,

4 Defenſionis appellatione cõprehẽditur appellatio ꝛ exceptio etiã
contra perſonam iudicis et quomodo omnis defenſio permittitur
excommunicato.
5 Reſcriptũ põt dici ſurreptitiũ taciturnitate declinatorie iudicis tñ
inductiua reſcribenti ad cõcedendũ ꝙ ex certa ſcientia nõ ꝯmiſiſſet.
6 Excõmunicatus in caſibus quibus in iudicio ſtare poteſt nõ ſolum
eſſe poteſt inquãtum ſentẽtiaꝫ repellit pro alio ſed etiam inquãtum
conſequi velit iuſtam ſententiam pro ſe.
7 Equalitas eſt in iudiciis ſeruanda.
8 Recõueniens nõ dicit defendere ſed impugnare ꝛ ſic excõmunica-
tus non recõuenit. nume.20.
9 Delegari an poſſit iudex ſuſpectus per papã ex ſciẽtia certa.nu.18.
10 Excipiens in quo dicatur actor.
11 Executionem ſententie non impedit tertius non condemnatus niſi
ſua interſit.
12 Appellare an poſſit excõmunicatus.
13 Excommunicatus an audiatur petens reuocare tenutaꝫ datam in
eius preiudicium.
14 Excõmunicatus ſi propter excõmunicationeꝫ repellatur ab excipiẽ
do vel agendo vbi nõ auditur an poterit reſtitui ſaltem ad appellã-
dum vbi ſententia eſt cõtra euꝫ lata eo non abſoluto quaſi legitima
cauſa impeditus interim eo ꝙ agere nõ poterit per ſe vł ꝓcuratorẽ.
15 Excõmunicatus an poſſit cõpromitere ꝛ ſe corã arbitris defendere.
16 Excõmunicatus licet ſacra nõ poſſit ingredi multoqꝫ minus tange
re quare in iudicio admittitur ad defendendum.
17 Excõmunicatus cõuentus ſuper eo in quo eſt excõmunicatus iniu-
ſte an poſſit excipere ꝙ vt cõmunione ſpoliatus non arctatur ad re
ſpondendum anteꝗ̃ cõmunioni reſtituatur.
18 Reſcriptum ex certa ſcientia conceſſum non poteſt dici ſurreptitiũ
19 Recõuentio poteſt admitti vbi non admittitur conuentio niſi ſup-
pleatur defectus iuriſditionis.
20 Excõmunicatus an poſſit compenſare.
21 Exceptionẽ habens ſi ſuper illa imploret iudicis officium vt actori
ſilentium imponat an ſi audiatur repelli poſſit exceptione excom-
municationis.

1 Cum inter. †Excõmunicatus excipere: appel-
lare: ꝛ omnem ſuam defenſioneꝫ fa-
cere poteſt: ſed reconuenire nõ poteſt. hoc dicit. Et eſt cõ-
2 munis diuiſio. Secunda ibi. inquiſitioni. ¶ †No. iudicẽ
non ſuſpectũ poſſe recuſari: quando non ſuſpectus: non poteſt abſqꝫ
3 ſuſpecto procedere. †¶ No. ſecundo ꝙ excommunicato permitti-
tur ius excipiendi: nedum ad merita: ſed etiam declinatorie contra
4 perſonam iudicis. ¶ †Nota tertio quod omnis defenſio permitti-
tur excommunicato: ꝛ quod defenſionis appellatione comprehen-
ditur appellatio: ꝛ exceptio etiam contra perſonam iudicis tantũ.
5 ¶ †Nota quarto quod taciturnitas declinatorie iudicis. tamen in-
ductiua Pape ad concedendum: ꝛ quod ex certa ſcientia non com-
miſiſſet: inducit ſurreptionem reſcripti. Ad hoc de foro competenti
6 ex parte. B. vt lite non conteſta. accedens. ¶ †Nota quod in caſibꝰ
in quibus excommunicatus poteſt eſſe in iudicio non ſolum eſſe po
teſt inquantum repellit ſententiam pro alio: ſed etiam inquãtum cõ-
7 ſequi velit iuſtam ſententiam pro ſe. ¶ †Nota quod equalitas in iu
diciis eſt ſeruanda: ꝛ cui permittitur impugnatio aduerſario: admit
8 ti debet defenſio. ¶ †Nota quod excommunicatus non poteſt eſſe
in iudicio reconueniendo: quia eo pretextu non defendit: ſed impu-
gnat. ¶ Nota inducta ad vnum finem ad oppoſitum trahi non de-
9 bere. ¶ †Oppono quod ex certa ſcientia cõmittat aliquando. Pa-
pa cauſam ſuſpecto: vt. ſ. de officio delega. ex parte. dic quod com-
mittere poteſt: ſed non preſumitur quod committat: ꝛ non decet ꝙ
committat: quia ſic de facili damnari ꝛ grauari poſſet innocens: ꝙ
eſſet iniquum ſupra de probatio. quoniam: nec enim naſci debet ꝛc.
de accuſatio. qualiter. i. per hanc decreta. dicit Ioan. and. excommu
nicatum poſſe excipere: de re non tradenda: quam vendidit: niſi ſibi
precium ſoluatur: de quo ſupra de pactis. ca. i. ꝛ. not. de ſenten. excõ-
10 municatio. ſi vere. ¶ †Ad gloſ. oppo. quod excommunicatus non
audiatur excipiens: quia in exceptionibus eſt actor. ff. de probatio-
nibus. l. in exceptionibus: ꝛ. l. i. ff. de exceptioni. Sol. dicit glo. quod
excommunicatus poteſt excipere ꝛ appellare: et ſe quomodocunqꝫ
defendere: ſicut non excommunicatus: licet non poſſet agere. dat ſi-
mile in ſeruo. ff. de accuſationibus. l. ſeruus: et in liberto contra do-
minum: qui non accuſat et excipit. ff. de bonis libertorum. l. qui cum
maior. §. ſi libertus. Non obſtat. l. in exceptionibus: qꝛ licet quo ad
quid: ſcilicet quo ad onus probandi: poſſet dici actor: tamen quic-
quid facit: facit ad defenſionẽ: et ſic eſt reus inſpecto fine concluſio-
nis. gloſ. placent Innocentio hic vt audiatur excipiens: ſed non
auditur agens: et auditur appellans. vnde excipiendo: recuſando: ꝛ
appellando: poteſt proſequi ius ſuum. hec omnia inquantum dixi
cum excipiẽdo audiri in iudicio. Dicit Innocen. vera quando reus
eſt neceſſarius quia actoris ſtimulus dirigitur contra eum ꝛ libellꝰ
ſpecifice vocatur quia tunc defenſor eſt. Idem ſi actio non dirigitur
contra certam perſonam ſed petitur a iudice ꝛ ſpecialis vocatur con
tradictor ad iudicium vt quia quis petit ſe abſtinere ab hereditate:
vel reſtitui aduerſus aditioneꝫ quia damnoſa eſt hereditas propter
delicta Petri. vel propter legata facta Martino debet vocari con-
tradictor ſpecialis qui nominatur ꝛ talis vt reus neceſſarius: ꝛ cuiꝰ
per vocationem firmata eſt perſona in iudicio poteſt excipere ꝛ eſſe
in iudicio quãquam excõmunicatus. Idem ſi eccleſia ſe petat reſti-
tui aduerſus ſententiam latam pro certa perſona ex quo enim nomi
natur in libello actiue videtur contra eum dirigi. Secus autem di-
cit ſi actio ꝛ petitio dirigitur ad iudicem ꝛ nihil petitur a parte: nec
aliquis ſpecifice nominatur in libello vt in aut. ſi omnes. nam tunc
excommunicatus non auditur tanquaꝫ ſpõte ſe offerens: quia reus
eſt voluntarius ꝛ ꝙ dicitur defenſionem reo ſeruari intelligitur de
neceſſario per que dicit quod ſi electus petit confirmationem: excõ
municatus non poteſt excipere. Ioan. and. remittit ad hoc. vltimo
11 ad id quod dicam. i. eo. dilecti vbi melius cadit. ¶ †Ex his decidit
quod ſi litigio pendente ſuper re: vel iure inter duos compareat ter-
tius non vocatus pro ſuo intereſſe non audiatur appellans nec ap-
pellationem poterit proſequi cum non ſit neceſſarius hoc verum pu
to quando acta iſta tertio non preiudicarent vel ſi preiudicarent nõ
in iure ſuo priuato vel eccleſie ſue alias cum ſtimuletur a preiudicio
ſententie que ei preiudicat poſſet appellare quia hic reus neceſſariꝰ
12 eſt vt dicam. i. eo. dilecti. ¶ †Ex his deciditur an excommunicatus
extra iudicium poſſit appellare ꝛ appellationem proſequi dicit hic
Innocen. quod non cum talis appellatio ſit ad cauſam prouocatio
i. de appella. cum ſit. Sicut ergo prohibetur ad cauſam prouocare ſic
et appellationem proſequi et interponere vel cauſam ad ſuperio-
rem deferre. ad hoc remittit Hoſtien. ad no. de appellatione bone.
Contrarium no. Innocen. ſ. de ma. ꝛ obe. Ioan. and. poſt Ioã. mo.
hec dicta concordat de excep. pia. lib. vi. ꝛ quod dicit hic procedit in
appellatione mere extraiudiciali ꝛ quod dicit in. capitu. dilecti pro-
cedit in appellatione nõ mere extraiudiciali vt quando appellatur
ab executore qui poteſt vexare ꝛ grauare: vt hic. hoc puto inquantũ
appellat: ꝛ grauamine futuro inquantum a preterito: quo ad finem
deuoluendi vt põt vt no. i. de appel. bone cuꝫ ſtimuletur a grauami
ne maxime vbi eſt grauamen poſſeſſionis forte audietur ſecundum
quod in ſimili ſtatim dicam. hec dicit vera Inno. inquantum dixi ex
communicatum non audiri appellationem proſequentem: quando
excommunicatio preceſſit appellationem et grauamen propter ꝙ
eſt appellatum ꝛ conſequenter deuolutionem quia proſequi non po
terit obſtante excõmunicatione. Si autem appellatio ꝛ grauamen:
ꝛ conſequenter deuolutio preceſſerint excommunicationeꝫ vt quia
appellatione extraiudiciali pendente ꝛ grauamine ſubſecuto ꝛ con-
ſequenter deuolutione poſtea ſuperueniat excommunicatio et for-
tius ſi poſt itineris arreptionem ad proſequendum ad curiam. iii. q.
ix. reuera. tunc dicit quod proſequi poterit non obſtante excommu-
nicatione quia generaliter dicitur excommunicatum appellationẽ
poſſe proſequi. i. c. ſi. ꝛ quia iam ceptum videtur iudicium vel appel-
lationis cauſaꝫ. de offi. dele. gratum: ꝛ. c. cũ cauſa. Non ob. quod ſup
ueniens excommunicatio impedit vim reſcripti prius impetrati. de
offi. dele. prudentiam. §. ſexta. Item quia excommunicatio in qua-
cunqꝫ parte litis opponitur. i. c. pe. quia ſpeciale eſt in appellatione
vt illam poſſit proſequi. i. eo. ſignificauerunt ꝛ. c. ſi. ſecus ſi alias agit
non in modum exceptionis. Dic tu quod ratio eſt quia quando iã
ſuperuenit grauamen ſe defendit ſtimulatus quod nõ eſt: ante ideo
repellitur fatetur quoſdam dicere indiſtincte excommunicatuꝫ poſ
ſe proſequi appellationem ſiue ſit excommunicatus ante grauamen
13 ſiue poſt tamen primuꝫ cum diſtin. ꝛ limitatione. de qua. ſ. †Ex hoc
deciditur an excõmunicatus audiatur petens reuocari tenutã datã
in eius preiudicium. Io. an. Can. in. c. quoniam. §. ꝙ ſi ſuper: vt lite
nõ conte. ꝛ remittit ad Spe. de concu. §. ſi. ver. ſed pone reus: ꝛ tãgit
Ioan. and. de ap. qua fronte. Ibi Spe. reſidet quod non poſſit pete
re obſtante exceptione excõmunicationis quia agere dicitur. alias.
xi. q. iii. cum excõmunicato. de heretici. excommunicamus. §. creden
tes ꝛ hoc tenet Hoſti. de verb. ſig. dilecto. Bar. in. l. de pupillo. §. ſin.
ff. de ope. no. nunc. dicit ꝙ ſi principaliter venit ad defendendum: ꝛ
in conſequentiam ad reſcindendam tenutam: vt quia in principali
aſſumit defenſionem tanquam reus ꝛ incidenter petit reuocari tenu
taꝫ auditur quia reus eſt attento principali vt. l. ſi pupillus. §. i. ff. de
priuile. cre. ꝛ aut. ei qui. C. de bo. aut. iu. poſ. Si autem principaliter
petit reſcindi quod factum eſt contra ſe vel petit poſſeſſionem ſibi re
ſtitui: dicitur actor: vt. l. in tribus. ff. de iudi. de ope. no. nunc. l. de pu
pillo. §. qui remiſſionem vbi petens remiſſionem videtur defenſor:
quia defenſor ſumitur largiſſime pro omni qui cauſaꝫ ſuaꝫ agit agẽ
do vel excipiendo vel accuſando. C. de aboli. l. ii. quandoqꝫ large vt
defenſor dicit quo ad regulã fauorabiliores: vt. §. q remiſſionẽ. quã-
doqꝫ ſtricte pro eo qui prouocatus ad iudicium ꝛ ſic aſſumitur hic:
ꝛ dicta. l. in tribus. Idem dicit Ioan. and. vt audiatur excommuni-
catus ſi citatus ab excommunicato qui petit abſolui. opponat non
audiendum: antequam ſatiſfaciat de expenſis ꝛ contra eum replice-
tur excommunicatio vt ipſe no. in dicto. capitu. qua fronte: de quo

14 dic:vt ibi dicam. ¶ †Quero excommunicatus propter excommu-
nicationeʒ repellitur ab excipiendo vel agendo vbi non auditur:an
poterit reſtitui ſaltem ad appellandum vbi ſententia contra eum eſt
lata eo abſolutio quaſi legitima cauſa impeditus : interim eo quod
agere nō potuerit : nec per ſe nec pcuratorem.argumē.ff.ex qui.cau.
ma.l.ſed ꝛ ſi per pretorem:ꝛ.ff.de mino.l.papin.exuli.vel ſaltem ſecū
duʒ Innocen.a ſentētia abſolutus poterit.j.x.dies appellare quaſi:
illud tempus non curat tempore excommunicationis. argumen.de
conceſ.preben.quia diuerſitatem.valet tamen factum contra illum:
illo tempore nec retractari poteſt pro eo:quia non fuit vocatus: vel
admiſſus licet alius non excommunicatus ex eo poſſet dicere ſenten
tiam nullam de procur.in noſtra.primum tamen plus placet Inno.
ꝛ valet reſtitutio ad appellandum.quando aliter ſuper iure ſuo ſub-
ueniri non poteſt. alias ſi aliter ſubueniri poſſet non reſtitueretur:
vt patet in confirmato:contra quem obijciens crimina fuit repulſus
hic enim non reſtituetur: quia per ordinariam viam accuſationis
ſibi prouidere poteſt.ſ.de appel.conſtitutus.ij.cum ibi no.ad hoc.ff.
ex qui.cau.ma.l.j.ij.ꝛ.iij.quia vbi competit ordinarium ꝛc.ff. de mi-
no.l.in cauſe.ij.in prin.non placet Hoſtien. quod audiatur petens:
reſtitui ad appellandum quia impeditur opponere ſuo delicto ꝛ ta-
men non ſubeſt equitas dande reſtitutionis: ſicut in impedito :vel
abſente rei publice cauſa Item nec placet ſecundum quia ſi eſt caſus
quo potuit appellare ꝛ currit excommunicato decendium cum ap-
pellare poſſit vt hic ſi eſt caſus in quo non poſſit appellare ceſſat que
ſtio:ꝛ remittit ad no.j.eo ſignificauerūt.Similem queſtioneʒ tangit
Innocen.de offi.dele. prudentiam.§. ſexta:ꝛ dicit quod excommu-
nicato non currit tempus quia per aduerſarium vel iudicem: ſtetit
quominus ius ſuum proſequeretur vt no.j.de appel.ex ratione.Ho
ſtien.ibi cōtra: quia potius ſtat per excommunicatum ſi ſit in mora
petendi abſolutionem ꝛ remittit.j.eo.ſignificauerunt.ſatis eque po-
teſt diſtingui an excommunicatus ſit iniuſte ꝛ auditur vt vel nō cur
rat vel ſaltem reſtituatur aut iuſte ꝛ ſi eſt in culpa petendi abſolutio
nem currit a tempore culpe ꝛ non reſtituitur non a tempore ſenten-
tie ſi non eſt in culpa quia forte vellet ſed non poteſt tunc non cur-
rat vel ſaltē reſtituatur.Nec ob.quod delictū nō det cauſaʒ legitimā
impediendi curſum vel reſtituendi quia delictum vel culpa non eſt
immediata cauſa quare non poteſt ſed eſt excommunicatio vt not.
15 de conceſ.preben.quia diuerſitatem.de quo dic vt ibi. ¶ †Nunquid
autem excommunicatus poſſit compromittere ꝛ ſe defendere coraʒ
arbitro:dicit hic Joan.an.Guil.in Spe.de arbitro.§.reſtat in ſi.te-
nere quod non auditur quod dicit verum in voluntario compromiſ
ſo ſecus in non voluntario ꝛ Idem ibi Joan.and.in addi. ꝛ limitat
in non voluntario : vt poſſit compromittere : quando eſt ad odium
16 eius ſecus ſi ad vtilitatem. ¶ †Oppo. quod repellatur etiaʒ vt re9
excommunicatus in iudicio quia debet preſtare ſacramentum calū.
ꝛ illi non licet ingredi ſacra multominus tangere.v.di.ad eius vero.
Item cui cetera ſacramenta denegantur: nec hoc cōcedi debet.xxiij.
di.illud.Sol.hoc eſt conceſſum a iure in odium excommunicati:vt
omnia facere poſſit que ad cauſaʒ pertinēt ꝛ ſic iurabit ꝛ omnes par
ticipantes ei occaſione litis non incidunt canonem cum talis com-
munio ſit ad ipſius potius damnum vel ad commodum ſic ergo ſa-
cramenta ad eius commodum non preſtabit ſed ad eius incommo-
dum ꝛ cum onerantia preſtabit . ad hoc glo.j.q.j. qui ſtudet.xxiij.q.
17 iiij.vir cum propria. ¶ †Quero an excommunicatus conuentus ſu
per eo in quo eſt excōmunicatus iniuſte poſſit excipere quod vt cō-
munione ſpoliatus non arctatur ad reſpondenduʒ antequam com-
munioni reſtituatur. Jo.quod non tenetur reſpondere ꝛ poteſt exci
pere dūmodo oſtendat qd iniuſte fuit excōmunicatus.iij.q.ij.ꝛ.ij.q.
v.ſuper cauſis q2 oīa ſunt iura reſtituēda ꝛ corporalia ꝛ incorporalia
ij.q.ij.nullus poteſt.iij.q.ij.ſi epiſcopus. Idē no. Jo.in.c.nullus.alſ.
in glo.ꝛ.lxxxiij.di.quiſquis ꝛ in illo.c.nullus.dicit idem de ſuſpen-
ſo ibi.etiam de hoc per archidi.de hoc in Spe.de peti.ꝛ poſſeſſorio.
§.ſi.in ſi.ꝛ ver.xxi.hoc temperat hic Uin.verum inquantum conue-
nitur ab excommunicatore qui excommunicauit iniuſte.vel ab illo
qui fecit ipſum iniuſte excommunicari:ſecus ſi alius.de reſti.ſpol.fre
quens.lib.vj.Ad hoc quod no.in dicto.c.quiſquis.lxxxiij.diſti. per
hoc dicit Lapus ſua alſ.lxxi.ver.ſed pone.vbi dicit quod ſi aliquis
parochianus priuetur preſtatione ſacramentorum a rectore : quia
non exhibet vt prius ſi conueniatur ſuper decimis opponere poteſt
quia ſacramenta non exhibet ꝛ parochianum priuabit quaſi poſſeſ-
ſione exhibitionis ſacramentorum ꝛ hoc maxime eſt verum quando
quid in decimis deberetur in reſpectu ad recompenſationem ſacra-
mentorum:vt.ſ.de tranſac.veniens. Colligit glo.argu. ſententiam
latam a iudice ſuſpecto:hoc detecto retractari.ad hoc quia litere ſic:
obtente nullam conferunt iuriſdictionem ex quo ſuſpectus eſt.Glo.
remittit de reſcrip.ad audientiam vbi patet quod ſurreptio non vi-
18 tiat ipſo iure : vt ibi no. ¶ †Secundo colligit quod reſcriptum eſt
ſuſpectum:vbi non emanat de intentione pape. de reſcriptis cum
dilecta de confirmatione vti. vel inuti.porrecta.in ſi.ſe.gloſ.dic:et.j.
19 de regu.iur.non licet.lib.vj. ¶ †Oppo.quod admittatur reconuen
tio vbi non admittitur conuentio.iij.q.viij.cuius in agendo cum ſi

miſſibus.Sol.ibi in recōuētione ſuppletur defectus ſcilicet iuriſdi-
ctio:propter quem quis ab agendo:vel conueniendo:repellitur: hic
20 non:quia vtrobiqꝫ repugnat. ¶ †Querit gloſ.an poſſit excommu-
nicatus compenſare. Arguit gloſ. quod non: quia qui compenſat
agit.ff.de compēſatio.quicunqꝫ ergo:adeo quod ſi ad compenſatio-
nem admitteretur per aduerſarium:iudex ex officio ipſum debet im
pellere infra eodem excep.in fine ad hoc:quia qui vna via repellitur
ꝛc.de procurato.tue.in hac parte reſidet gloſ.Goffre.dicit quod ſi te
netur opinio quod compenſatio fiat ipſo iure:quidam dixerunt pla
num eſt quod debitum excommunicati diminuitur: ſicut ꝛ reliqua:
ſi teneatur opinio Azo quod non compenſetur ipſo iure:ſed ita de-
mum ſi opponatur.opinio.ſunt Hoſtien.dicit quod ſi debitum eſt
liquidum:et aduerſarius non neget:nec excipit:ſed conſentit quod
fiat compenſatio:admitti debet.C. de compenſa.l.fin.ꝛ de depoſi.l.
bona fides.§.fina.ꝛ ſufficere debet iudici qualitercunqꝫ ſatiſfiat acto
ri.ff.de pignoratitia actio.l.ſi rem.Si autem aduerſarius neget: vel
excipiat:ne fiat compenſatio.Hoſtien.ꝛ Bartholo.brixien. tenent
quod poſſit compenſare.Idem Phi.ſ.eodem dilecto:per.l.verum.
ff.de compenſatio.ad hoc quia venit in compenſatione: quod nō ve
nit in petitione.ff.de compenſatio.l.etiam. Item quia excommuni
cato ſoluere debitor debet debitum: vt not.de dolo veritatis: ergo
et compenſare.ff.qui potio.in pigno.habean.l.ſi debitor Goffre.te-
net quod non poſſit compenſare:ꝛ in hoc adheret glo.quia qui dam
natus eſt non petere:non poteſt compenſare:qui petere videtur:vt
l.amplius.ff.rem ratam habe.hanc opinio.ſequitur Tancre.Joan.
et Uincen.Ad hoc de depoſi.bona fides. §.ſane cum concordā.nam
quandoqꝫ odio debentis negatur compenſatio:ꝛ ſi dicas cōcedi de-
fenſionem:intellige hoc verum in defenſione: que habet vim ſolius
excluſionis.nam hec excommunicato permittitur.ff.de accuſatio.l.
ſeruos:ſed non permittitur illa:que habet naturaʒ impugnationis
vt compenſatio.Ad hoc.C.de adul.quoniam Alexandrum:oppo-
nere enim lenocinium potius eſt grauare accuſantem: quam ſe rele-
uare:vt ibi no.ꝛ.ſ.de ordi.cog.c.ij.in glo.penulti.in ſi.Ex hoc ſeque
retur quod excommunicatus non poſſit opponere ſpoliationem:
quia impugnat:non ſe tantum defendit:puto quod cōpenſare poſ-
ſit:quia poteſt excipere:et compēſare eſt excipere. Patet primum
hic:quia omnis exceptio reſeruatur excommunicato. Secūdo quia
ſi attēditur quod principaliter agitur:vt debet.l.j.ff. de auſ.tu.finis
compēſantis eſt ab actione principaliter et per prius repellere:licet
in conſequentiam ſibi debitum conſequatur:hic conſequitur exci-
piendo.Non obſtat hoc:quia reconuentio non repellit ius agendi
ſed impugnat.Non obſt.l.amplius:quia beneficium ſi.ꝛ effectu com
penſans petere videtur intantum:inquantum damnificat agentem
inquantum compenſat:ꝛ hunc effectum conſiderant ſtipulantes pe
nam:ne petatur:ſed compenſans formaliter non petit:ſed ſe defen-
dit.ad hoc quod dixi.ſ.poſt Barto.de incidenter petente reuocari
tenutam.Non obſtat quod que exceptiones poſſunt perimi:non ve
niunt in compenſationem:quia intelligitur de illis:que perimi poſ-
ſunt peremptoria excep. Non obſtat quod compenſans impugnet:
quia hoc facit indirecte:vt dixi.Nam et excipiens aliquo modo im-
pugnat:quia dicitur actor.ff.de exceptio.l.j.et.l. exceptionibus.de
probatio.Sed ſuppoſita opi.glo.eſt dubium an ſaltem fideiuſſor ex
communicati poſſit compēſare pro excommunicato. videtur quod
non:ne prouideatur hac via excommunicato:ꝛ quia ex connexitate
conſequitur fideiuſſor repulſionem.argu.de conſti.tranſlato.ff.de ar
bi.l.pedius.l.j.§.item queritur.ff.de aqua quotidia. ꝛ eſti.ad hoc:q2
ex oppoſito offenderetur regula:acceſſorium ſequitur naturam ſui
principalis.ꝛ negatum vna via:altera concederetur contra id de re-
gulis iuris cum quid vna via.ad hoc:quia mora rei nocet fideiuſſo-
ri.ff.de verborum obligatio.l.mora.ꝛ.l.ſi ſeruum ſequitur.eodem ti-
tulo.Aliqui dicunt quod ſi reus excommunicatus eſt ſoluendo: et
non compēſat.ff.ſi menſ.fal.mo.di.l.ſi duobus.§.j.de adminiſtratio.
tuto.l.finali.C.ad velle.l.j.ſiue non ſit ſoluendo:ꝛ compenſet.Joan.
and.tenet quod ſi debitum eſt compenſabile:indiſtincte ad petitio-
nem fideiuſſoris compenſetur:quia poteſt fideiuſſor ſoluere de bo-
nis rei principalis.l.ſi procuratorem.§.ignorantes.ff.māda.qui au-
tem compenſat ſoluit:vt dixi ſupra de exceptio.obſtans principali.
non obſt. fideiuſſori: oneroſam cauſam habenti.ff.de exceptio.do.l.
apud celſum.§.ſed cum legitima. Item quia exceptio perſonalis nō
prodeſt fideiuſſori.ff.de exceptio.l.exceptiones:ſic nec nocent. de re
gulis iuris.odia.libro.vj.ꝛ habent locum predicta:etiam ſi poſt ex-
ceptionem incipit deberi.nam certum eſt quod poſt fideiuſſionem:ꝛ
ante excommunicationem: cepit ius compenſandi competere fide-
iuſſori:quia per factum principalis rei ledi non potuit.ff.de compē.
l.verum.de pac.l.finali. Ad materiam facit quod not. de iure patro.
capitu.finali libro.vj.ſuper gloſ.pen.ꝛ poſt Dyn.de regulis iuris is
21 qui in ius.libro.vj.†Nunquid autem habens exceptioneʒ: ſi ſuper
illa imploret officium iudicis:vt imponat ſilentium actori:vt patet
ff.de fideiuſ.l.ſi contendat:ꝛ not.in.l.ſi finita.§.eleganter.ff. de dam.
infec. an audiatur: an repellitur excommunicationis exceptione:
ſentit Frede.cum audiri:ſuo conſi.cclxxvj. qd placet:quia quicquid
agit

agit: ordinat in finē defenſionis ad hoc quod no. Inno. qui ſi. ſint le-
lato. nam dato quod prouocat ad iudicium totum quod facit vt de
fendat: ꝛ nihil petit vel impugnat niſi vt abſoluatur: ꝛ ſatis venit ſti
mulatus: ex quo ius agendi contra eum competit: licet exercitio nō
deducatur: ꝛ vide quod no. ſ. de reſcrip. ſin autem.

1 ☞ Excipiens de facta permutatione cum actore ipſius rei que pe
titur nō fatetur per hoc actorem fuiſſe dominuꝫ. Et quomodo exce-
ptio falſi poteſt poſt ſententiam opponi.
2 Libellus incertus in genere circa accidentalia valet: ſi tamen eſt cer-
tus in principali.
3 Pertinentiarum appellatione non veniūt poſſeſſiones nec ecōtra.
4 Ordo cum prepoſteratione narrationis ad concluſionem nō vitiat
libellum.
5 Libellus per quem petitur eccleſia cum ſuis pertinentijs tanq̄ per
tineat ad libellantem quocunqꝫ iure ſubiectionis an procedat.
6 Exceptio ſtulte proponitur ante actoris intentionem fundatam.
7 Exceptionem opponens intentioni cōditionaliter propoſite in di-
uerſis orationibus nō fatetur.
8 Dictio aduerſatiua que in dubio poteſt itelligi cōditionaliter ꝛ ad-
uerſatiue in dubio cōditionaliter intelligitur ad commoduꝫ verba
proponentis.
Uerba rei reſpōdentis ad libellum quando interpretantur pro reo.
9 In permutatione rerum ſeu eccleſiarum epiſcopus habet exigere
cōſenſum capituli ꝛ ſuorū ſacerdotum ideſt canonicorum. nume. 14.
10 Permutari quomodo pōt ſpirituale cum ſpirituali vel vna eccleſia
cum duabus.
11 Permutare ꝛ cambire idem ſunt.
12 Uerborum diuerſitas inter articulum ꝛ probationem quo ad corti-
cem dum tamen idem ſignificent non vitiat probationem.
13 Uerbū cōcedo eſt aptum notare contractū ad dominij tranſlationē.
15 Actor quō pōt ex rei deductis i iudicio ſuā itētionē fundare. nu. 24.
16 Cōtractum ponēs videt omnia ponere que ſunt de natura cōtract⁹.
17 Dominiū de preſenti quomodo pōt cōcludi ex dominio de futuro.
Confeſſio ſuper iure de preterito quomodo concludit ius preſens.
18 Cōtractus permutationis eſt bone fidei.
19 Notarius vel doctor an quis probetur eo quod eſt deſcriptus in ma
tricula.
20 Epiſcopi licet non ſint domini eccleſiarum ſeu procuratores haben
tur tamen loco duorum vnde permutant vel alienant ſicut procura
tores habentes liberam.
21 Eccleſia dicitur quo ad temporalia ſubiecta quando ſuperior de bo-
nis eccleſie diſponit pro libito ſue voluntatis.
22 Actiones bone fidei vel ſtricti iuris que ſint ꝛ quare ita dicantur.
23 Confiteri non cenſetur qui excipit. nu. 43.
24 Probationem quomodo actor de domo rei colligit.
25 Probatio dubia nō declaratur ex materia articuli.
26 Inſtrumentum producēs videtur fateri ea que in inſtrumento con-
tinentur.
27 Inſtrumento de falſo reprobato quomodo poteſt pars producens
illud reuocare tacitam confeſſionem ſurgentem ex inſtrumenti pro-
ductione ꝛ in ea parte in qua falſum reperitur. nu. 35.
28 Inſtrumentum de falſo replicans non poteſt ſe fundare ſuper parte
de falſo redarguto nec ſuper inſtrumento nec ſuper tacita confeſſio-
ne ex productione inſtrumenti ſurgente.
29 Inſtrumēti falcitate per aduerſariū detecta poteſt inſtrumētū pro-
ducens allegare falcitateꝫ in ea parte qua inſtrumentū reprobatur.
30 Inſtrumentum de falſo licet non poſſit redarguere pars producēs
quomodo poteſt iudex ex officio iuuando iuſtitiam ſupplere ad id
de falſo redarguendum.
31 Iudex vbi ſupplet ex officio ad partis commoduꝫ eius officium in
opponendo quomodo limitatur ad terminos in quibus ſe pars op
ponat opponere poſſet.
32 Falſitas poteſt poſt ſentētiam opponi ꝛ replicari ꝛ demum poſt. xx.
annos.
33 Sentētia lata ex falſis ꝓductionib⁹ pōt vſqꝫ ad. xx. ānos reprobari.
34 Falſarij delictum etiam in producendo falſum inſtrumentuꝫ nō no
cet eccleſie. nume. 45.
35 Inſtrumentū producens an poſſit illud de falſo redarguere. nu. 39.
36 Inſtrumento de falſo impugnato per vnius productionem an poſ
ſit alius eo vti.
37 Inſtrumentum redarguens de falſo an poſſit ſe ex eo aut tacita con
feſſione que oritur ex tali productione fundare.
38 Inſtrumentum ſi produco cum proteſtatione quod produco pro ea
parte tm̄ que pro me facit ꝛ non vltra an iuuet talis proteſtatio vbi
redarguitur de falſo in ſubſtantialibus vt non videar incurrere cri-
men falſi.
39 Teſtium per me productorum dicta quomodo poſſim reprobare li
cet nequeam inſtrumentum.
40 Officio aliquo per me donatus ꝛ in eo approbatus an a me poſſit
eodem priuari.
41 Legem allegans male credens pro ſe facere que non facit an ſi cōtra
eum in alio articulo poſtea allegeꝫ pro quo eſt inducta teneatur illā
admittere contra ſe.
42 Confitens in dubio cenſetur ꝯfiteri omne id quod neceſſario ex illo
ſequitur.
43 Excipiēs quibus caſibus fateri videtur actoris intentionem contra
regulam. ſ. nume. 23.
44 Excipere an poſtea poſſit negans intentum actoris et in negatis
conuictus.
45 Inſtrumenti falſi productio nocet priuato producenti.

1 Cum venerabilis. ¶ † Si reus a quo pe
tit res excipiat de per
mutatione ipſius rei facta cuꝫ actore: non fatetur per hoc
actorem fuiſſe dominum: ꝛ exceptio falſi: etiam poſt ſen-
tentiaꝫ poteſt opponi. h. d. In prima facti: ꝛ proceſſus narratio. In
ſecūda diffinitio. ibi. intelleximus. prima ſubdiuiditur in tres. quia
prima ponit petitionem actoris. ſecunda ibi. Idem reſponſionem:
exceptionem: ꝛ probationem reorum. tertia ibi. ad hec. replicationē
ꝛ probationem actoris. Secūda etiam in tres quia primo ponit mo
tiuum diffinitionis quoddam ſoluens obſtaculum. Secundo diffi-
nit cauſam quo ad ſpiritualia: ibi. quia vero. Tertio quo ad tempo-
2 ralia: ibi. verum: legam per partes. ¶ † No. primo quod procedit li-
bellus certus in principali licet accidentia ad illud petita non certi-
ficentur ſed in genere petantur. de quo de ordine. cog. cum dilectus.
3 ¶ † No. quod appellatione pertinentiarum non comprehenduntur
4 poſſeſſiones nec ecōtra. Et no. libellum ſuper ſubiectione. ¶ † Not.
quod prepoſteratio narrationis ad concluſionem non vitiat libellū
5 ad hoc de reſti. ſpo. literas. ¶ † Quero an procedat hic libellus peto
eccleſiam cum pertinentijs: quia ad me pertinet quocunqꝫ iure ſub-
iectionis agatur. dic quod procedit: vbi petitur vt ſubiecta quo ad
temporalia ꝛ quo ad ſpiritualia: vt hic. Item dicunt quidam etiam
congruam in patrono clerico qui ſolum intendit ſibi rationem red-
di: vt in. c. cum ꝛ plantare. §. in eccleſijs de priuile. Item putatur qui
dam in patrono laico quaſi per hec verba peto eccleſiam cum perti-
nentijs ſuis: non intelligatur petere niſi ius patronatus. argu. ſ. de
iudi. examinata. quod non placet Inno. cum in poſſeſſionibus nul-
lum habeat ius. de iure pa. qō autem. §. j. x. q. i. c. i. ꝛ ſe. in clerico aūt
cui ex fundatione competeret ius patronatus: bene admittitur ta-
lis libellus. xvij. q. ij. ſi quis epiſcoporū: ſed ſi ex donatione laici hoc
haberet ſecus eſt quia tunc non poteſt petere niſi quod auctor ſuus
poterat a quo cauſam habet tutius tamen eſt quod etiam clericus
habens ius ex fundatione non det talem libellum: ſed petat ius pa-
tronatus: vel rationem adminiſtrationis ſibi reddi que petitio com
petit non ſolum patrono: ſed etiam illi qui habet ius adminiſtrandi
ſecunduꝫ Inno. Hoſti. dicit quod per petitionem iſtam: de qua hic
nunquam poteſt peti ratio adminiſtrationis: ſed petenda eſt in ge-
nere: vel in ſpecie: ꝛ exprimi debet qualiter ſiue ex qua cauſa debeat.
ſcꝫ vt patronus: vel vt alius: ſic enim formandus eſt libellus: vt reus
deliberare poſſit an velit cedere: vel contendere: de libel. ob. c. ij. et.
iij. ꝛ quod ibi no. de quo remittit ad decre. cum ad ſedeꝫ. de reſti. ſpo.
6 ¶ Uenio ad ver. Idem no. ¶ † No. primo qō ſtulte proponit reus
7 ꝛ temere exceptionem ante intentionem actoris fundataꝫ. ¶ † No.
ij. quod in diuerſis orationibus ponens intentionem: ꝛ proponens
exceptionem: non fatetur quando intentionem ponit conditiona-
8 liter. † Et no. quod aduerſatiua que poteſt intelligi aduerſatiue ꝛ cō
ditionaliter in dubio conditionaliter intelligitur ad commodum
verba proponentis: ꝛ ſic verba rei rñdentis. ad libellum interpretan
tur pro eo: de quo. ff. de. ver. ob. inter ſtipulantem. §. j. de reſti. ſpo. cū
9 ad ſedem. deſpon. ex parte. ¶ † No. iij. quod in permutatione eccle-
ſiarum epiſcopus habet exigere conſenſum capituli ꝛ ſacerdotū ſuo
10 rum. ¶ † No. iiij. quod ſpirituale cum ſpirituali poteſt permutari.
ꝛ ſi quid hinc: ꝛ inde accedat temporale acceſſorie non vitiatur per-
mutatio de quo de re. permu. ad queſtiones. ¶ No. quod vna eccle-
ſia poteſt cum duabus permutari: per quod dicit Hoſti. qō vnuꝫ be
neficium poteſt cum pluribus in titulum permutari: ꝛ ſic dicit ſe ali
quando vidiſſe. ad hoc quod no. de mu. peti. c. ij. dicit Cal. hec vera
quando beneficia ſunt talia que poſſunt ſimul de iure teneri ſecundū
illa que notantur. de reſcrip. gratia. lib. vj. alias ſecus cum neceſſaria
fuerit diſpenſatio: que: vt perſonalis non tranſit ad alium. vij. q. j.
petiſti ſecundum Io. cal. Ideꝫ domini de rota: ſua conclu. xcvj. vbi
dicunt ſi vnum euincatur habebit regreſſum aliud dimittendo ad
ſuum primeuū. nona tamen collatione de preben. ſi beneficia. li. vj.
ꝛ. c. inter cetera. de re. permu. cum vniuerſorum. de qua aliquid ſua
conclu. xxiij. Conſului tamen de facto quod per diſpenſationem: vt
poſſit cum vno diſpēſari non poteſt cuꝫ pluribus per. c. non poteſt
11 de preben. lib. vj. iuncto. c. ſi motu proprio. ¶ † No. de hoc verbo in
cambium quia ſignificat. idem quod verbum permutatio. ¶ † No.
quod diuerſitas verborum inter articulū ꝛ probationem: quo ad cor
ticem: dum tamen idem ſignificent non vitiat probationem. nam ar
ticulus dicit de permutatione. inſtrumentum de cambio Ad hoc de

13 ver.ſig.nihil.⁊ no.gloſ.de cauſa poſſ.cum eccleſia. ¶ †No.de verbo
concedo quod eſt aptum notare contractum habilem ad tráſlationẽ
14 dominij.de qua in.l.j.ff.de dona. ¶ †Oppo.quod in permutatione
non exigatur conſenſus ſacerdotũ ſed capituli vel conuentus.j.de
his que fiunt a prela.ſine conſenſu ca.c.j.⁊.c.tua:⁊ de reb.eccle.nõ ali.
cle.ſi vna.Sol.dic.ſacerdotum.i.capituli vel canonicorũ ⁊ eſt ſimile
15 ſ.de procur.c.j.glo.non ſunt. ¶ †Uenio ad ver.ad hec.no.quod ex
allegationibus ⁊ propoſitionibus rei actor poteſt ſuam intentionẽ
fundare ⁊ ſic quod dicitur probationẽ de domo rei non extrahi eſt
16 verum:quando non eſt in iudicium deducta. ¶ †No.quod ponens
contractũ videtur ponere omnia que ſunt de natura contractus:vt
17 que ab vtraq parte requiruntur in contractu. ¶ †No.ad concluden
dum dominium de preſenti ſufficit conſtare quẽ fuiſſe dominum in
preteritum:⁊ ſic confeſſio ſuper iure de preterito cõcludit ius in pre-
ſens quãdo aliquid ponitur in preſens ex quo ſequitur aliud fuiſſe
in preteritum.vide.ſ.de tranſac.preterea:⁊ vide.l.certum.§.j.cũ gl.
18 ff.de confeſ. ¶ †Not. quod cõtractus permutationis eſt bone fidei.
Et no.ſignum ad cognoſcendum contractus beneficij: quando nu-
19 meraẽ inter contractus bone fi.inſti.de acti.§.preterea. ¶ †Ex hoc
no.vnum modum probãdi ex deſcriptione.nam probatur notarius
eo quod eſt deſcriptus in matricula bannitorum:vel notariorum.de
notario an matricula probet.dixi de pba.c.j.ad hoc.l.j.ff.de his qui
ſunt ſui vel ali.iu. ¶ No.quod ad ſubſtantiam permutationis exigi
20 tur dominiũ vel qd permutãs habeatur loco dominij. ¶ †No.pro
epiſcopis quia licet non ſint domini:ſed procuratores de dona.c.ſi.
habentur tamen loco dominorũ.vnde permutant:⁊ alienant: ſicut
procuratores habentes liberam ſeruata tamen iuris forma.de quo.
ſ.de elec.cum nobis:⁊ de re.eccle.nõ alie.nulli:⁊.c.dudum.lib.ſexto.
21 ¶ †No.ar.ad oſtendendum eccleſiam:quo ad temporalia ſubiectã
quando ſuperior de bonis eccleſie diſponit pro libito voluntatis.j.
22 in verbo fuiſſe confeſſos.Ideo illã ibi reſeruo. ¶ †Glo.querit que
ſint actiones bone fidei ⁊ que ſtricti iuris:⁊ eas enumerat:⁊ eſt clara
ibi.pignoratitia:dic directa ⁊ contraria:ſecundum Pe.⁊ ab.vt que
datur debitori debito ſoluto ⁊ que daẽ creditori ſi pignorata ſit res
aliena vel alteri obligata ⁊ ibi.hereditatis petitio ⁊ actio ⁊ ex ſtipu-
lata pro dote:vt ibi. ſequitur. Hoſtien. ponit hic verſus quos ponit
Ioã.and.de quibus non curo. ¶ Quero quare dicantur bone fidei:
⁊ ſtricti iuris.dicit glo.quod non dicantur ſtricti iuris ad differen-
tiam bone fidei:quaſi in eis bona fides inueniri non debeat:quia ita
exigitur in cõtractibus ſtricti iuris ſicut in contractibus bone fidei.
C.de ac.⁊ ob.l.bonam fidem ſed dicuntur ſtricti iuris quia in eis nõ
veniunt niſi ea que ſtricte concluduntur ex verbis:⁊ quod exigit obli
gationis natura. vnde non veniunt vſure ex mora in contractibus
ſtricti iuris:niſi ſpecifice ſit actum.C.de vſur.l.iij.in contractibus bo
ne fidei veniunt.C.de ac.emp.l.iul.ſecundum glo. Aduerte ſecundũ
Ab. hoc eſt verum de iure ciuili de canonico vſure non veniunt etiã
in cõtractibus bone fidei niſi vt intereſſe ⁊ forte nec hodie de iure ci-
uili de quo de vſur.c.iij.C.de vſur.cum allegas.C.de ſum.tri.l.j. Itẽ
in actionibus bone fidei venit intereſſe qd nõ eſt in contractibus ſtri
cti iuris vbi rem dari eſt in obligatione:ſecus ſi rem tradi: vt.l.ſtipu
lationes non diui.§.i.ff.de ver.ob. Item in actionibus veniunt oĩa
de quibus etiã nec actum eſt nec cogitatum ſecus in actionibus ſtri-
cti iuris ita qd plus ex bona fide iudicatur ille contractus ⁊ ſecundũ
naturalem equitatem quã cõtractus ſtricti iuris qui ex ſolo iuris ri
gore iudicantur ⁊ in actionibus bone fidei.ex hoc plus exuberat offi
cium iudicis: ꝙ in cõtractibus ſtricti iuris. Iſtis cauſis dicunt bone
23 fidei:⁊ ſtricti iuris. ¶ Uenio ad verſi.intelleximus. ¶ †No. primo
24 exceptionem non fateri. ¶ †Not.ij.quod licet nõ fundet intentio-
nem ſuper exceptione rei fundat tamen intentionẽ ſuam ſuper pro-
batione exceptionis ⁊ hoc:quia exceptio eſt propria probatio com-
munis ex quo eſt in iudicium producta. Ideõ dicit Specu.de reſpõ-
ſione ad poſitiones ſuper exceptione: quia ex illis ſe fundat actor:
propter que dicit hodie inutilis eſt illa regula:exceptionẽ obijciens
cum communiter de exceptis ⁊ replicatis fiant poſitiones ponit in
25 Specu de excep.§.viſo.verſi.eſt igitur valde. ¶ †No.qd ex materia
articuli nõ declaratur probatio dubia. Nam licet articulus dicat de
Sabineñ.epiſcopo.probatio ſimpliciter loquens de epiſcopo:non
26 intelligetur de illo. Ad hoc de proba. in preſentia. †Et ſic no.quod
producens inſtrumentum ad limites comprehenſi in inſtrumento
27 fateri videtur. ¶ †No. qd reprobato inſtrumento de falſo põt pars
producẽs inſtrumentũ reuocare tacitã ꝯfeſſionẽ ſurgentẽ ex produ-
ctione inſtrumẽti in ea parte in qua falſum reperiẽ inſtrumentum.
28 ¶ †No.qd replicãs inſtrumentũ de falſo:nõ põt ſe fundare ſup pte
de falſo redarguto nec ſup inſtro nec ſup tacita cõfeſſiõe: ex ꝓductio
29 ne inſtrumẽti ſurgẽte. ¶ †No.ꝙ falſitate inſtri p aduerſariũ detecta
poteſt producẽs inſtrm allegare falſitatẽ in ea parte qua inſtrumen
30 tum reprobatur. ¶ †No.qd licet pars ꝓducens inſtrm nõ poſſit re-
darguere de falſo:poteſt tñ iudex ex officio iuuando iuſtitiã ſupple-
re maxime vbi vult hoc facere ad commodum publicũ : ⁊ falſitatem
31 reijcere:ſeu ex ea ſe nõ fundare. Ad hoc glo.de proba.licet cauſam.in
verbo ſe aſtrinxerint. Inno.de cẽſi. cum olim. ¶ †No.qd vbi iudex
ſupplet ex officio:ad cõmodum partis:eius officiũ in opponendo li
mitatur ad terminos: quibus ſi pars opponeret opponere poſſet.
Ideo illo tempore ſupplet circa dilatoriã:vel peremptoriã: que poſ
ſet ſupplere.⁊ opponere pars:vt ante litẽ:vel ante ſententiã:niſi ſit
32 de exceptionibus:que valeãt poſt ſententiã opponi. ¶ †Not.qd de
falſitate excipiendo:⁊ replicãdo poteſt opponi poſt ſententiã: ⁊ de-
33 mum poſt.xx.annos. Et no.qd ſentẽtia lata p falſas ꝓbationes põt
34 reprobari vſq ad.xx.annos.⁊ retractari veritate cõperta. ¶ †Not.
quod delictum perſone in falſando:vel producẽdo falſum inſtrumẽ-
35 tum:non nocet eccleſie. ¶ Oppo.qd contra producentem inſtrumẽ
tum falſum credatur ex inſtrumento contra producentẽ: tenet quia
producens nõ poteſt dicere illud falſum:quod produxit:⁊ ſemel ap-
probauit:de cenſi.cum olim.xix.diſt.ſi romanorum. no.ſ.de fide in-
ſtrumento.imputari.ſicut neq contra teſtes.iiij.q.ij.itẽ ſi quis. Se
cundo quia talis producens tacite videtur confiteri contenta in in-
ſtrumento: et ſic ſi non preiudicet inſtrumentum preiudicabit con-
feſſio. Hic ſunt duo videnda. Primum an producens falſum inſtru
mentum illud poſſit redarguere de falſo. Secundo nunquid aduer-
ſa pars:reprobans inſtrumentum poſſit ſe ex eo vel tacita confeſſio-
ne fundare.dic quod ſi inſtrumentum producitur falſum ad preiudi-
cium eccleſie:ſi producitur per perſonam ſingularem:detecta falſita-
te:ex quo non prodeſt eccleſie:nec nocet.bene ſi dicat is contra quem
producitur: quod ſtari debet inſtrumento inquantum dicitur quod
epiſcopus olim fuit dominus:ex quo permutauit. Replicabitur qd
illud falſo appoſitum non debet preiudicare eccleſie: quia delictum
perſone ⁊c. Similiter replicabitur contra productionem:vel confeſ-
ſionem ex productione ſurgentem:⁊ multo fortius poteſt ſuperior
ex officio:loco eccleſie ſupplere:⁊ tunc aduerſarius nõ poteſt ſe ex eo
fundare:vt hic:ſi ꝓducitur per priuatũ: ⁊ agiẽ de preiudicio priuati.
vel per cõuentũ ecclie ad ꝑiudiciũ ecclie:⁊ tũc ſi nõ vult opponere cõ
tra inſtrumentum de falſitate inſtrumenti.ſed quod non facit con-
tra:bene poteſt hoc dicere:vt quia producit inſtrumentũ in quo cõ
tinetur quod epiſcopus permutauit:vult oſtendere quod non pro-
bat:quod non Sabineñ.epiſcopus permutauit:hic poteſt allegare
contra inſtrumentum:ad excludendam probationem inſtrumenti:
licet ad hunc etiam finem produxerit inſtrumentum:vt probaret qd
Sabineñ.epiſcopus permutauit:quia veritate cõperta: error cedit
veritati: ⁊ veritas non vitiatur errore geſtorum.ff. de officio preſi.
illicitas.§.veritas.ff.ad mu.aſſumptio.ff.de nego.geſt. Item ſi cum
putaui.§.ſi. Si autem volo reprobare inſtrumentum quod produxi
tanꝙ in aliqua parte falſum:in illa parte qua aduerſarius probat il
lud falſum:⁊ poſſum autoritate illius aduerſarij qui mihi aperit viã
et committit edictum ad reprobandum de falſo:vt hic.vnde poſſum
dicere quod non facit pro eo in eo quod dixit ipſum falſum. de reg.
iuris.ex eo quod.lib.vj.⁊ ſic poteſt intelligi Innocen. hic:⁊ patebit
hoc ex productione originalis:ſi impugnatur in illa parte:qua pro
ſe produxit:⁊ in toto:ſi in totum pro ſe produxit aduerſario non re-
darguente illud de falſo:ſi vitium eſt remiſſibile conſenſu producen
tis eo quod producit illud approbat: vnde poſtea nõ poteſt illud re-
probare:vt ſi procurator confecit inſtrumentũ nomine meo:⁊ poſtea
illud produco.l.iij.§.falſus.ff.rem ratam habe. Sed ſi vitium non eſt
remiſſibile:vt quia non eſt ſolenne:bene poteſt illud improbare tan-
quã non ſolẽne.l.poſt legatum.de his qui vt indi.⁊ ibi Barto. Sed
ſi velim illud impugnare tanꝙ falſum:dicit hic Innocẽ.in vna par-
te quod non poteſt.ſ.de fide inſtrumento.l.imputari.⁊ quod not.de
cenſi.olim.xix.diſtinc.ſi romanorum.in alia gloſ.dicit quod ceſſante
ſpecialitate eccleſie:pars non admittitur ad opponendum de falſita
te:ſi tamen cõſtat iudici illud falſum eſſe:licet propter hoc producẽs
poſſit puniri pena falſi:ad quod.j.de his que fi.a prela. quãto tamẽ
ad illud quod dicit falſum inſtrumentum producentem teneri:ſi ali-
ter non conuincitur:non condemnabitur per iudicem:alias ſequere
tur quod iudex deberet facere iniquam ſententiam. Ad quod de cau
ſa poſſeſſio.cum ſuper. Hoc temperat verum quando ignorãter pro
ducit:ſecus ſi ſcienter ſecundum alios quia tunc condemnaretur:qd
puto: nam tunc tam ex viribus inſtrumenti:cum appareat falſum
quam in penam ſcienter producentis falſum inſtrumentum condẽ-
nabitur.de in integrum reſtitutio.cum ex literis:⁊ ſic erit in eccleſia
ſpeciale:quod in his caſibus delictum vel dolus prelati:vel procura
toris ei non noceat. Ad hoc hic et dicam in capitu. cum ex literis.
36 ¶ †Nunquid autem vno producente inſtrumentũ ſi illud ſit repro-
batum de falſo: alius illo vti poſſit:no. Innocẽ. ⁊ ibi dixi.qui ſi.ſint
37 legiti.cauſam. ¶ †Ad ſecundum an reprobato inſtrumento poſſit
ſe pars fundare ex confeſſione:que ſurgit ex productione inſtrumen
ti. Dic ſi eſt reprobatum vt falſum:non poterit ſe fundare ex confeſ-
ſione tacita ſurgente ex productione inſtrumẽti:⁊ hoc ideo:quia vi-
ſus eſt hoc feciſſe innitens inſtrumento quod putabat verum.de re
iudica.cum.I.⁊.A. Item quia ſublata inſtrumento:⁊ conquaſſato:
vt falſo ſublata ſunt que continentur in illo:⁊ tacita confeſſio cohe-
rens inſtrumento.de hereti.fraternitatis.de fi.inſtru.inter dilectos
§.ceterum. Idem dicit ſi confeſſio eſt expreſſa:coherens tamen in-
ſtrumento:quia confitetur omnia que continentur in inſtrumento:
quod

quia confitetur omnia que continentur in inſtrumento : quod pro‑
ducit vera eſſe non preiudicaret ſibi illo propter falſitatem reproba‑
to: quia ex quo falſum eſt falſa ſunt : ibi contenta ⁊ ſic confeſſio fuit
erronea. ſecus ſi confeſſio eſſet ſeparata ab inſtrumento: vt quia ſpe
cifice per ſe poneret in facto illa que continentur in inſtrumento: nõ
facta mentione de priuilegio vel inſtrumento licet: ⁊ illud continet
in priuilegio: poſtea reprobato: quia confeſſio eſt extra priuilegium
vel inſtrumentum: ⁊ eque principalis ab illo ſeparata ⁊ nõ innitẽs
priuilegio. vnde remaneret priuilegio: vel inſtrumento reprobato:
niſi oſtendatur error aliter hec vera inquantum inſtrumentuꝫ repro
betur vt falſum ſecus ſi vt nõ ſolenne ſiue ſolennitas exigatur ad cõ‑
tractum in inſtrumento comprehenſuꝫ: vt defectus conſenſus cano
nicorum ſiue ſit ſolennitas ipſius inſtrumenti: ⁊ non contractus: vt
quod inſtrumentuꝫ non habeat ſolennia: de quibus in auten. vt pre
po. no. Impera. ⁊ de fide inſtru. c. j. ⁊ c. inter dilectos: naꝫ qꝙ ex hoc
defectu pronuntietur inſtrumentum non ſufficiens ad probandum
intentum: remanebit tamen confeſſio ſiue ſit tacita ſiue expreſſa : co
heſiua ad inſtrumentuꝫ. de cenſi. cum olim. Et eſt cauſa diuerſitatis
quia vbi reprobatur vt falſum tollitur fundamentum radicitus: cui
confeſſio adheret. Ideo neceſſe eſt quod confeſſio vt edificium ad il
lud tollatur. j. q. j. cum paulus: de presbytero non bap. c. ſi. vbi autem
eſt defectus ſolennitatis tantum dato quod non ſufficiat ad proban
dum intentionem principalem alias tamen tenet ſuum vigorem: et
eſt publicum ⁊ ſic non caret fundamento. l. cum filius. §. dominus. ff.
de le. ij. C. de libe. prete. auten. ex cauſa. hec vera inquantuꝫ producit
ex certa ſcientia: ſed ſi errore producit credens ſolenne vbi non eſt: qꝛ
tunc licet confiteatur ea que ſunt in carta eſſe probata tacite : tamen
ex quo apparet non ſolenne: vt quia produxit priuatam pro publi‑
ca patet quod non eſt probatum vel potuit probari. iam patet de er
rore iuris. Ideo ſibi non preiudicat. Nõ obſtat quod confeſſio ex er‑
rore iuris non reuocatur: quia illud eſt verum in confitente firmiter:
hic loquimur de quadam preſumpta confeſſione ⁊ non firma. ſcilicet
ſurgente ex quodam facto erroneo. Hec vera : vbi eſt omnino tacita
confeſſio. ſecus dicit Inno. in expreſſa: vt ſi producens diceret con
fiteor eſſe vera vel pro probatione dico contenta in hoc inſtrumento
vel hac carta quia mens horum verborum non dependet ex carta lꝫ
cõfeſſione per iam dicta fatetur tamẽ quod ſi per tale inſtrumentum
vel talem cartam minus autenticam aliquid iudicatum eſſet hoc ca
ſu tam iudex qui ſententiam dedit quam aſſeſſor qui cõſuluit ⁊ etiaꝫ
litigator: pro quo ſententia lata fuit. Idem ius ex eadem carta : vel
inſtrumento agente condemnato eſſet ſeruandum contra ſententiã‑
tem: per edictũ. quod quiſqꝫ iuris vt no. in ſum. Azo. ff. quod quiſqꝫ
iuris ſecundum Inno. quod no. quia extendit titulum quod quiſqꝫ
iuris ad conſulentem ⁊ aſſidentem. Non ob. predictis quod indiſtin
cte reprobato inſtrumento poſſit venire contra confeſſionem. ſ. de
iure iuran. mulieri. ⁊ quod ibi no. quia quod hic procedit quãdo tan
tum reprobatur inſtrumentum: ⁊ ſuper illo fertur ſententia. ſed ſi ſu
per principali confeſſato fertur diffinitiua ⁊ contra inſtrumentum:
⁊ contra confeſſionem directe tunc bene poterit quis venire contra
38 confeſſionem etiam expreſſam. per ibi no. ſecundum Inno. ¶ † Nũ
quid autem ſi produco inſtrumentuꝫ proteſtando quod produco in
ea parte que pro me facit ⁊ nõ vltra iuuet hec proteſtatio domini de
Rota ſua conclu. cclxxvi. dicunt quod ſi inſtrumentum eſt confectuꝫ
ad petitionem ſolius aduerſarij poſſum: ⁊ proteſtatio iuuat de cõſti.
cum. M. quia ibi ſcriptum ad preiudicium mei mihi non preiudi‑
cat ſi eſt confectum ad petitionem mei non poſſum: vt no. Inno. de
39 cenſi. cum olim. Ad hoc de fi. inſtru. imputari. ¶ † Oppo. cõtra pre
miſſa quod indiſtincte poſſum improbare quod produxi. de teſti. pre
ſentium. Sol. inſtrumenta que produxi improbare non poſſum : et
hoc quia ab initio illud perlegere potui ⁊ debui diligenter. aliud in
teſtibus: nam eorum dicta poſſum reprobare: ex eorum depoſitioni
bus: vt no. de fide inſtrumentoruꝫ imputari ⁊ etiam per alios teſtes
indirecte. de teſtibus. preſentium. ⁊ c. ex tenore poſſet etiam oppone
re de corruptione. iiij. q. iij. ſi quis teſtibus: de noua infamia. de te‑
ſti. cogen. preterea. In his enim ⁊ ſimilibus. Ideo non obſtat produ
ctio a me facta. quia quid dicturi eſſent non poteram diuinare. In
ſcripturis autem diuinantium poteſt quis approbare quod eſt be‑
ne dictum ⁊ male dictũ reprobare. Idem quando auctores non ſunt
approbati in prophetis autem vel auctoribus approbatis totuꝫ qꝺ
dicunt amplectenduꝫ eſt nec poteſt aliquid reprobari quia in eis lo
cus eſt ab auctoritate. Et quicquid dicunt indubitanter credendum
quod eſt tenendum. ix. diſtin. ego ſolus ⁊. capitu. ſeq. xv. di. ca. ſi. in‑
ſtrumẽta autem ⁊ teſtes lꝫ habeãt auctoritatẽ vt eis credat prima fa
cie probationem tamen admittunt in contrarium. C. de fide inſtru‑
mentorum. l. finali de teſti. preſentium. Ideo ſi infideles vel heretici
prophetas habeant vel auctores; qui dicant contra eos: ex eorum au
ctoritatibus poſſumus conuincere : ⁊ contra eorum errorem argu‑
mentari. xxxvij. diſtinctio, ſi quid veri. fatetur Innocentius. quod li
cet ipſi infideles de iure non ſint audiendi contra proprios ſuos: et
ſpeciales autores: tamen de iure non poſſumus contra eos vti auto
ritatibus eorum doctorum: qui veri prophete: vel autores non ſunt

et quos nos etiam reprobamus. arg. C. de teſti. preſentium. C. de fal.
l. qui falſas. C. de re. cre. l. ſi quis. Quero licet poſſim reprobare dicta
teſtium: ex antiqua cauſa: non poſſum reprobare: an licet inter eaſ‑
dem perſonas non poſſim: nunquid inter diuerſas. dicit hic Inno‑
centius quod nec inter eaſdem: nec inter diuerſas: vnde teſtem: queꝫ
produxi contra Titium non poſſum reprobare: titio producente cõ
tra me: ⁊ ſi quecunqꝫ alia perſona producat contra me: non poſſum
illum reprobare: quem ſemel produxi contra titium. iiij. v. iij. ſi quis
teſtibus. Idem dicit de iudice. iij. q. viij. cuius in agendo. hoc dicit
verum Innocen. quando volo reprobare teſtem vel iudicem ex cau‑
ſa: que a me procedit: nam ex cauſa que ab alio procederet: bene poſ‑
ſum: vt ſi induxi patrem tuuꝫ in teſtem: vel in iudicem impetraui cõ
tra vnum: tu patrem tuum inducis contra me: vel in iudicem impe‑
traſti: non potes: ⁊ eſt cauſa melior: quia te producente adeſt cauſa
recuſandi: que non aderat me contra alium producente: quo reſpe‑
ctu nõ poteſt dici approbatus quaſi noua cauſa ſuperueniat: ex pro
ducente etiam qua ante nõ fuit approbatus: ⁊ idem eſt ſi quomodo‑
cunqꝫ quem ꝑduxi: vel impetraui: volo repellere vel reprobare ex no
ua cauſa ſuperueniẽte: ad hoc. ſ. e. paſtoralis. de offi. dele. inſinuãte.
40 ¶ † Quid ſi admitto aliquem ad vnum officium: an poſſim ipſum
repellere in alio officio. dicit Innocen. qꝺ ſi ex approbatione in vno
officio perſona concluditur habilis in alio: quia paria ſunt officia: ⁊
equales exigunt perſonas: vel ſimiles: ⁊ approbatus in vno non po
teſt ab alio repelli: niſi ex noua cauſa: ſecus ſi ſunt diſſimilia: quia nõ
ſequitur approbatur ſeu habilis eſt ad hoc officium: ergo ad maius
habilis eſt. xij. diſt. nos conſuetudinem. ⁊ no. de elec. ſcriptũ: per hoc
dicit ſi impetraui aliquem in iudicem: qui poteſt eſſe criminoſus: ſi
in teſtem producatur poſſum ipſum repellere a teſtimonio: nam cri‑
minoſus non poteſt eſſe iudex: ſed non poteſt eſſe teſtis: ſecus ſi nũc
vellem eum reprobare in teſtem: quia eſt infamis: quia ⁊ infamia re‑
pellit iudicem: ad hoc. ff. de adul. ſi vxor. §. ſi. ⁊ in alijs cõcor. Ad hoc.
de accuſa. nullus. de eta. ⁊ qua. accepimus: vbi inuenies an poſſit re‑
pellere epiſcopus eum: queꝫ ordinauit: ⁊. ſ. de elec. noſtri: vbi habes
an quis poſſit venire cõtra factum proprium. Ad idem de cle. coniu.
41 diuerſis fallentijs. §. ſi. ¶ † Quid ſi quis allegat legeꝫ male credens
pro ſe facere ⁊ nõ facit: an ſi contra eum in alio articulo: poſtea alle‑
getur: prout eſt inducta: teneatur illas admittere contra ſe. Dic qꝺ
non: quia veritas geſtorum ⁊c. ⁊ quia errãtes in iure: quales ſunt iſti:
ſe corrigere poſſunt: quaſi confeſſatum ſit impoſſibile: ⁊ qꝺ plus eſt:
etiam ſi hoc non faciunt: vel facere neſciant iudex hoc facere debet:
quia in his que ſunt iuris: iudex ſupplere poteſt de quo de poſtula.
42 prela. bone. j. ſm Innocen. ¶ Oppono quod excipiens de permu‑
tatione epiſcopum dominum fuiſſe: nam cõfitens vnum confitetur
id qꝺ neceſſario ſequitur ex illo. de conſti. tranſlato: confitendo per‑
mutationem: confitetur ergo permutantem dominũ. Secundo pro‑
batur expreſſe. ſ. de tranſactio. preterea. Tertio quia iurãs. de calũ.
iurat hanc clauſulam: quod nullam dilationem requiret ad proban‑
dum: niſi quod credat neceſſarium. Item quod nulla falſa probatio
ne vtetur. C. de iuramen. calum. aut. in iſto. Monaſterium ergo pro
ponens aut credebat illam veram: aut falſam: ſi verã confitetur epi‑
ſcopum fuiſſe dominum: ſi falſam periurus eſt: et dato quod non iu‑
raſſet dicendo contrarium allegabat turpitudinem ſuam: ⁊ ſic vt cõ‑
trarius: ⁊ turpitudinem allegans non debebat audiri. de donatio.
43 inter dilectos. † Gloſ. ij. reſpondit. ad ca. preterea. concludens quod
ex duplici capite hic non profuit allegatio permutationis: quia nec
ex ea fuit fundata intentio: nec etiam ex ea fuit inducta litis conte‑
ſtatio: aſſignat cauſam quia hic exceptio ⁊ confeſſio fuit multum re‑
pentina. alleg. C. de exhiben. ⁊ introd. re. §. illud autem. colla. v. Sic
ergo no. quod etiam conſiderata reſponſio non preiudicat confiten
ti. dic vt dixi de confeſ. c. ſi. vel ſecundo. hic fuit defectus conteſtate li
tis. quia excipiens non reſpondit: nec affirmando: nec negando. vt
oportet in qualibet litis conteſta. de electio. dudum. cum ſimi. Inno
cen. dicit quod ſiue excipiendo: ſiue reſpondendo petitioni reſpon‑
deatur animo cõteſtando litem: facta erit cõteſtatio litis: patet hoc:
quia illud quod vocatur exceptio: vocatur etiam reſponſio dic ho‑
die vt de litis conteſta. cap. ij. lib. vj. vbi determinatur quod non in‑
ducitur litis conteſta. Ad quod facit ratio gloſ. Sed dato quod non
inducatur conteſtatio: tamen preiudicare debet cõfeſſio: que nõ exi‑
git litis conte. gl. reſpõdit tripliciter. Primo modo quod excipiẽs
non fatetur indiſtincte: quia excipiens: licet ponat factuꝫ contra qꝺ
fundatur exceptio: factum poteſt ponere dupliciter. Primo modo
vt affuit de facto. Secundo modo vt affuit de iure: in dubio videtur
ponere factum: vt affuit de facto: quia pro eo verba ſunt interpre‑
tanda. Et ſic ne videatur fateri: cum exceptio ordinetur ad finem pe
rimendi: non ad finem firmandi intentionem aduerſe partis: dat ſi‑
mile glo. quia ſi excipio contra preſcriptionem de interpretatione:
non video: fateri preſcriptionem. de probatio. ex literis. j. de preſcri
ptio. illud. non obſt. quod dixi de iuramento calum. quia vel credit:
vel non credit: quia poſſibile eſt quod illud credit: ſed credit interceſ‑
ſiſſe de facto ⁊ non de iure. Inno. dicit quod aliud eſt confiteri: ⁊ con‑
fitendo ſibi preiudicat adeo quod non poteſt contra ſuam confeſſio

nem dicere niſi probaret ante ſententiam ſe erraſſe ſi non cõfitet ſed
ſolum excipiendo proponit non poteſt dici quod confiteatur: nec q̄
credat. qui enim excipit non credit neq; diſcredit immo dici poteſt
quod dubitat ⁊ quaſi inter duo veriſimilia ducitur. C. eo. ſi quidem.
ff. de acquir. heredi. l. qui putat. §. qui bona. ⁊ §. fi. Non ob. preallega
auten. in iſto quia licet is qui excipit non credit exceptionem veraȝ
quia tamen non diſcredit neceſſaria eſt ſibi dilatio ad probandum:
vt per id ſciat an id: de quo dubitat ſit verum: nec ne. Secunda eſt ſo-
lutio ſi excipiens per prius neget vel non confiteatur intentionem:
vel dicat ſe non confiteri ⁊ excipiat non confitetur vt hic ſi confitea-
tur vel ſimpliciter excipiat: confitetur. Idem ſi excipiendo intentio-
nem ponat conditionaliter ⁊ poſtea excipiat: vt fuit hic quia dixi et
ſi dudum ⁊c. vnde inſeruit glo. excipienteȝ: vt dicat non credo te pre-
ſcripſiſſe ſed vbi p̄ſcripſeris oppono interruptionem: vel non credo
te dñm ſed vbi ſis permutaſti vel dicat ſi dominus fuiſti permutaſti
vel ſi preſcripſiſti interrupi: ſili̇r ſi aliquis petit in vxoȝ dicere non
confiteor me virū ſed ſi eſſem ꝯſanguinitas eſt inter te ⁊ me. Nam ſic
reſpodēdo nō ꝯfitetur de intētione aduerſarij. Jo. an. remittit ad re-
gulā exceptionē. de reg. iur. lib. vj. Reſidet glo. excipientem nō fate-
ri cautelā tamen dicit ad opi. vitandas: vel nō confitendo: vel cōdi-
tionaliter ponendo intentionem. rñdeat glo. C. de excep. ſi quidem:
tenet idem. contra. tenet glo. de excep. non vtiq; ⁊ hanc tenet Dy. in
regula excep. Cy. C. de excep. ſi quidem ⁊ de proba. exceptionem. ⁊ȝ
glo. hic. Bar. tenet excipienteȝ fateri in dicta. l. non vtiq; ſed vt ꝯfeſ-
ſio proſit oportet agentē ex toto exceptioneȝ nō negare. Ideo ſi ne-
gat exceptionē: quo ad ius ⁊ factū nō prodeſt ei ꝯfeſſio: q̄r nō poteſt
ex eo quod negat ſe fundare. de reg. iur. ex eo quod vt quia negat pac
tum: de quo opponit factum. Si fatetur exceptionem quo ad fa-
ctum ſed negat quo ad iuris ſolennitateȝ bene fateri videtur: vt ſi fa
tetur pactum factum debitori ſed non ſolēniter. ad hoc de reſcrip. ex
parte decani. ⁊ de tranſac. preterea. ij. Joan. and. hic ⁊ in addi. ſpecu.
in ti. de exceptio. §. viſo. ver. eſt igitur. ⁊ communiter gloſ. ⁊ canoni-
ſte in dicta regula exceptionem. tenēt excipientem nō fateri. Et idē
dicunt de replicante. Gloſ. in regula exceptionem aſſignat aliquas
cauſas. Prima quia hec non eſt intentio excipientis immo ab eius
oppoſitum ordinatur intentio. ſcȝ ad perimenduȝ. ff. de exceptio. l.
j. non debet ergo oppoſitū operari. l. cum falſa. §. fi. de conditio. ⁊ de
mon. ff. de lega. j. l. legata inutiliter: ⁊ de adimen. le. l. legata. Secūda
quia verba prolata in iudicio abſq; intentu confitendi confeſſioneȝ
non inducunt. ff. fami. herciſ. qui familie. Tertia quia eadem exce-
ptio non debet producere contrarios effectus. de procura. tue. ⁊ ſic
non debet operari repulſionem ⁊ confirmationeȝ intentionis. ff. de
ſolutio. l. qui hominem. §. fina. Quarta quia reus poteſt proponere
contraria. de reg. iur. regula nullus. Et hanc opi. ſequitur Ja. de are.
Cy. ⁊ Pe. in dicta. l. exceptionem. ⁊ dicta. l. non vtiq;: ⁊ placet. dic ſi
exceptio eſt facti: vel intentionis vel negat intentionem: vt in exce-
ptione non nu. pec. ⁊ planum eſt excipientem non fateri: ſi ſic ſe ha-
bet quod non negat: ſed ponit intentioneȝ tunc ſit pro regula quod
excipiens non fatetur que regula maxime procedat quādo per pri⁹
negatur intentio vel quando dicit ſe non confiteri vel quando illam
ponit conditionaliter quod facere cenſetur: licet verba poſſint intel
ligi aduerſatiue: vt hic procedit etiam quando actor negat exceptio
nem: quo ad ius: ⁊ factum: quia non poteſt ſe ex negatione fundare
vt dixit Barto. Fallit primo quando intentio ponitur ſeparatim
ab exceptione: et poſtea obijcitur exceptio: vt ſi opponitur ſic: dico
te mutuaſſe: ſed feciſſe peccatuȝ de nō petendo: vel ſi dico eccleſiam
fuiſſe ſubiectam: ſed dico factam fuiſſe tranſactioneȝ: vt eſt caſus de
tranſactio. preterea. ⁊ hoc dicit Joannes. and. hic: ſuper glo. prima
per quod datur intellectus regule: vt illa procedat quando actor ex
verbis exceptionis conſecutiue et intercluſe: preſupponentis inten
tionem: vult fundare intentionem. ſecus ſi ab alio ſeparato: quia
tunc ex illo fundat: licet non exceptione. Fallit ſecundo quando in-
tentio trahitur ex verbis exceptionis non intercluſe vel pregnantis
aut tacite: vt quia oppono contra petentem rem quod ipſam con-
ductam tenui ab eo per decennium. hic vult acceptare ſolum hoc:
quod conductum tenui: per decennium. Certe poteſt ſe fundare:
quia licet non fatear intentum incluſum in exceptione fateor tamen
ipſam exceptionem: et tunc: non eſt ſeparabilis intentio ab exce-
ptione. Fallit tertio quando factum eſt intercluſum in exceptione:
et actor fundat ſe ex facto prout eſt in facto: ſed nō prout eſt in iuris
effectu: ⁊ tunc excipiēs videtur fateri nā ſi agit ex maleficio infamāte
opponens tranſactionem videtur fateri factum: ex quo infamatur.
ff. de his qui no. infa. l. quoniam. predictis non ob. ff. de exceptio. l. ſi
quidem: vbi conſulitur reo, vt nō opponat ante fundatū intentum
actoris: quia illud cōſilium nō datur: quaſi ante opponendo videat
fateri et ſic quaſi intentionem aduerſarij fateat: ſed datur illud reo
ne ſe grauat ſuperfluo onere probandi: quia forte aduerſarius: non
probabit: ſit finalis ratio quare excipiens non fatetur: quia inten-
tionem intercluſam: poteſt dupliciter ponere. Primo: vt in fa-
cto. Secundo: vt in iure ſonat: in dubio videtur fateri vt in facto: nō
vt in iure. vt verba pro eo intepretentur. ff. de verbo. obli. inter ſtip.

§. fi. ideo ſi ſuper facto ſe fundat actor: fatetur reus: ſi ſuper iure nō eſt
confeſſata actoris intentio. Aduertendum tamen quod licet exci-
piens non fateatur: nec ex illa poſſit trahi fundamentum intentio-
nis actoris: poteſt tamen trahi ex probatione ipſius exceptionis: q̄r
illa eſt communis vt hic eſt caſus: nam ſi inſtrumentum non fuiſſet
falſum: potuiſſet ſe ex inſtrumento fundare: idē in poſitione: vt dixi
notando: et tenet Specula. de exceptioni. §. viſo. verſiculo eſt igitur
44 valde. †Nunquid autem negans intentum ſi conuincatur: poſſit
poſtea excipere vide in Specu. de exceptio. §. viſo. in principio. ⁊ in
verſicu. ſequentibus. vbi ponitur materia huius glo. ⁊ de primo pun
cto vide eodem titulo. ⁊. §. illud. verſicu. quid ſi reus. ⁊ ver. ſed quid ſi
debitor. vbi Specu. tenet opinio. Dy. vt excipiens fateatur: niſi re-
45 ſpondeat ſaluo iure meo. ¶ †Uenio ad glo. ſe. glo. op. quod produ
cto falſo inſtrumento debeat ſuccumbere producens. de reſcri. olim.
Solu. dic licet gloſ. non ſoluat quod id procedit in iure priuato hic
eccleſie: et factum priuati: vel prelati: ad quod hic et de reſtitutio. in
integ. cum ex literis. Oppono ſecundo quod debuerit ferri ſentētia
contra monaſterium per dictum. c. cum ex literis. in fi. So. hec pars
poteſt dupliciter intelligi. Primo q̄ȝ Papa voluerit tollere obie-
ctum: quod fieri poſſet licet non eſſet factum quaſi ſententia deberet
promulgari contra monaſterium eo quod produxit falſum inſtrumē
tum. Sed huic reſpondit quod non omne delictum ⁊c. Secundo mo
do poteſt intelligi quod hec allegatio et exceptio opponebatur per
epiſcopum. contra monaſterium. vt per hoc amitteret cauſam: cui
reſpondetur pro parte monaſterium quod delictum perſone ⁊c. nec
ob. ca. cum ex literis: quia ibi inſtrumentum falſum fuit productum
per capitulum eccleſie: ⁊ ſic fuit in culpa. hic non: quia licet delictum
prelati: vel ſingularium perſonarum nō noceat eccleſie nocet tamen
delictum eccleſie: vel conuentus: vt hic. no. glo. ad hoc q̄ȝ no. de ordi.
cog. cum dilectus. ⁊ plene dixi. de dolo. c. j.

1 ☞ Epiſcopus fundat intentum ſuum ſuper ſubiectione iure epi-
ſcopali de iure cōmuni quo ad ſpiritualia nō tēporalia niſi aliter pre
ſcripſerit vt in vſus proprios conuertere poſſit. nu. 4. licet alias fun
det intentū iure cōmuni etiā in tēporalibus quo ad facultatē admi-
niſtrandi ⁊ generaliter diſponendi nō quo ad vſus proprios. nu. 6.
2 Sentētia quō ſufficit q̄ȝ ſit certa ex ſe vel per relationem ad acta ſeu
inſtrumentum apud acta productuȝ ⁊ per relationem ad aliud quā
inſtrumentum vt ad relationeȝ habitam ad teſtium dicta vbi alias
non valet illa a qua excipiuntur articuli contenti in autenticis ſcri-
pturis tanq̄ incerta. nume. 5.
3 Poſſeſſione ſola non probatur proprietas vbi illa principaliter in
iudicio deducatur.
7 Sententia lata pretextu falſorum inſtrumentorum ⁊ teſtium licet ſit
nulla an poſſit validari lapſu. xx. annoruȝ vbi nō fuit illa in dicto tē
pore reprobata vt ſi exequatur nō poſſit opponi exceptio falſitatis
remedio etiam reſtitutionis.

1 **Quia vero.** †Nota epiſcopū ſup iure epiſcopali funda-
re intentionem de iure cōmuni: ⁊ ſuper ſubie-
2 ctione quo ad ſpiritualia: quo ad tēporalia nō. ¶ †Nota ſcd̄o ſuffi-
cere ſententiā fore certam ex ſe: vel per relationem ad acta: vel per in-
ſtrumentum apud acta productū. ad hoc de reli. do. conſtitutus. ad
hoc. ff. de re iudi. l. ait pretor. §. fin. idem ſi aliter. ⁊ per relationem ad
aliud quā inſtrumentum fiat certificatio: vt ad relationem habitam
ad dicta teſtium. de accu. de quo nō eſt ſcriptura vt ibi not. ¶ Nota
3 tertio hic equipollere diutius ⁊ aliquāto tēpore poſſidere. †Et not.
q̄ȝ ex poſſeſſione nō p̄batur proprietas: vbi illa principaliter in iu-
4 dicio deducitur. ad hoc not. de reſtitu. ſpo. cum ad ſedem. ¶ †Nota
epiſcopum nō fundare intentū de iure cōmuni ſuper ſubiectione in
temporalibus: niſi aliter preſcripſerit. vide de reli. domi. conſtitutus
q̄ȝ eſt verū niſi quo ad adminiſtrationē: ⁊ gubernationeȝ: ⁊ hoc mo-
do dicuntur res eccleſie in poteſtate epiſcoporū. xvj. q. vij. nullus: et
5 c. ſeq. ⁊ ibi Archid. ¶ †Oppo. q̄ȝ nō valeat hec ſententia a qua exci
piuntur articuli contenti in autenticis ſcriptis tanq̄ incerta. C. de
ſen. que ſine cer. quāti. l. j. Innocen. dicit q̄ȝ non eſt incerta: quia non
refert an ex ſe: vel nominibus proprijs: aut alijs cap. cum locationi-
bus: per ſe: vel relationē ad aliud: quid certificetur. ff. ſi certum pet. l.
certum. de teſti. licet ex quadam. verſi. teſtes reſtringere tamen hic, vi
detur licet alternatiue loquatur ad inſtrumēta apud acta p̄ducta: vt
ſufficiat ex illis ſententiā certificari. ideȝ de capitulis ſpecificatis in
actis: ⁊ ſic ex parte actorum certificabatur ſententia. C. de ſen. que ſi-
ne cer. quanti. l. penul. ⁊ fi. alias non poſſet declarari pretextu inſtru-
mentorum nouiter repertorum. C. de tranſactio. ſub pretextu ſcd̄m
quoſdā hoc nō placet Inno. dummodo inſtrumenta ad que ſe refert
certa ſint ⁊ publica: dato: q̄ȝ etiā nulla parte actoruȝ exprimatur: q̄r
ſcripta autētica certa ⁊ indubitata ſunt quare ⁊ eis fides adhibetur.
ē. de fide inſtrumento. c. j. ⁊. ij. vnde prudenter facit is a quo petitur
ius epiſcopale: ſi illud facit exprimi. ē. de offi. ordi. conquerēte. alias
ſi iudex implicite: nulla exceptione facta adiudicet iura epiſcopalia
condemnatus tenetur de cetero omnia iura epiſcopalia exhibere:
quis per priuilegium vel preſcriptionem precedentem ſententiam
allegare

allegare velit ſe ſuper aliquibus capitulis exemptum.j.eo.tit.cum olim.iudex etiam prudenter facit ſi quando ei conſtat qđ aliquis ⁊ in aliqua eccleſia iura epiſcopalia tamen de aliquibus capitulis dubitat:ſi ſic pnuntiat adiudicamus tibi talia iura epiſcopalia in tali eccleſia:exceptis his que per autentica ſcripta vel alium modum legitimum:ſunt ſubſtracta:vel ſic exceptis talibus capitulis de qbus nobis non conſtat plene.vt hic.j.titu.j.auditis.⁊.c.cum olim.⁊.c.veniens.de relig.do.conſtitutus.⁊.c.cum venerabilis.ſm Innocen.eadem verba ponit in decret.cum venerabilis.remittit ad Specul.de ſen.excō.§.qualiter.in.ij.col.Jo.and.in addi.Specu.in tit.de ſent.prola.§.qualiter.verſi.ſed pone iudex. tenet ſententiam non tenere niſi ex actis eiuſdem inſtantie habeatur certitudo:⁊ ſufficit quod ex illis certificetur.dic quod exceptio ſententie poteſt bene certificari p acta non producta vel inſtrumenta ſic loquitur text.hic.quia de dubitabili poteſt iudex excipere:vt voluit cum exceptum non declaret ſed ſuper eo proteſtetur: ſed articulus ſententie an poſſet certificari ex actis.dic quod ſi acta ſunt pbatoria poteſt ex illis certificari ſententia:vt condemno in quantitate contenta in inſtrumento: vel probata per teſtes.idem ſi ſimpliciter dicat condēno in eo quod eſt probatum:ſi acta non ſunt probatoria non certificatur ex eis ſententia niſi ſpecifice ad illa ſe referat pronuntians:vt condemno in quantitate in libello contento:dummodo in libello certa quantitas contineatur:ſecus ſi ſpecifice ſe non referat: vt pronuncio ⁊ te condemno in eo quod debes.⁊ dicit Bart.in.l.iij.C.de ſen.que ſine cer.quanti.⁊ in.l.ait pretor.§.ſi.ff.de re iudi.⁊ ſic concor.glo.in dicta.l.iij.⁊ in.l.quid tamen.§.pomponius.ff.de arbi.Si autem ſe referat ad chartā vel inſtrumentum ad acta non productum:⁊ conſtat non valet ſententia:quia ſic ſuper incognito oſtendit ſe pronuntiare.contra id.ij.q.j.per totum.ij.q.vj.diffinitiua.verſic.prolatam.⁊ tenet Joan. and.in addi.predicta.ex quo patet non valere ſentētiam pronuntio in hac cauſa:vt talis iudex in tali pronuntiauit quod placet:niſi ſola certificatio iuris penderet ex ſententia alterius: ⁊ omnino factum foret certum vel verius.idem omnino:quia debet iudex qui ex ſentētia facit ius etiam quo ad ius certificare ſententiam:⁊ hoc tenet Jo.and.vbi.ſ.per hoc dicit Joan.and.in addi.Specu.in tit.de excep.§.viſo.verſic.porro. quod valet ſententia:⁊ practica que hodie in italia ſeruatur pronuntio per omnia ſecundum formam conſilij:quia conſilium eſt de actis.de pba.qm̄ contra.C.vt lite pē.C.de appel.a pcōſulibus.quod dicit verum in interlocutoria in qua non exigitur qđ deſcriptio pronuntietur.vnde ſufficit notarium pronuntiare ſcđm formam conſilij:quia intelligitur qđ verbo pronuntiauerit:⁊ de preſenti vt conſuluit conſilium:ſecus dicit in diffinitiua que deſcripto promulganda eſt.vt in.c.ſi.de re iudi.li.vj. vnde ſi ſcribat pronuntio ſecundum formam conſilij nihil pronuntiabit:quia conſilium conſuluit pronuntiandum:⁊ ſic hic pronuntiabit pronuntiandum:⁊ ſic de futuro non valebit ergo pnuntiatio.verba enim conſilij in interlocutoria cōmuniter adaptātur ad verba iudicis quod nō eſt in diffinitiuis.ad hoc facit.l.ij.⁊ ibi Bart.C.ſi aduer.liber.Bart.alleg.in contra.l.de fundis.C.ſi reſcin.vend.Cy.in dicta.l.ij.tenet hoc cōtra poſt Pet.⁊ Joā.faſioli.de piſis.per dicta.l.ſi fundus.ad quod.ff.de edi.edic.l.quero.Butr.in.l.ſi.C.vbi.⁊ apud quem.tenent idem ⁊ ſaluat ſententiam:vt intelligatur pronuntio ſecundum formam conſilij.i.vt mihi conſulitur condemnandum vel abſoluendam: idē Jac.de are.in dicta.l.j.vt res potius valeat quā pereat. de verbo. oblig.quotiens.⁊.j.de verb.ſignifica.abbate.non ob.quod verbum abſoluo vel condemno non ſit expreſſum:nec in conſilio nec in ſententia: quia equipollens expreſſum eſt.non ob.ſ.de iureiuran.c.penult.qr ibi formalis exigitur expreſſio verborum ſcđm quod deſcripta ſententia promulgetur.ideo ſufficiunt quecunqꝫ verba ſcribi tacite vel
6 expreſſe illud importantia.¶ †Oppo. qꝛ fundet epiſcopus ad intentionem ſuam de iure communi etiam in temporalibus.x.q.j. regenda.j.de ſucceſ.ab inteſt.c.ſi.Solu. dic quod fundat intentum de cōmuni:etiam quo ad temporaliter reſpectu facultatis adminiſtrādi:⁊ generaliter diſponendi ſed non quo ad hoc vt in vſus conuertat proprios niſi probetur preſcriptio:vt hic.per que dicit Hoſtien.hic elici.⁊ per id quod ponitur hic aliquanto tēpore qđ ſi epiſcopus tenuerit aliquam eccleſiam ad manus ſuas fructus conuertendo in vſus ſuos tanto tempore quod preſcriptio ſit completa intelligitur de menſa:etiam ſi titulus non probetur.ad idem de confirm̄.vti.vel inuti.cum dilecta.de re.eccle.non alie.vt ſuper. ſm Hoſtien. Et no.ſm Hoſtien.quod ratione preſcriptionis poteſt aliquid vendicari.de quo.j.titulo primo.ad aures.per predicta dicit quod epiſcopus non fundat intentum de iure communi in eccleſia ſita in dioceſi: vt temporalia ita ſpectant ad ipſum vt illa poſſit alienare maxime cū vocat eccleſia.x.q.ij.c.ſi.ipſa tamen vacante.vel quando non ſupereſt alius habet illam defendere:⁊ pro illa agere.de ſucceſ.ab inteſt.c.ſi.Si non appareat quis ſit patronus illa eſt libera:habet tamē epiſcopus ibi ius epiſcopale ⁊ iuriſditionem.vt hic.x.q.prima.c.ij.⁊.iij.⁊ per totum.de reli.do.xenodochijs.⁊ ſi non eſt collegiata vel in parochia alterius ponet ibi epiſcopus miniſtrum:quamuis aliqui dicant quod epiſcopus non ponet: ſed potius populus preſentabit.

Sed dicit Innocentius.hoc iure aliquo non caueri. Quod verum eſt ſecundum Hoſti.niſi ad populum ſpectaret patronatus.de elec.c.ſecundo.⁊.c.querelam.⁊ faciunt hec ad ibi.not.⁊ eodem titu. maſſana.Rationem autem adminiſtrationis in omnibus eccleſijs petit epiſcopus.x.q.j.epiſcopum.ij.q.iij.c.primo.illis exceptis in quibus clericus eſt patronus ſecundum Innocen.de quo remittit Hoſtien.de preben.in laterañ.de priuilegijs.cum ⁊ plantare.§. cum eccleſijs.Et per predicta dixit Hoſtien.patere quod epiſcopus in collegiatis eccleſijs nō ponit miniſtros:ſed collegium eligit. de quo in c.primo.⁊.c.cum terra.poſſet tamen de conſuetudine id ſibi competere.de reſtitu.in integ.c.j.Item ex his patet quod epiſcopus in eccleſia:in alterius parochia ſita non ponit miniſtrum: ſi rector eccleſie preſentat in cuius eſt parochia.facit quod not.de iurepatrona.ſignificaſti.quo negligente epiſcopus ipſum ponit.de quo remittit.de eccle.edific.ad audientiam.j.⁊ Joan.an.remittit ad regulam qđ alicui.de regulis iuris.lib.vj.dic vt dixi.de electio.cum eccleſia vulterana.¶ Ultimo per decre.dicit Pe.hic apertum quod licet reus deficiat in exceptione actor non obtinet ſuam intentionem niſi pro
7 bet.¶ †Ad glo.opp. quod non valeat ſententia lata per falſas probationes:⁊ conſequenter non conualeſcat lapſus.xx.anno.vt in regula non firmatur quod autem ſit nulla patet:quia ex ea non datur nec exceptio nec replicatio.Solu.reuocat in dubium an ſit nulla: ⁊ preſupponit quod ſic ⁊ dic quod id quod aperte eſt nullum nullo tēpore conualeſcit.ſed illud quod eſt nullum quo ad veritatem eſt tamen aliquid quo ad opiñ. tractu temporis poteſt conualeſcere non quod ſtricte conualeſcat:ſed quia tollitur ius detegende nullitatis: ⁊ ſic aliquid remanet quo ad opiñ.que tunc habetur pro veritate:ex quo nullitas detegi.non valet ⁊ ſic eſt hic:quia ſententia lata per falſas probatiōes eſt nulla quo ad veritatem:eſt tamen aliqua quo ad opi.donec nullitas detegatur nullitate detecta tollitur opi.⁊ ſtatur veritati:⁊ retro detegitur nulla: vt hic ius autem detegende huius nullitatis tollitur ſpatio.xx.anno.vt hic glo.tenet quod eſt aliqua: ⁊ opus eſt reſtitutione.de probatio.licet cauſam. ⁊ de hoc in Spec.de ſenten.prola.§.ſi.verſic.item pone quod eſt lata.⁊ ſeq. hic Joan.andr.reuocat in dubium an ipſo iure agendo:vel excipiendo detur remedium actionis:vel exceptionis contra ſententiam latam falſis probationibus an opus ſit reſtitutione: ⁊ conſequenter patebit quanto tempore durent talia remedia.¶ Ad primum videtur primo quod opus ſit reſtitutione.vt.l.diuus.ff. de re iudica.C.ſi ex fal.inſtru.per totum.C.de tranſac.l.ſi ex falſis.per que probatur contra ſententiam ⁊ tranſactionem latam: ⁊ factam per falſa inſtrumenta: dari reſtitutionem per que videtur reſtitutionem fore neceſſariam: nec aliter excipi poſſe.ff.de condi.inde.l.fina.in ſi.ff.de exceptio.l.exceptiones que.§.fina. ⁊ ſecundum hec exceptio daretur ſolum vſqꝫ ad quadriennium.ff.de peti.her.l.ſi quis libertatem.de inoffi.teſt.l.pap.§.ſi filius ex qui.ca.ma. nec nō.§.exemplo. In cōtra.qđ ſola cōpetat exceptio abſqꝫ reſtitutione.ff.de excep.ſeu pſcrip.qui agnitis: ⁊ hic ⁊.ſ.de proba.licet cauſam que omnia loquūtur de exceptione.ad hoc.ſ.de procura.in noſtra.j.de cri. fal.c.ij.Non ob. quod iura dicant valere ſententiam quia verum quo ad opi.donec veritas detegatur vt hic.ad hoc glo. C.de fal.l. querela que dicit viā exceptiōis poſſe perpetuo opponi contra ſententiam quam dicit tēpore non tolli per.l.pure.ff.de doli excep. idem Ho. ⁊ Pe. in dicta decre.licet pro quibus iura predicta.opi.ſunt. Quidam tenent primum:quidā ſecundum tenentes primum faciunt regulam:qđ vbi aliquod remedium finiēdarum litium contra me obtinuiſti vt ſententiam tranſactionem vel aliud ſimile tunc neceſſarium eſt reſtitutionis remediū: ⁊ oportet peti.j.quadriennium: ſiue agendo ſiue excipiendo: ſi tale non eſt remediū obtentū tunc perpetuo excipitur.alij diſtinguunt an doloſe ⁊ ſcienter falſum ſit obtentum:⁊ tunc quia obtinens commiſit crimen falſi cuius pretextu mihi ciuiliter tenetur actione in factum ad intereſſe.C.de fal.l.damus. ⁊.l.ſe. ſic habebo exceptionem: ſine reſtitutione: que durat vſqꝫ ad quadriennium ſaltem quantum durat actio per regulam cui damus actionem:de reg.iu. qui ad agēdum an obtineat ignorāter ⁊ non fuit in dolo:quia non conſcius falſitatis:opus eſt tunc reſtitutione ⁊ durat vſqꝫ ad quadriennium:vt d.l.exceptiones.§.ſi.dic ſecundum Joan. and. Si ſententia eſt lata in falſo reſcripto ⁊ ſic falſitas eſt in fundamento poteſtatis: ſemper excipitur:⁊ agitur de nullitate abſqꝫ reſtitutione ⁊ hic eſt caſus in.l.ſi.de cri.fal.idem ſi falſitas eſt procuratoria:vt.d.c.in noſtra. de quo ſatis.de reſcri.ſuper literis. Idem ſi lata eſt vi falſe probationis contra abſentem:vt.l.ſi pretor.§.marcellus.ff.de iudi.⁊ no. Innocen.de reſcriptis.cum dilecta.de re iudica.cum Bertoldus:vbi ponit verū intellectum huius.l.Si agitur de falſitate probationum contra preſentem tunc de hac poteſt agi criminaliter. Item ciuiliter per actionem in factum ad intereſſe. Item: ⁊ beneficio reſtitutionis: et His modis agendi tempora ſunt limitata:vt nota.in dicta decreta.licet.poteſt.et agi per Uiam replicationis. Si deducitur per viam exceptionis.putat Joannes andre.verum quod dicit Gloſ. in.l.querelam:pro perpetuo:Quando agetur ſententia: poterit excipi de nullitate:quod placet Guil.in dicto.verſiculo.licet cōtrarium videa

tur tenere in Specu. de ſen. execu. in fi. ⁊ idem tenet Compo. ꝫ. de re-
ſcrip. ſuper literis. ⁊ hoc dicit indiſtincte abſqꝫ diſtinc. an actor fue-
rit conſcius falſitatis: vel non hec vera inquantum opponens vult
repellere tantum: ſed ſi velit cõſequi vt abſoluatur a ſententia vel de
claratorie declaretur nulla: oportet quod petat reſtitui ⁊ vſqꝫ ad qua
driennium ſm Jo. an. ⁊ Bar. in. d. l. diuus. ⁊ erit longus effectus an
obtineat abſolutionem quia tunc non audiretur etiam agens ex ve
ris ꝓbationibus. non ob. tex. hic. qui dicit quod vſqꝫ ad. xx. annos.
Sed reſpondeo qꝺ hec allegatio eſt erronea. mota per. l. querela. que
loquitur in caſuali accuſatione: nam hec exceptio alia eſt ab accuſa-
tione. igitur durat pluſquam actio. vt. d. l. pure. alias oportet dice-
re qꝺ etiam concludatur quadriennio qꝺ eſt falſum: vt eſt dictuꝫ. Si
deducitur per viam replicationis tunc aut agens replicãdo vel du-
plicãdo repetit principaliter agendo ius illud in iudicio ſuper quo
eſt lata ſentẽtia: ⁊ nõ replicat ſine reſtitutione: quia poteſt ſibi impu
tari ſi non petijt reſtitui aduerſus ſententiam que claudebat ius qꝺ
principaliter in iudicium deducit. puta ago rei ven. ad rem tu exci-
pis contra me de ſententia lata replico de falſitate nõ audior niſi pe
tam reſtitui ad ius replicandi. Si aũt ſententia nõ eſt lata ſpecifice
ſuper iure quod agendo deducit in iudicio replicatio: ⁊ duplicatio
admittitur abſqꝫ reſtitutione: vt peto tuam electionem caſſari pro-
pter crimen. Excipis ab hoc crimine: alias mota queſtione de crimi
ne fuiſti abſolutus. replico ſentẽtiam illã latam per falſos teſtes au-
dior abſqꝫ reſtitutione. idem in duplicatione petis electionẽ confir
mari excipio de crimine replicas qꝺ a crimine ſuper illo mota que-
ſtione fuiſti abſolutus. duplico qꝺ fuit lata per falſas probationes.
obſtat abſqꝫ reſtitutione. ſm Jo. and. dicit tamen qꝺ remedium re-
ſtitutionis pinguius prouidet etiam per viam exceptionis: quia ex
eo obtinetur retractatio ſentẽtie qꝺ non obtinetur per viam ſolius
exceptionis: quia tantum conſequitur repulſionem. Non ob. qꝺ ex
quo competit remedium ordinarium: nõ competit extraordinariũ
reſtitutionis: quia dicit quod hoc nõ eſt perbẽne vel procedit extra
ordinarium cum ordinario quando pinguius prouidet. vt not. in. l.
in prouinciali. §. ff. de oper. no. nunt. Si autem probatio nõ eſt falſa
nec vera: tunc non retractatur niſi quando eſt lata pretextu proba-
tionis non omnino integre. vt. l. admonendi. ff. de iureiur. ⁊ dixi. ꝫ.
tit. j. c. fi. ⁊ de pur. vul. c. ij. niſi pretextu nouiter reperti: reperiat nunc
probationem in iure nonveram: quia oſtendatur inſtrumentum ab
ſolutionis nouiter repertũ: quia tunc iuuatur reſtitutione. ff. man.
ſi fideiuſſo. §. omnibus. ⁊ no. de pur. vul. c. ij.

1 ☞ Appellans propter exceptionem nõ admiſſam coram iudice
appellationis dꝫ probare exceptionem eſſe veram.
2 Delegatus nõ poteſt attrahere aliquem ad ſe vltra duas dietas iu-
re cano. ⁊ attenditur locus tractus non impetrationis ⁊ quomodo
poteſt ſe conferre ad cognoſcendum intra duas dietas lꝫ vltra fue-
rit impetratus. nu. 4.
3 Appellandi practica que ſit qñ proponitur legitima exceptio.
5 Appellatio non iuſtificatur ſolo exceptionis etiam nõ admiſſe ob-
iectu niſi aliter veritas coram iudice ad quẽ probetur. nu. 8.
6 Appellatione iuſtificata propter declinatoriam nõ admiſſam qño
officij iudicis eſt proceſſui ſuperſedere nõ autem cognoſcere de prin
cipali contra intentum appellantis. nu. 9.
7 Citatus vltra duas dietas an teneatur coram delegato comparere
⁊ quid ſi vna via eſt per aquam que diſtat tantum vna dieta ⁊ alte-
ra via per terram que diſtat quatuor dietis an dicatur citatus vltra
duas dietas.
8 Exceptio vbi proponitur debet excipiens offerre promptam pro-
bationem niſi conſtet confeſſione de veritate confeſſionis aut de eq
certi ſint iudices.

1 Olim. ¶ † Qui ꝓpter exceptionem non admiſſam
appellat coram iudice appellationis proba-
re debet exceptionem eſſe veraꝫ. ſunt due partes. Jn pri-
ma appellãtis querelam. Jn ſcða prouiſio. ibi. diſcretio-
2 ni. ¶ † No. ꝙ iure iſto coram delegatis quis nõ poterat trahi vltra
duas dietas: ⁊ attendebatur locus tractus non locus impetratiõis
3 hodie dic vt de reſcrip. ſtatutum. §. cum aũt. lib. vj. ¶ † Not. practi-
cam appellandi quando proponitur legitima exceptio: vt appelle
tur a non admiſſione exceptiõis: quia tunc ⁊ nõ ante grauat. ad hoc
4 de preben. dilecta. ¶ † No. ſcðm iſta tempora ſufficere iudicem dele
gatum ſe cõferre ad cognoſcendũ intra duas dietas: licet vltra duas
5 fuerit impetratus hodie dic vt. d. c. ſtatutum. ¶ † Nota ſolo exce-
ptionis obiectu ⁊ etiam nõ admiſſione nõ iuſtificari appellationẽ:
6 niſi aliter eius veritas coram iudice ad quem probetur. ¶ † Not. ꝙ
iuſtificata appellatione propter declinatoriam nõ admiſſam officij
iudicis eſt ſuperſedere proceſſuj: ⁊ non eſt eius officij cognoſcere de
principali contra intentum appellantis. ad hoc de preben. dilectus
Practicam docet hic Pe. qꝺ ſi proponitur exceptio ⁊ timetur fri-
uola appellatio opponentis vbi nõ admittatur: vt precludatur via
tali appellationi iudex dicet. ego illam admitto ſi probata fuerit. a
hoc quod no. j. de ap. cum ceſſante. vnde ea non probata nõ cenſetur
admiſſa nec poterit appellari. dicit Joan. and. quod ſalua pace pe-
7 tri hec non eſt magna ſubtilitas. ¶ † Quero an citatus vltra duas
dietas ire teneatur. dicit Hoſtien. ⁊ Goffre. qꝺ videtur quod nõ. ff.
ſi quis in ius vo. non ie. l. ex quacunqꝫ. ff. de pe. eo tempore. de app.
ſi duobus. eo. titu. cum parati. contra eſt. ff. de arbi. l. arbiter kalen-
dis. de offi. deleg. prudentiam. j. reſpon. dicit quod ire tenetur ſi du-
bitetur de dictis: vel an litere ſint obtente de conſenſu procuratorũ:
quos partes habent in curia: alias non tenetur ſi nullum eſt dubiũ.
Quid ſi dieta vna eſt a loco per aquam per terram quatuor vel econ
tra dicunt Goffre. ⁊ Hoſti. quod attendenda eſt via vſitatior ⁊ cõmu
nior: ⁊ que frequentior eſt. ar. l. diſt. ſepe. ad. l. aquil. ſi putator. de ho-
mici. ex literis. de ſpon. ex literis. ff. de flu. l. j. de fun. inſtru. cum dela
nionis. §. aſinam. dicit autem Goffre. ⁊ Hoſti. quod frequentius eſt
vt conſiderentur vie terreſtres maxime tẽpore vernali: quo ſolet eſſe
periculoſa nauigatio: ⁊ ſepe incerta. C. de offic. rec. prouin. l. ciuitas
item termini dioceſis in terra melius diſtinguũtur quã in mari: vel
aquis ⁊ de limitibus probandis. ꝫ. de proba. ex literis. ⁊. c. cum cau-
ſam. ad hoc quod no. in Specu. de cita. §. j. poſt princi. glo. j. no. tex.
⁊ remittit de dubio: ⁊ eſt clara. primum dictum gl. procedit ſecundũ
iſta tẽpora. hodie non ſolum inſpicitur locus conuentionis: ſed etiã
commiſſionis. de reſcript. ſtatutum. §. cum vero. ⁊. §. ſeq. glo. ſignat
8 tria tempora: ⁊ reſpondit ſegregatim omnibus. † Primo obſtat de
app. ex parte A. vbi videtur ſufficere appellare propter exceptionẽ
non admiſſam. glo. remittit ad ibi no. dic vt dixi plene ibi. Secũdo
ſignat contra. de app. interpoſita. dicit glo. quod ibi vltra obiectũ
exceptionis fuit oblata probatio: ⁊ propter non admiſſam appella
tionem ⁊ probationem appellatum: hic tantum fuit propoſita exce
ptio: ⁊ non oblata probatio. ¶ Oppo. tertio de. c. dilecto. j. de app.
dic quod ibi. conſtabat confeſſione de veritate exceptionis quod eſt
plus quam probationem offerre. ideo non exigitur alia iuſtificatio
coram iudice ad quem. ¶ Oppo. quarto de. c. cum cauſam. ꝫ. de re-
ſcrip. Solu. ibi certi erant iudices: vel eſſe debebant de veritate exce
ptionis ex forma reſcripti ſicut erant certi de poteſtate merito non
exigitur alia iuſtificatio. quelibet ſolu. eſt vera ⁊ bona. Si ergo de ve
ritate exceptionis conſtat iudici a quo non exigitur alia probatio
coram iudice ad quem ſiue conſtet partium confeſſione: ſiue conſtat
tenore literarum: ſi non conſtat ſola reiectio exceptionis non iuſtifi
cat appellationem: ſed reiectio exceptionis ⁊ probationis ſic: vt hic
9 ⁊ de appellati. interpoſita. ¶ † Oppo. quod iuſtificata appellatio-
ne non debeant ſuperſedere iudices ad quos eſt appellatum: ſed ꝓ-
cedere debeant in principali. de appellatio. vt debitus. ⁊. c. non ſolũ
libro ſexto. glo. dicit quod iudices iſti non fuerunt dati ſuper appel
latione: ſed ſuper executione cuiuſdam ſuſpenſionis late poſt appel
lationem ex quibus mandatur quod probata incidẽter appellatio
ne quia ſuſpenſio remanet nulla debeant ſuperſedere executiõi: ⁊ re
mittere ad iudices appellationis qui nominantur in glo. ⁊ dicit gl.
hunc intellectum patere ex antiqua: contrarium procedit quando
iuſtificata fuit appellatio coram iudice ad quem. Hoſti. dicit quod
hic ſuperſedere habent: quia reſcriptum emanauerat a predeceſſore
⁊ expirauerat re integra ante citationem. de officio delegati. gra-
tũ. de electione. bone. Uel dicit quod hanc gratiam fecit papa reo:
qui conueniri volebat corã delegatis ne vexaretur: ſed paratus erat
coram ordinario ſtare iuri. demum tenet quod glo. Pet. ⁊ Abb. ſol
uunt: ⁊ notabiliter ſi exceptio ordinatur ad recludendam iuriſditio
nem: proter cuius non admiſſionẽ appellatur ſiue ſit ſurreptitia ex
ceptio ſiue abuſus reſcripti. de reſcriptis. ex tenore. ⁊. c. ſi. tunc iudex
ad quem iuſtificata appellatione debet ſuperſedere: quia facere de-
bet quod facturus eſt iudex principalis loco cuiꝰ ſubrogatur: alias
obtinendo ſuccumberet: ⁊ reportaret contrarium intentum: contra
id de procurato. tue. alia iura procedunt quando exceptio non ordi
natur ad recludendam iuriſditionem ⁊ proceſſum. ad hoc de offic.
delega. ſi a ſubdelegato. libro ſexto. in oppoſitum eſt de appellatio.
ex parte. M. ⁊. c. ſignificante. propter que iſti tenent. ſol. glo. licet fa-
teantur predictam ſolu. veram: ſed in. c. ex parte. illi non fuerunt me
ri iudicis appellationis. in. c. ſignificante. ibi erat dilatoria tempo-
ris non iuriſditionis. idem dicit per omnia Specu. in delatione ap
pellationis. ſ. vt delatio tunc nõ deuoluat negotium principalis ap
pellationis ad iudicem ad quem: quando eſt delatum appellationi
interpoſite ex cauſa: vel exceptione recludente iuriſditionem. ponit
in Specu. de appella. §. qualiter. ad finem. §. in verſi. penul. non ob.
de offi. delega. cum cauſa. quia inquantũ papa mandat eos reliquũ
audire poteſt reſponderi quod illo reſpectu non vt iudices appella
tionis cognoſcãt ſed vt principaliter delegati. ideo niſi papa aliud
exprimat procedunt predicta.

1 ☞ Defenſione ſua vel eccleſie non priuatur quis exceptione ex-
cõmunicationis vel periurij ſeu alterius delicti.
2 Exceptio excõicationis aut periurij repellit ab agendo.
3 Excõicatio nõ repellit ad defenſionẽ lꝫ ab agendo ſit.
4 Probatio nõ admittitur ꝑ iudicẽ qñ ꝓbatum nõ releuat.

Probatio

5 Probatio prius admittitur ſuper replicatione vbi propoſita eſt ex-
ceptio ⁊ replicatio.
6 Excõicationis obiectu quomõ nõ repellitur reus volũtarius ad iu-
diciam ſpecifice vocatus etiam quando venit ſimulatus ratione de-
fenſionis eccleſie proprie licet quandoq; non detur replicatio doli
contra exceptionem doli.nu.12.
Compenſatio an habeat locum in delictis.nu.12.
7 Citationis clauſula cites omnes qui ſe volunt ⁊ poſſunt opponere
per publicum edictum quid operetur ⁊ ſi citatus compareat ante de-
creti interpoſitionem an teneatur ad aliquas expẽ.cõtumacie.
Decreti citatio cũ clauſula citet oẽs per publicum edictũ qui ſe vo-
lunt ⁊ poſſunt opponere quem effectum operetur.
8 Clauſula citationis cites omnes per publicum qui ſe volunt ⁊ poſ-
ſunt opponere an operetur quod poſſint citari illi qui poſt datam
ſe oppoſuerunt vel qui inuicem de nouo volunt ſe opponere.
9 Agere non poteſt excõmunicatus maiori ſed bene minori agit.
10 Agentem an repellat exceptio periurij.
11 Exceptio excõmunicationis vel periurij non repellit quem a defen
ſione propria.
12 Exceptio doli vel replicatio an cõpetat ⁊ detur aduerſus agentem
vel exceptionem doli.nu.6.
Dolus an poſſit dolo compenſari.nu.6.
13 Contractus ſi non valet quia non ſoluta gabella vbi peto a te quia
vendidi tibi ⁊ tu excipis quod non ſolui gabellam ego vero replico
quod nec tu ſoluiſti an replicatio inficiat exceptionem.
Exceptionem quomodo non inficit replicatio.

1 Dilecta. ¶†Per exceptionem excõmunicatio-
nis vel periurij a ſua vel eccleſie ſue defen
ſione quis repelli non debet.h.d. Prima pars ponit pe
titionem appellantis.Secunda dat iudicem.ibi. quo cir
2 ca.¶†No. quod petenti cõfirmationem obſtat exceptio excõmu-
nicationis ⁊ periurij: ⁊ ſic videtur quod periurij exceptio admitta-
tur:⁊ repellat ab agendo in beneficiali. ¶Nota ſecundo quod per-
3 iurium non repellit a defendẽdo nec aliud crimen. ¶†Nota tertio
quod excõmunicatio licet repellat ab agendo non repellit a defen-
ſione eccleſie.Et no. quod reus volũtarius ad iudicium ſpecifice vo
catus non repellitur excõmunicationis obiectu etiam quando ve-
4 nit ſtimulatus ratione defenſionis eccleſie proprie.¶†Nota quod
quis non debet admitti ad probandum quod probatũ non releuat
⁊ ſicut non admiſſione legitime exceptionis quis grauatur: ita ad-
5 miſſione illegitime:⁊ ideo poteſt appellari. ¶†Not.argu.qđ ꝓpo-
ſita exceptione ⁊ replicatione prius ſit probatio admittenda ſuper
6 replicatione.dic vt dixi.ſ.eo.a nobis. ¶†Oppo. qđ non audiant
excõmunicati hi opponentes: quia voluntarij rei ſunt:vt patet ex
no.ſ.eo.cum inter.decre.multipliciter intelligitur.primo quod iſti
ſe opponebant agendo:ſed huic obſtat qui repulſi fuiſſent obſtãte
excõmunicatione.ſ.de iudi.exhibita.⁊ quod ibi no.niſi dicatur ꝙ
primitus ſe oppoſuerant agendo:⁊ quia non proſequebantur vocã
tur ad iudicium vt proſequantur.adhuc hoc non eſt totum propter
illa que dicã.j.c.penul.ſecundo intelligitur quod originarius erat
actor petens confirmationem:⁊ hi ſe opponebant ⁊ contra eos di-
rigebatur ſpecifica petitio ſuper obedientia:⁊ ſecundũ hoc nõ erant
voluntarij:ſed neceſſarij ⁊ ſic ceſſat contrariũ.Uel tertio poteſt intel
ligi quod iſti appellauerunt:⁊ appellationem non proſequebantur
vnde petebat electus qđ procederetur in cauſa.de app.oblate.in fin.
vel quod imponeretur illis ſilentium ⁊ etiam punirentur. de elect.
c.j.lib.vj.quo caſu audiuntur quia in appellatione ſunt defenſores:
etiam ſi eſſent principales actores: vel tertio ſe electioni voluntarie
opponebant.Et tunc dicit hic Hoſt.quod hec decre.reprobat theo
ricam Innocen.ſ.eodem.cum inter.quia dicta ibi nõ ſunt vera per
omnia.ſed Inno.dicit ibi excipientem voluntarie non audiri:ne de
fenſio permiſſa trahatur ad impugnationem:⁊ quia cũ ſit extra ec
cleſiam ꝓpter delictum ſuum non intereſt ſua:⁊ non poteſt nec excõ
municationem:nec aliud crimen opponere.xxv.diſt.primum.xxvj.
di.vna tantum.nec aufert de oculo proximi ſui feſtucam qui in ſuo
trabem gerit.iij.q.vij.§.tria. in fi.Non ob. quod paria delicta ⁊c. qr
reſpondetur per no.de adul.c.pe.ad hanc decre.reſpondet quod lo-
quitur in reo neceſſario probat hec litera tragiſſet in cauſam.volun-
tarius autem primo firmabit perſonam ſuam in iudicio quod excõ
municatus facere non poteſt neceſſarius autem firmabit perſonam
ſuam:hoc ipſo quod vocatus eſt cum neceſſe habeat reſpondere. de
iudi.intelleximus.⁊ iudicium redditur in inuitũ.de iudic.intellexi
mus.de verbo.oblig.inter ſtipulantem.§.j.Hoſt. autem dicit clemẽ
tem ꝓnuntiaſſe opponentem ſe tranſlato petenti poſſeſſionem cui
opponebatur crimen cum infamia contra quem ipſe prelatus repli
cat excõicationem ipſum opponentem non repelli:licet ſit reus vo-
luntarius non vocatus per que dicit hanc diſtin.de reo vocato ⁊ ne
ceſſario non procedere nec iure ꝓbari quam tamen ſi velis ſuſtinere
dicit quod neceſſarius eſt excipiens volens malum prelatum repel-
lere.Nam nil grauius quã vt detur lupus pro paſtore homicida pro
medico diſſipator loco cultoris.tirannus pro defenſore inimicus ꝓ
domino.de elect.nihil.⁊.c.ne pro defectu.de reſtitu.ſpolia.conque-
rente.xi.diſt.multi.item cum excõmunicato reſeruetur exceptio de
temporali iudice delegato ſuſpecto fortius de ordinario qui perpe-
tuus eſt.Et hoc dictum Hoſti.ſeruat curia ſm Guil.ſ.quod excom-
municatus pro eccleſia ſua poſſet ſe opponere contra petitionẽ con
firmationis etiam voluntarie veniendo.vt no.in Specu. de actore
§.j.verſi.item qđ eſt excõmunicatus.non ob.de re iudi.exhibita. qr
illa loquitur quãdo excõicatus ꝓuocat ad iudicium dando libellũ:
⁊ petendo caſſari electionem:ſecus ſi cõtra petentem cõfirmationem
excipit etiam voluntarie veniendo maxime quia cõfirmationẽ ne-
ceſſario ꝓcedit edictum qđ citat volentes opponere.de elec.vt circa
lib.vj.⁊.c.ſi.Nec eſt ſimile illi edicto quo citantur creditores cum mi
nor;abſtinet:vt videant bona hereditaria:quia ibi non citãtur vt ſe
opponant.de quo in.d.c.cum inter.⁊ de offic.ordi.c.ſi.ſm Io. and.
tu’dic quod de mente Inno.nõ fuit oppoſitum.vt patet ex his que
no.de accu.ſuper his.in verbo excludatur.verſi.criminoſi.⁊ verſi.qđ
dictum.ſi reus eſt neceſſarius ſtimulat’ ſtimulo actionis: ⁊ vocatio
nis planum qđ poteſt eſſe in iudicio excõicatus.de iudi.intelleximꝰ
idem ſi ſtimulatus ſtimulo iniuſtitie a qua appellat.j.eo.ſignificaue
runt.idem ſi ſtimulatur ſtimulo vocationis ſpecifice:vt dicit hic In
nocen.idem ſi ſtimulatur ab intereſſe proprie eccleſie dũmodo ſe op
ponat excipiendo ſpecifice vocatus:vt hic vel non: vt dicit Innoc.
de accu.ſuper his.ſecus ſi venit ad iudicium ſtimulatus;pro intereſ-
ſe ſolo cõmuni ⁊ publico ſic intelligo Inno. ſecus ſi ſtimulatus pro
intereſſe eccleſie veniat per viam agẽdi.vt in.c.exhibita.de iudic.vel
per viam excipiendi vbi per electum nõ agitur:ſed eſt in agendi po-
tentia ⁊ debito.vt no.de elec.nudum.j.⁊ not.de dolo.cum olim. ⁊ de
accu.ſuper his.⁊ dixi.de reſcrip.ſi autem.quia illud per omnia ob-
tinet inſtar actionis.vt no.de elec.ſuper eo.per Innocen.⁊ hec eſt ve
ritas.⁊ omnes concordant.Sic debet intelligi Archidi.qui appro-
bat dictum Innocen.cõtra Hoſtien.in.c.pia.de exceptio. libro. vj.
7 in verbo agentes.¶†Querit hic Innocen.de effectu citationis.ci
tes omnes qui ſe volũt ⁊ poſſunt opponere per publicum edictum.
de qua de elect.c.j.lib.vj.dicit quod ſi ꝓponatur edictum tali forma
non arctatur quis ad comparendum niſi velit cum in eorum ponat
poteſtate quilibet ergo ſibi relinquitur vt cõpareat ſi voluerit: ⁊ ſi-
bi crediderit expedire.ad hoc.quod no.de reſcriptis.cum in multis
ſuper verſicu glo.libro ſexto.in Specu.de cita.§.ſequitur.in vltima
colum.ſi proponatur hac forma.ab habente in mandatis vt citẽtur
omnes qui ſe opponunt tali electioni vel ſuper alio facto. Aliqui
dicunt quod citationis eſt aliqua cognitio vt vocet etiam eos quos
impetrator citari petit ⁊ querit ab eis vtrum ſe velint opponere:et
ſi reſponderint qđ volũt citet eos ſi dicant ſe nolle opponere:eos ab-
ſoluat a citatione ad hoc iura que dicũt omnia iudicia abſolutoria.
de offi.iudi.c.ſi.ſecundum Inno.⁊ qđ dicitur qđ nemo de domo ſua
vocari debet.ff.de in ius vo.l.plerique.⁊.l.ſe.⁊ quia nemo preciſe cogi
tur ſe defendere:ſed ſatis eſt quod aduerſarius mittatur in poſſeſſio
ne bonorum eius:vel alias patiatur penas illorum: qui ſe non de-
fendunt:et not.vt lite non conteſt.tue fraternitatis.nec obſtat.ff.de
verbo.obli.inter ſtipu.§.j.vbi dicitur quod iudicium redditur in in
uitum:quia bene redditur in inuitum ſed ex quo renuit venire proce
ditur cõtra ipſum ſecundũ Hoſti. Inno. nõ placet hec opi.quia hec
clauſula cites omnes qui ſe opponũt.intelligitur de his qui ante da
tam ſe opponũt ⁊ ille cuius negociũ agitur intereſt vel intereſſe poſ-
ſit ⁊ ſufficit eos ſe ſibi oppoſuiſſe ꝙuis ſe dicãt amplius nolle oppo
nere:niſi primo ſatiſfaciant de intereſſe.ſm Inno.arg.ff.de interro.
act.l.de etate.§.ſi.ff. de condi. ob.cauſam.l.ſi pecuniã: cuius ſatiſfa-
ctionis cognitio ac diffinitio nõ eſt citatoris ſed iudicis.Si ergo ci-
tator vult bene: ⁊ plene ſuo officio fungi: ſine alia inquiſitione citet
eos:quos impetrator duxerit nominandos ſed impetrator in nomi
natione caueat ſibi:quia ſi faciat citari illum qui nunquam ſe oppo-
ſuit: vel non intereſt ſua vt citetur: ⁊ ſic in nullo citatus eſt ſibi ob-
noxius condemnabitur in expenſis vt no.de reſcrip.c.ſi.§.j.ſecundũ
Hoſtien.non ob.quod ſecundum hoc multi poterunt vexari: nomi-
nati ab impetrante: quia ⁊ ſi illos in literis nominaſſet papa dediſ-
ſet literas ⁊ citaſſet ⁊ tamen illa eadem abſurditas contingere poſſet
ſcilicet qđ multi iniuſte vexarentur. vnde ſufficit prouiſum quia con
demnabit in expenſis. Si vero citatus nõ cõpareat: nõ ſtatim cõdẽ-
nabitur in expenſis ſed premiſſo iuramento cal. ⁊ ſummaria cogni-
tione. Item poteſt dici qđ non citabuntur indifferenter ab impera
tore nominati:ſed attendet citator qualitates perſonarum:⁊ cauſe:
⁊ ſic delegans moderatur ⁊ ipſe moderabitur qualitatem citandi:et
numerum citandorum:vt no.de reſcrip.ſuper literis. §.ſi.ſecundum
8 Inno.¶†Quero an vi talis commiſſionis.cites qui ſe opponunt.
poſſint citari illi qui poſt datã ſe oppoſuerũt vel qui inuicẽ de nouo
ſe volunt opponere quidã qđ ſic:qr preſens tempus in literis oppo-
ſitum confuſum eſt intelligendum vt includat in ſe non ſolum prete-
ritum ſed etiam preſens:pariter ⁊ futurum: nam preſens confuſum:
preſentis non tenet vſum. Alij quod ſoli illi qui ante datam ſe oppo
ſuerunt citati ſecundum Inno.⁊ hoc videtur verius ſcdm Io. conſi

ſcerata natura reſcriptorum que de natura ſua preteritū reſpiciunt
non futurum. ad hoc quia data literarū ⁊c. de reſcrip. ca te. ⁊. c. ſi. ⁊. c.
ſignificauit. ⁊. c. ad hec. de hac materia in Spec. de cita. §. j. ver. quid
ſi non prefixeris. ad ſi. §. De hac materia aliquid in deciſione Rote
9 ſua cōclu. ccccxx. ¶ †Quero qualis erat excōicatio que opponebať
ipſi beneficiato. dic qͦ maior que repellit ab agendo poterat etiam
opponi minor que facit eū carere beneficio. de cle. exc. mini. ſi cele-
10 bret. ¶ †Quero an exceptio periurij repellat agentē. dicit gloſ. qͦ
non. ſed repellit confirmationem petētem cuius intentionem peri-
mit ſicut repellit ordinandus. de tempo. ordi. c. ſi. ⁊ teſtem. de teſti. te
ſtimonium. Et poteſt dici qͦ opponi poſſet ad proceſſum tanq̄ li-
tis finite que funditus concludit ius agēdi nō competere quod not.
11 quia ad hoc facit text. ¶ †Quero an repellantur a defenſione pro-
pria excōmunicati vel periuri: dic quod nō ne dum eccleſie: quia cri-
minoſi ſuas ⁊ ſuorum cauſas proſequi poſſunt. de quo de iureiurā.
petitio. Et dicit Innoc. notandum quod vbi dicens ſe electum: pe-
tit a ſibi ſubdito obediētiam quam ille negat ſubditus debet defen
12 dere eccleſiam: ⁊ electionem impugnare. ¶ †Venio ad gloſſ. prime
glo. literales ſunt. vltima op. quod contra except. doli detur replica
tio doli. ſ. eo. cum eccleſiaſtice. de diuor. ſignificaſti. de adulte. intelle
ximus. cum ſi. glo. dicit quod datur replicatio doli. quandoq̄ cōtra
exceptionem doli. ⁊ aliquando non datur: ſed quod detur ⁊ non de-
tur eadem eſt cauſa ⁊ finis: ⁊ ſic non datur contrarietas vt ſcilʒ ne al-
ter de dolo cōmodum habeat. hic non datur replicatio ne actor age
re poſſit cum ſit excōmunicatus quia ſi admitteretur replicatio ex-
communicatus admitteretur ad agendū quod eſt abſurdū: ⁊ ſic cōe
delictum noceret vni alteri nō. Item in. l. apud. §. marcellus. etiam
ibi nō datur replicatio nec cōmunis malitia alteri ſit in lucro alteri
in damno nam ſi induxi te dolo ad promittendum tu induxiſti me
dolo ad remittendum vterq̄ eſt in dolo. ſi admitteretur replicatio.
ideo actor eſſet in lucro. ego in damno. In cōtrarijs autem datur re-
plicatio propter eandem cauſam: vt patet in adulterio viri ⁊ vxoris
nam ſi mulier repetat virum ſuū ipſe excipiat de adulterio ipſa po-
terit replicare de adulterio ne de ſuo adulterio lucretur vir: ⁊ ſic dicit
debere intelligi. ſ. eo. eccleſiaſtice. diuerſas dant doctrinas doct. de
hoc per Inno. in. c. intelleximus. Bar. ponit. ff. ſolu. mat. l. de viro.
Bar. dicit ibi in. l. cum mulier. quod ſi excipiens certat de damno vi
tando contra exceptionem doli: nō datur replicatio doli. vt. §. mar-
cellus. dixi alias quod replicatio vt detur oportet qͦ detrahat exce
ptioni: ſicut ⁊ exceptio vt detur oportet quod detrahat actioni. vt
ſ. eo. a nobis. dixi. de ordi. cogni. cum ſuper. ſuper glo. ff. de except.
l. j. de reſtitu. ſpolia. ſollicite. ⁊. c. cum in literis. cum ſi. Si ergo repli-
catio coadiuuat ius agendi: ⁊ detrahit iuri excipiendi admittiť: alʼs
expellitur ſi te induxi dolo ad promittendum: tu me induxiſti dolo
ad remittendum: licet dolus inficiat exceptionē non coadiuuat ius
agendi: quia dato quod deficiam in remiſſione: non tollitur dolus q
interuenit in promiſſione qui inficit promiſſionem. ſi mulier cōmi-
ſit adulterium: ⁊ excipitur contra eam repetentem virum replicat de
adulterio viri: quia delicta hec circa idem pari compenſatione tollū
tur: ⁊ ſic replicatio inficit exceptionem: ⁊ ius agendi remanet non in
fectum: ſic ſi tu pluralis agas: ego pluralis excipio cōtra me admit-
titur replicatio: quia idem delictum eſt in genere: ⁊ eadem delicta in
genere compenſantur in eadem eccleſia. ſi agis contra me ad repetē
dum: quia turpiter ſoluiſti. ego excipio quod ſoluiſti: tu replicas qͦ
turpiter in pari cauſa melior eſt conditio poſſidentis. ideo obtineo
ſi agit excōmunicatus oppono qͦ eſt excōmunicatus replicať qͦ ⁊
ego inficit actionem: ſed non replicatio exceptionem: quia excōmu-
nicatio repellit ab agendo non a defendendo. ideo non admittitur
vt hic. ſed ſi bannitus agat. excipitur de banno ſi replicetur bānum
excipientis. replicatio non admittitur quia bannum non repellit a
defendendo. l. ſeruos. ff. de accu. ſm Ja. de are. hec vera quando ban
nitus repellitur ab agendo tantum ex forma ſtatuti: ſed ſi repellatur
ab agendo ⁊ excipiendo. Butri. vt recitat Bart. in. d. l. cum mulier.
dicit qͦ bannitus non poteſt excipere ex quo repellitur a defenden-
do: ⁊ iudex de facto non poteſt ſupplere: ⁊ procedit iudicium: quia ſi
non eſt qui poſſit excipere iudicium procedit vt dixit glo. ſ. eo. cum
eccleſiaſtice: ſed non placet hoc Bar. quia ſtatutum non poteſt tolle
re defenſionem: licet poſſit tollere actionē. vt no. ff. de pac. l. pactum.
⁊ in cle. paſtoralis. de re iudi. nec etiam debet iudex condemnare in
iuſte: licet pars excipere nō poſſet: licet enim defenſio voluntaria al
terius poſſit tolli per ſtatutum: non poteſt tolli neceſſaria. vt no. ſ.
eo. Innoc. cum inter. ſm Bart. ſed non videtur hoc verum quia ius
defendendi inductum a ſtatuto poteſt tolli a ſtatuto. arg. eius quod
in ſimili no. Inno. de iniur. in noſtra. ⁊ que no. de conſtit. que in ec-
cleſiarum poſſet dici: vt ibi no. qͦ licet tollatur exceptio poſitiua nō
tollitur naturalis equitas defenſionis. Bart. ibi concludit quod ex
quo iudex videt actorem agere non poſſe: ⁊ reum non poſſe excipe-
re. debet vtrunq̄ repellere vt vtriq̄ equalitas ſeruetur. Sed ſi contra
teſtem opponatur infamia an ſi replicetur contra opponentem ad-
mittitur. glo. tangit in. l. iij. §. lege iul. ff. de teſti. ⁊ Bar. in. l. cum mu-
13 lier. dic vt dixi. ſ. de teſti. teſtimonium. ibi glo. tangit. †Ex his deci-
ditur queſtio. ſi contractus non valet non ſoluta gabella ſi peto a te
quia vendidi tibi tu excipis quod nō ſolui gabellam ego replico qͦ
nec tu ſoluiſti Butrig. diſputauit ⁊ tenuit quod replicatio non infi-
cit exceptionem: ⁊ idem Bart. ſed ponunt ſuas rationes. ratio vera
patet: quia replicatio non inficit ius excipiendi: quod non ſurgit ex
contractu: ſed nō ſoluere gabellam ne coadiuuet ius agendi: q̄ pro-
pter meum non ſoluere nō validatur contractus ex parte tui: q̄ nec
ſoluiſti: ⁊ cum ſoluere cōcernat vtilitatem tertij hincinde non cōtin
git compenſatio. de hoc in Spec. eo. ti. §. ſi. verſi. ſed nunquid.

1 ¶ Per exceptionem ſuſpenſionis contra quam replicatur de nul
litate ſi ordinatio eccleſie retardatur ſit abſolutio ad cautelam.
2 Suſpenſio inhabilitat ad actum eligēdi actiue: ⁊ quid de actu agen
di. numero. 8.
3 Beneficio priuatus priuatur iure vocis dande quam habet vi bene
ficij. numero. 4.
4 Suſpenſio perpetua in quo differat a ſuſpenſione ad longum tem-
pus vel temporaliter facta ⁊ an poſſit ſuſpendere delegatus epi.
5 Abſolutio ad cautelam quomodo procedat in ſententijs ſuſpenſio
nis ⁊ amotionis a beneficio ſicut in ſententijs excōicationis.
6 Abſolutio quo reſpectu dicatur ad cautelam facta.
7 Abſoluere an poſſit ad cautelam quilibet iudex inferior.
8 Agere an poſſit qui eſt beneficio ſuſpenſus.

1 **Apoſtolice.** ¶ †Per exceptionem ſuſpenſio
nis contra quā replicatur de nul-
litate ſi ordinatio eccleſie retardatur ſit abſolutio ad cau
telam. h. d. Primo ponit exceptionē. Scda. ibi. quas re-
plicationem. Tertio. ibi. nō tū. relaxationis cauſam. Quarto relaxa
2 tionem. ibi. ſniam. ¶ †Not. vnū effectū ſuſpenſionis: q̄ impedit: ⁊
inhabilitat quē ad actū eligendi actiue. ad hoc de cōſue. cū dilectus.
3 de quo ibi. ¶ †Not. ij. finem ⁊ effectū amotionis a beneficijs: q̄ pri-
uatus beneficio priuatur iure vocis dāde quā hʒ vi beneficij. ¶ Ter
tio no. q̄ in ſentētijs ſuſpēſionis ⁊ amotionis a beneficijs p̄cedit ab
4 ſolutio ad cautelā: ſicut in ſentētijs excōicationis. ¶ †Opp. q̄ ſup-
ſtua eſſet ſnia ſuſpenſionis a beneficio p̄pter primā. So. intellige qͦ
ſuſpēſio erat ab officio ⁊ ſcda a bñficio: ſed certe p̄pter ſuſpenſionē a
beneficio nō ſuperflueret amotio: in quo aūt differat ſuſpēſio perpe
tua vel ad longū tēpus ab alia: ⁊ quō delegatus epi primā nō facit.
dicit Jo. an. poſt Inno. de exceſ. prela. c. j. vide de coha. cleri. ⁊ mu. ſi
cut. de eta. ⁊ qua. cum bone. Inno. dicit qͦ amotio hic fuit ſuſpenſio
que pōt infligi per iudicē ex culpa corā eo cōmiſſa. ff. de penis. l. mo-
ris. ⁊. l. ſi. idem no. in. d. c. j. de exceſ. prela. ⁊ q̄ he pene ſine magna ſolē
nitate poſſunt reuocari. ad qͦ. j. de reg. iur. c. j. Ex quo no. Inno. qͦ
amoti a beneficijs q̄q̄ ſint tēporaliter amoti nō debent. j. ſue amo-
tionis tēpus cōibus eccleſie negotijs intereſſe qͦ eſt dignuʒ no. ſm
Inno. nō video quō intelligať de ſuſpenſione: q̄ ſuſpenſio nō priuat
quē a poteſtate eligendi cū eſt a beneficio ſuſpenſus. de elec. cum vin
5 toñ. ⁊ no. ſ. de conſue. cum dilectus. ¶ †Oppo. q̄ nō abſoluatur ad
cautelam. de ſenten. excō. ſolet. lib. vj. So. abſoluiť ad cautelam ſinē
etiam in alij ſibi cōmunicent quādo ſentētiam nullam aſſerit: vel de
fectu poteſtatis iudicis: vel q̄ dicit eam latā poſt appellationē: vel
allegat aliam cauſam nullitatis. de offi. ordi. graue. niſi opponatur
manifeſta offenſa. vt. d. c. ſolet. ⁊ dicit hanc opi. veriorē illa quam po
ſuit in. d. c. ſolet. qͦ in duobus tantū caſibus ibi expreſſis habeat lo
6 cum. ¶ †Quero quo reſpectu dicať abſolutio ad cautelā vt alij ſibi
ſecure cōicent: ⁊ ſic ad cautelaʒ aliorū qui forte retraherenť timētes
excōicationem. idem ad cautelā eius qui excōicatus eſt qui forte du
bitat an ſit excōicatus firmius tamē ⁊ p̄babiliꝰ credit qͦ nō teneat:
nec enim dici dʒ iſti: ne dimittat ius ſuū: ⁊ faciat ſe abſolui. arg. ff. de
peti. here. l. illud. dūmodo p̄ ſententiā vel confeſſionē: vel rei euiden
tia nō conſtet illū excōicatum pro manifeſta offenſa ſine alia ſatiſfa-
ctione abſoluetur ad cautelā: ⁊ poſtea p̄ſequatur iuſtitiam ſuam. de
ſent. excō. ſacro. §. j. ⁊. ij. item ſit ad cautelam opi. ſue ne ledať opinio
ſua p̄pter infamiā excōicationis prelati. Qñq̄ ſit ad cautelā futuro
rum: nec eius facta ledantur ⁊ poſtea irritentur vt hic: ⁊ ſimilia que
pro ſe inuenire poterit ſtudioſus. ſm Innoc. dicit Hoſti. qͦ hic fuit
ad cautelā eccleſie: vt p̄tʒ per ſequentia. ⁊ idē Inno. in vlti. glo. qñq̄
ſit ad ſubuentionem p̄bande veritatis: ⁊ hoc potius ab homine q̄
ab ipſo deo ſicut ⁊ eſt illa quā confert apoſtolica ſedes veniētibus ad
eam pro ambaſiata quādiu ſunt in curia vt poſſint adire preſentiaʒ
pape que denegatur excōicatis: vt tractent de reconciliatione illorū
quorum legati ſunt. ſ. de teſti. veniens. ij. in ſi. dic plenius. vt in dicta
decre. ſolet. eo. titu. lib. vj. Relaxatio aūt amotionis ſit ad cautelam
vt non ſiat preiudiciū ipſis amotis ſi forſan interim adminiſtratio-
ni ſpiritualium: vel temporaliū ſe immiſcuerint: ⁊ etiā ne ſiat preiu
dicium aduerſarijs. vt nec amotis nec aduerſarijs ſiat preiudicium:
quin facta ordinatione de amotione poſſint dicere quicquid velint
vel melius ſit ad cautelam eccleſie ne diu vacet: ⁊ eccleſie prouiſio me
rito prefertur rigori iuris ſecundum quem prius eſſet diſcutiendum
de ſententijs: et ipſorum cauſis quam procedere ad electionem.

¶ †Quero

FRANCKESCHE STIFTUNGEN

7 ¶ † Quero an quilibet iudex etiam inferior poſſit abſoluere ad cau
telam. dic quod ſic a ſententijs a ſe: ⁊ ſua autoritate latis: nō tamen
autoritate huius decr. poſſit relaxare ſentētias aliorum. ſm̄ Inno.
ſed ſm̄ Hoſti. niſi in ſuis caſibus: ⁊ remittit ad no. de offi. ordi. ad re-
primendam. eo. tit. paſtoralis. §. ſi. ⁊ dicit Hoſti. talem equitatem in
his que ſue iuriſdictiōis ſunt: dʒ quilibet iudex preferre rigori. C. de
8 iudi. placuit. de quo. ſ. de tranſac. c. ſi. ¶ † Opp. ꝙ hij ꝗꝗ ſuſpenſi
nō prohibeātur agere pro eccleſia: quia nō reperitur cautum niſi de
excōicatione vt repellat ab agendo. item qꝛ ſuſpēſus pōt eligi: ergo
pro electione agere. vt patet de cle. excō. mi. ſi celebrat. glo. habēs in
tellectum: qδ hic iſti ab agendo repellātur niſi fuiſſent ad cautelam
abſoluti cōcludit qδ quedam eſt ſuſpenſio iuris: ⁊ minor que priuat
tantum ſacramētis: ⁊ hoc qꝛ nō repellit quin poſſit eligere nō repel-
lit quin electionē poſſit ꝓſequi in iudicio: vt in contra. quedā eſt ſu-
ſpenſio hoīs maior: ⁊ idem de ſuſpenſione iuris maioris vt que con
cludit ad beneficiū ⁊ officium: ⁊ tunc dicit glo. qδ hij priuantur ad-
miniſtratione. vnde nō intereſt ſua pro eccleſijs agere noīe proprio:
⁊ iure ꝓprio: ⁊ ꝑcipue in cā ſpūali: qꝛ cū non poſſint eligere nec eligi
cōſequēter nec agere poſſunt ꝓ eo ꝙ poſſidere nō pñt de cle. exc. mi.
ſi celebrat idē ſi velint agere in ſpūalibꝰ ꝓ alijs. eadē rōne: ſed ſi agere
voluerit nō iure ꝓprio: ſed mādato aliorū bene pñt agere in iudicio
quia nō ſunt hoīm cōmunione priuati. ſ. eo. a nobis. habes plura ex
glo. primo qδ ſuſpenſio ab officio ⁊ beneficio equipollet priuationi
ſed de hoc dic. de eta. ⁊ qua. cū bone. ⁊ de coha. bone. ſicut per Inno.
⁊ Hoſti. Scdō habes effectū ſuſpenſionis mirabilē: qꝛ ⁊ in tēporali
bus ⁊ ſpūalibus repellit quē ab agendo: qñ eſt ſuſpenſus ab officio
⁊ beneficio inquantū agit nomine eccleſie iure ꝓprio: ⁊ in ſpūalibus.
Inquantum etiā agit noīe alieno nō inquantū in tēporalibus agit
nō iure ꝓprio: ſed tanꝗ̄ ꝓcurator noīe eccleſie. Item qδ pro eo quis
nō poteſt agere: qδ nō pōt poſſidere. per que dicebat Pe. ⁊ Ab. hic
qδ laicus nō pōt eſſe ꝓcurator in cauſis ſpūalibus qδ eſt falſum ho
die de ꝓcur. c. j. lib. vj. ſ. de elec. cū vintoñ. puto ſuſpenſum a benefi-
cio nō poſſe agere noīe proprio: ⁊ iure ſuo qꝛ priuatꝰ eſt adminiſtra-
tione: ⁊ ſic ſua non intereſt. vt no. in. c. cū vintoñ. de ſuſpenſo ab offi-
cio penſo qδ temporalia agere nō poſſit: quia nō video ipſum priua
tum adminiſtratione temporaliū cauſas etiā alias ſpirituales age-
re pōt in iudicio: qꝛ iſta nō annectunt̄ ordini niſi cauſam electionis
quam qꝛ facere nō poteſt: ⁊ qꝛ dependet ab officio agere non pōt: qꝛ
nō intereſt: ⁊ ſic reſtringo glo. Alio modo pōt intelligi decre. ⁊ ceſſa-
bunt iſte difficultates. ⁊ hic iſti nō repellebant̄ ab agendo: ſed repel-
lebantur ab actu electionis: ⁊ ſic. hic eſt caſus qδ ſuſpenſi ab officio:
⁊ amoti a beneficijs ſuis nō poſſunt eligere: ideo exigit̄ abſolutio ad
cautelam: qñ cōtendunt de nullitate. ⁊ hūc vt verū tetigit gl. in ſi.

1 ☞ Excōmunicationis exceptione non repellitur quis a proſecu-
tione appellationis.
2 Excōicatio lata in vniuerſitatem valet.
3 Appellans excōmunicatus auditur appellationem in iudicio ꝓſe-
quens maxime quando eſt poſt appellationem excōmunicatus. ⁊. j.
c. proximo. nu. 8.
4 Excōmunicatus poteſt reſcriptuʒ impetrare in omni cauſa in qua
ipſe in iudicio auditur.
5 Reſcriptum ad lites licet de proceſſu facere debeat mentionem ⁊ re
bus ſuper quibus factum tamen in cauſa appellationis obtentum
non eſt neceſſe quod in eo exprimantur attentata ⁊ innouata appel
latione pendente facta.
6 Libelli forma ſuper attentatis que ſit.
7 Attentata ⁊ innouata an ſint indifferenter retractanda appellatio
ne pendente vt diſcuſſa appellatione attentari ꝑmittatur.
8 Appellationis grauamem dʒ exprimi corā iudice a quo vt nō ſuffi
ciat a ſufficienti grauamine appellare.
9 Appellare vbi non ſufficit a ſufficienti grauamine ſed debeat expri
mi cauſa coram iudice a quo que erunt ꝑtes iudicis ad quem.

1 Dilecte in chriſto. ¶ † Per exceptionē
excōicationis a proſe
cutione appellationis q̄uis nō repellitur. In prima ap-
pellantis narratio. In ſcd̄a appellationis cōmiſſio. ibi.
2 quo circa. ¶ † No. ꝙ valet excōicatio lata in vniuerſitatē. de quo de
3 ſen. exc. romana. §. in vniuerſitatē. lib. vj. ¶ † No. ꝙ excōicatus audi
tur appellans: ⁊ appellationē ꝓſequens in iudicio: ⁊ maxime qñ eſt
4 excōicatus poſt appellationē q̄ nulla cōtendit̄. ¶ † Not. ꝙ in omni
cauſa in qua excōicatus audit̄ agēs in iudicio: vel excipiēs in omni
illa pōt impetrare delegati reſcriptum. ⁊ valet reſcriptū ⁊ delegatio.
5 ¶ † No. ſm̄ Jo. ⁊ Hoſ. ꝙ lʒ ſit facieda mētio in reſcripto de ꝓceſſu.
de re iudi. inter mona. ⁊ de ſerie negocij. de coha. cle. ſup eo. de rebus
ſuper quibus eſt actū. de do. ⁊ cōtu. ex literis. de exceptione prepoſi-
ta in primo iudicio. de ꝓcu. in noſtra. in his tamē que poſt ap. ſiunt.
vel poſtea innouant̄ hoc fieri nō pōt: nec dʒ cū enim ꝑ appellationē
receſſerim a iudice nō teneor ſcire quid ipſi faciūt: vnde nō facta mē-
tio de illo valet reſcriptū. vt hic. ⁊. j. de cōfir. vti. vel inuti. bone. ⁊ di

cit hic. Phi. qδ ſicut de literis que ſunt nulle nō eſt neceſſaria facien
da mētio: ita nec de excōicatione que nulla eſt. vt hic. in quibus aūt
caſibus excōicatus impetret. habetur in. c. j. de reſcrip. li. vj. hic In-
nocen. ⁊ Hoſtien. tractant aliqua de materia reuocationis attenta-
torum: de quo inquantū vel ab interlocutoria vel diffinitiua iterpo
nitur recurrendū eſt ad glo. ⁊ Jo. an. in. c. nō ſolum. de app. lib. vj. de
6 appellatione extraiudiciali dixi. ſ. eo. cum inter. † Quare de forma
libelli ſup attētatis. dic qδ forma eſt. Peto dn̄e iudex reuocari quic
quid factū eſt poſt talem ſententiā a qua appellaui: ⁊ ne aliquid pre
textu illius ſentētie attentet̄ cōtra me quādiu pendet cā ⁊ tēpora ap
pellatiōis mee: ⁊ quādiu ꝑ vos fuerit appellatio diffinitiua ad hoc:
qꝛ ⁊ talia dʒ iudex facere ex officio ⁊ ideo procedit petitio. vt. d. c. de
ap. nō ſolū. lib. vj. nō ob. iudicē appellationis ꝓnūtiare debere bene
vel male appellatū. C. de ap. l. eos. qꝛ illud verū in ꝑncipali. iure aūt
acceſſori hec petitio admittit̄. ad hoc de of. dele. c. j. ⁊. c. prudentiā. §.
ſi. nō ob. qδ ſi poſtea ꝓnuntiet̄ appellatio illegitima renouabunt̄ at
tentata. ⁊ ſic obſt. l. cū ex cauſa. ff. de app. qꝛ reſpōdet vt no. glo. de ap.
nō ſolū. lib. vj. in vlti. glo. in ſi. Cauere tñ dʒ ſm̄ Guil. qui dat libellū
ſup cā appellationis qñ petit ante oīa reuocari attentata ꝗ̄ lis cō
teſtetur. de quo in Spec. de ap. §. pe. ad ſi. ⁊ verius eſt qδ no. de app.
7 non ſolū. lib. vj. ſup verbo ante oīa. ¶ † Quero an indifferenter ſint
retractāda attētata ap. pē. dicit hic Inn. qδ oīa q̄ litis pendētia affi
cit impedit appellationis pendentia: ſed nō illa q̄ non afficit. igit̄ ſi
agitur actione ꝑſonali vt exempto: vel cōſimili ſi rex petita alienet̄:
nō reuocabitur alienatio. nō ob. iura. que dicunt nō innouandū ali
quid lite pen. qꝛ intelligenda ſunt: qñ aliquid innouat̄ cōtra ſtatum
ſed hic nō immutat̄ ſtatus litis nec illi preiudicat̄ ſi res alienet̄: quia
nō afficitur res ꝑ actionē que nō dirigit̄ in rem: ſed in perſonā q̄ pſo
na condēnari pōt ſicut prius. Nec ob. in aut. vt nulli iudi. §. ſup hoc
aut. ⁊. §. iubemus. ⁊. §. ꝑce. ⁊ ſeq. col. ix. que ꝓhibet poſſeſſionē rei pe
tite ab vno litigantiū in aliū transferri: qꝛ reſpicit iudicē nō litiga-
tores. vt ibi ptʒ: ⁊ ſic regula appellatione pen. ſi. q. vj. appellatione.
ſuppleri debet ꝑ iudicem. vbi vero agitur reali fatet̄ Innoc. qδ non
valet alienatio nō ea ratione qꝛ pendeat appellatio: ſed qꝛ res eſt liti
gioſa. ¶ † No. hec vltimū qꝛ ſentit quod tunc nō currat remediū ap
pellatione pen. quod puto falſum. Hoſt. dicit qδ regula ap. pen. re
ſpicit etiā partes ne aliqd innouent in cā ad preiudiciū aduerſario-
rum ad minus violenter nec mirū: quia etiā nec nulla lite vel ap. pē.
nō datur licētia parti inuadēdi poſſeſſionē: imo per ius ꝓhibet̄ ex-
preſſe. C. vnde vi. ſi quis in tantam. xvj. q. vl. c. j. ff. qδ met. cau. extat:
fortius ergo prohibetur ap. pen. de materia litigioſi dic vt lite pen.
eccleſia. ⁊ vide de conſti. cum. M. in glo. diuerſa ⁊ glo. ſe. ⁊ de elec. du-
8 dum. ij. in glo. nunquid. ¶ † Oppo. qδ nō ſufficiat appellare. ex ſuf-
ficienti grauamine. j. de ap. vt debitus. glo. fatetur ꝙ debet exprimi
corā iudice a quo. ¶ Oppo. litera dicit iuxta prioris noſtri manda-
ti directi ad priorē de germine: imo videt̄ qδ nō fuerit primū immo
primi iudices fuerunt prior de angle. So. dic qδ primū fuit reſpectu
iſtius vltimi licet reſpectu primi fuerit ſcd̄m vel tertiū per reſpectuʒ
ad illud directum ad abbatem ſancti Benedicti. ¶ No. glo. pro teſti
9 bus cōcordādis ad qδ de elec. cum vintoñ. ¶ † Querit glo. que erūt
partes iſtius lincoñ. decani vltimo dati. dicit qδ poſtquam ſibi con-
ſtiterit de appellatione prioriſſe: ⁊ eius iuſticia quod fuerit cauſa al-
legata pronunciata illegitima ipſe debet cognoſcere de eo quod pri
or de germine habebat cognoſcere ſcilicet an appellatiōe monacho
rum fuerit legitima vel non. inquantum appellauerunt ad priorem
de angle: ⁊ ſi inueniſſet monachos legitime appellaſſe procederet.
Si minus legitime ꝯdēnabit priorē ⁊ ꝯuentum ad expēſas reſtituē-
das prioriſſe ⁊ remittit partes ad priorem de angle: vt hic dicit: quia
illa eſt forma appellationis que interponitur a grauamine. j. de ap.
vt debitus. ⁊ ille prior de angle poſtea cognoſcet de appellatiōe: ſibi
commiſſa interpoſita ab abbate ſancti benedicti. placet glo. Joan.
and. quicquid ſenſerit Hoſti. ⁊ dicit qδ hec eſt intentio glo. ſi quartꝰ
iudex qui fuit decanus inuenit appellationem monacharum: non
eſſe legitima remittet ad tertios iudices ad priorē de germine: ⁊ cuʒ
iudices: niſi ſit delatum. Si inuenit appellationem legitimam. tunc
ſubrogabitur loco illorum iudicium: a quibus eſt vltimo appellatū
⁊ ſic loco prioris de germine ⁊ tunc examinabit appellationeʒ inter
poſitā a priore de angle per monachos ſi inuenit male appellatum:
remittet partes ad priorē de angle. Si aūt inuenit bene appellatuʒ
tunc facit qδ facere debebat prior de angle: qui ſecundus iudex cum
iudicibus. quia debebit ſcd̄m Jo. and. cognoſcere de appellatione
interpoſita a primis iudicibus ſicut debebat cognoſcere ſecūdus niſi
fuiſſet impeditus ⁊ ſic inueniat illegitime a primo appellatum ad
illuʒ remittet: ſi inueniat bene appellatū cognoſcet de principali: in
propoſito ergo caſu: poſito qδ narrata ſint vera qδ iſte poſt appella-
tiōem legitimā fuerint excōmunicate ꝓnūtiabitur a tertijs iudicibꝰ
bene appellatum per moniales ⁊ demū cognito de appellatione a
ſecundis pronūciabitur illos monachos male appellaſſe: ⁊ remittit
ad priorē de angle qui ſunt ſcd̄i. ⁊ illi ſcd̄i cognoſcent de appellatiōe
a primis. i. ab abbate interpoſita: ⁊ ſi inueniant bene appellatum:
cognoſcent de principali ſecunduʒ Jo. and. qui bene dicit.

1 ¶ Actoꝛ qñ nõ dꝫ repelli exceptione excõicationis a ꝓſecutione
appellationis etiam originalis.nu.8.et.9.
2 Excõicari poteſt capitulum eccleſie.
3 Sententia põt pro parte confirmari ⁊ pro alia parte ab eadem ap-
pellari quando continet diuerſa capita.
4 Sententia quomodo formari debeat contra excõmunicatum in iu-
dicio agentem.
5 Appellatio quo caſu cõmittitur iudici a quo.nu.14.
6 Inſtitutionis ius ſeu prouiſio beneficij quo caſu ad epiſcopum de-
uoluatur.
7 Appellare quando quis poteſt a ſententia pro ſe lata.
9 Excõicatus appellationis lꝫ videatur actoꝛ in quibus dicatur ꝓſe-
qui poſſe ius ſue appellationis.
10 Appellationem an poſſit ꝓſequi procuratoꝛ excõicatus vel nõ ex-
cõmunicatus an teneatur de illa ꝓſequenda vbi appellationẽ emi-
ſit me preſente vel me abſente nomine tamen meo.
Procuratoꝛ an teneatur ꝓſequi appellationeꝫ etiam ſi excõicetur
tempoꝛe quo appellatio interponitur.
11 Excõmunicatus an poſſit petere reſtitutionem in integrum aduer-
ſus ſententiam a qua appellauit:⁊ an impetrãs audiatur vel proſe
quens ſuper nullitate.nu.13.
12 Sententia excõicationis an tranſeat in rem iudicatam vt non poſ-
ſit reſtitui aduerſus illam.
13 Reſtitui an poſſit excõicatus aduerſus ſententiã contra ſe latam vt
impetrans vel proſequens audiatur.

1 **Significauerunt.** ¶ † Per exceptionẽ excõicationis a proſe
cutione appellationis etiã originalis actoꝛ repelli nõ dꝫ
Prima pars ponit querelã appellãtis.Scda inſtruit iu
2 dicem a quo.ibi.mandamus. ¶ † Not.capitulũ poſſe excõicari: qḋ
3 intellige vt hodie.de ſen.excõ.romana.§.in vniuerſitatẽ. ¶ † No.ꝙ
ab eadẽ etiã ſententia in diuerſis articulis põt vtraqꝫ pars appella-
re:⁊ põt quis pro parte appellare:⁊ pro parte confirmare. ¶ No.ꝙ
excõicatus auditur in iudicio ſe defendens.Et no.qḋ defendere di-
citur qui appellat:etiam ſi ſit originarius actoꝛ qꝛ ſe defendit aduer
4 ſus ſtimulũ ſententie. ¶ † No.practicã ꝓnuntiandi cõtra excõmu-
5 nicatum in iudicio agẽtem. ¶ † No.caſum in quo appellatio cõmit
titur iudici a quo eſt appellatũ.Cauſa quare audiuntur appellãtes
eſt triplex.Primo qꝛ capitulum non eſt capax excõicationis.Scdo
qꝛ ⁊ ſi legati eſſent poterãt ſe defendere:tertio qꝛ delictũ perſone nõ
debet nocere ꝓſequenti actionẽ.s̄.eo.cũ venerabilis.Hoſtiẽ.mediã
6 dicit Jo.an.tenẽdam. ¶ † Ad glo.opp.qḋ valuerit inſtitutio archi
epiſcopi:qꝛ ſi repulit electionẽ eã repulit iuſte cũ inhabilis foꝛet ele
ctus:⁊ poteſtas inſtituẽdi ad eum eſt deuoluta.de elec.cũ in cunctis
So.quidã intelligũt qḋ cauſa repellendi electũ fuerit indignitas ele
cti:⁊ ſi hoc fuit iuſta fuit repulſio ⁊ inſtitutio iuſta: qꝛ hic ſpectat ad
eũ examinare electũ ex quo ad eũ tanqꝫ oꝛdinariũ ſpectat confirma-
tio:⁊ ad eum deuoluitur poteſtas ꝓuidendi ⁊ declarandi eos pote-
ſtate priuatos poteſtas in eo eſt alij intelligũt:⁊ in hoc reſidet gl.qḋ
ideo habuit eũ repellere:qꝛ ad eum ſpectabat vt dicebat ius ꝓuidẽ-
di in dicta eccleſia:⁊ nõ ad capitulũ qḋ apparet.j.per ſentẽtiam dele
7 gati qui pronũtiauit ius eligẽdi ad capl'm pertinere. ¶ † Opp.ꝙ a
ſentẽtia pro ſe lata nõ potuerit capitulũ appellare:qꝛ nõ grauatam
⁊ quia iniquã nõ poteſt dicere ſentẽtiam.de app.interpoſita.⁊.c.vt
debitus.So.plures fuerũt articuli in aliquibus obtinuit in aliqui
bus capl'm ſuccubuit:⁊ in quibꝰ ſuccubuerit nõ apparet.quidã qḋ
ſuccubuit in eo qḋ petebat a parte altera expenſas:⁊ lata fuit abſo-
lutoꝛia ſuper expẽſis.ſcḋm hoc no.qḋ propter ſolam abſolutionem
ab expenſis vbi debet fieri condẽnatio:põt appellari.An aũt ꝑpter
hoc ſolũ appellet qḋ victus nõ eſt ſibi condẽnatus in expenſis ipſo
victo appellante ſuper principali:⁊ quid etiã ſi victus nõ appellat.
vide in Spec.de ap.§.in quibus.ver.xxxiiij.⁊ ver.ſeq.Pet.⁊ Abb.
hic dicunt quod ꝑpter hoc appellare nõ potuit capitulum p.l.oẽm
honoꝛem.C.qñ ꝓuoc.nõ eſt neceſ.dic ſi abſqꝫ appellatione põt is q
nõ habuit condẽnationem expenſarum illam proſequi tunc nõ põt
appellare alias ſic:⁊ hoc qꝛ dedecus eſt iudici:vel ſaltem non honoꝛ:
vt tot ab eo appellationes interponanẽ vt conſeruet:ergo eius ho-
noꝛ excluditur appellatio ꝓſequoꝛ ergo aliquos caſus ſi lata condẽ-
natoꝛia contra reum feratur abſolutoꝛia expenſarũ pro tũc ſiue ap-
pellet reus in principali:ſiue nõ opoꝛtet qḋ actoꝛ appellet ab illa ab
ſolutoꝛia:quia lata abſolutoꝛia niſi illam ſuſpendat in quacũqꝫ in-
ſtantia illam ꝓſequeretur obſtaret exceptio:vt ergo illã releuet opꝫ
quod appellet.ſic poteſt intelligi hic.Scḋs caſus qñ lata eſt ſenten-
tia pro actoꝛe cõtra reum in principali:⁊ obmiſſa eſt condẽnatio ex
penſarum ⁊ reus nõ appellat⁊ licet fuerint opi.veritas eſt qḋ poteſt
actoꝛ appellare.vt no.Specu.in loco preallé.⁊ ibi hoc tenet Jo.an.
in addi.quia adhuc nõ habet aliud remediũ cum nõ coꝛam primo il
lud obtinuerit vel obtinere poſſit.vt.l.tranſacto.de fruct.⁊ lit.expẽ.
nec coꝛam alio iudice ex quo a neutra parte eſt appellatum:⁊ hoc te
nent dñi de Rota ſua conclu.cccxlvij.etiam quando non fuit petita
in libello condemnatio expenſarum quia non eſt neceſſe quod petat
cum hoc facere debeant iudices ex officio.Tertius eſt caſus quan-
do lata eſt condẽnatoꝛia pro actoꝛe contra reum in principali:⁊ cõ-
miſſa condemnatoꝛia expenſarum ⁊ ſuccumbens appellat ⁊ ꝓſequi
tur:⁊ tunc in cauſa appellationis poterit obtinere vt condẽnetur in
expenſis principalis cauſe ex quo nõ fuit condemnatus:⁊ ſic nõ põt
ꝑpter hoc appellare.vt.ḋ.l.omnem.idem ſi appellatus nõ proſequi
tur:ſed appellauit quia appellans poteſt proſequi vbi autem actoꝛ
ſuccubuit in principali:⁊ expenſis:opoꝛtet qḋ ab vtraqꝫ appellet:⁊
proſequatur:quia vna per aliam nõ ſuſpenditur.⁊ hoc no.Archid.
de ap.cum ſi.lib.vj.in glo.ſi.⁊ idem in reo qui in vtroqꝫ ſuccubuit.vt
ibi.Sed ſi actoꝛ ſuccubuit ⁊ abſoluitur a condemnatione expenſa-
rum:vel obmittitur idem qḋ dixi.s̄.in reo.quia hic intellectus diui
nat.Scḋo ponit glo.alium intellectũ quod articulus ſuper quo ab-
ſoluta fuit pars aduerſa a quo appellauit capitulum: fuit ſuper fru
ctibus qui petebantur a clerico qui peti poterant.Tertio ponit qḋ
foꝛte abſoluit inquantum petebatur qḋ nõ haberet vocem cõtradi-
8 ctionis in electione archiepiſcopus. ¶ † Opp.ꝙ nõ debuerit audi
ri capitulum excõicatum proſequens appellationem: quia in prin-
cipali erat actoꝛ:ergo ⁊ in appellationis inſtantia.C.de app.hi qui
ad ciuilia.no.de renunt.in preſentia.repellitur ergo.de iudi.intelle
ximus.quidam dicunt quod capitulum hic erat reus non actoꝛ:ſed
hoc non placet glo.quia ex facto patet contrarium.Primo quia pe
tebant electionem confirmari:⁊ ius eligendi ad ſe expectare.ad hoc
pronũtiatio.ibi.ab impetitione ipſoꝛum abſoluit.ad hoc litera.ibi.
partem aduerſam non eſſe cogendam. ¶ Ad contra reſpondet glo.
quod licet originarij eſſent actoꝛes inquantum petebant:inquantũ
tamen lata eſt ſententia contra eos:quia ſtimulus ſententie irreme
diabiliter ſi tranſit in rem iudi.eis preiudicat appellantes poſſunt
dici defenſoꝛes aduerſus ſtimulum iniquitatis ſententie:que tranſi
ret in rem iudi.⁊ nõ eſſet poſtea remedium merito tanqꝫ defenſoꝛes
iuris ſui ab oꝛe ſententie inique audiuntur.Item quia cuilibet con
demnato propter hoc permittitur appellatio:permittitur ergo pro
ſecutio.Innocen.tenuit hãc opi.dicens hoc patere hos fuiſſe acto-
res nam primo agit capitulum coꝛam archiepiſcopo petendo con-
firmationem:⁊ appellauit ab ipſo quam appellationem poſtea fuit
proſecutus coꝛam ipſo prepoſito.Tertio coꝛam abbate ſancti ſalua
toꝛis:⁊ collegijs petens ſententiam abſolutoꝛiam latam pro aduer-
ſario retractari:ex quo dicit euidenter patere non ſolum reum origi
narium audiri verum etiam actoꝛem ⁊ appellantem:⁊ ꝓſequentem
nõ obſtante excommunicatione.nec obſt.j.c.proxi.vbi exceptio in
qualibet parte litis admittitur:qꝛ excipe hunc caſum:vel dic in qua
libet in principali in qua venit vt actoꝛ non in appellatione in qua
venit ſaltem vt defenſoꝛ aduerſus ſtimulum iniquitatis ſententie:⁊
eſt mirabile ſecundum Innocen.quia ſi actoꝛ vſqꝫ ad ſententiã pro-
ceſſiſſet:poſſet contra ipſum excipi ne iudex ad ſententiam procede
ret cum ſit excommunicatus:⁊ tamen lata ſententia contra ipſum:
a qua appellauit a proſecutione appellationis non poteſt repelli.
ſed hoc ideo eſt:quia ante ſententiam cõtra eum latam ſi repellatur
nullum eſt damnum per iudicem illatum occaſione ſentẽtie que ad-
huc lata non eſt:⁊ ibi non leditur equitas iudicantis ſed poſtquam
per ſententiam queſitum eſt ius alteri parti:⁊ ſibi damnum irroga-
tum niſi appellare poſſet ⁊ appellationem proſequi equitas iudicis
lederetur:⁊ abſurdum immo iniquum eſſet ſi reo vincente foꝛte in-
iuſte actoꝛi victo iniuſte appellationis defenſio negaretur.vt no.s̄.
eodem.cum inter prioꝛem.non placuit Hoſtien.quod actoꝛ in cau-
ſa principali audiretur ꝓſequens appellationem: quia actoꝛ in ꝑn
cipali:actoꝛ eſt in inſtantia appellationis per iura primo allegata.
ideo ſicut in principali repellit excommunicatio ſic ⁊ nunc.Si ergo
vult audiri ſe faciat abſolui ad quod.j.c.j.de offi.deleg.prudentiam
§.ſexta.⁊ ſi tantum tempus tranſeat:⁊ remaneat excõmunicatus.j.
quod potuerit:⁊ debuerit appellationem proſequi ſibi habet impu
tare:⁊ de ſe conqueratur.ff.de mino.l.cum mandato.C.de tranſacti.
l.cum donationis.nam ex quo lapſum eſt tẽpus:nec ſubeſt iuſta cau
ſa ſubueniendum non eſt:⁊ rata manet ſententia.in auſ.de his qui
ingre.ad appella.§.hoc quoqꝫ ſancimus.col.v.ij.q.vj.ſi quis appel
let.j.de appel.conſtitutus.§.fin.Non obſt.hec decre.quia non debet
audiri inquantum appellatio fuit interpoſita a ſentẽtia denegatio
nis confirmationis : quia in hoc erat actoꝛ : ſicut non audiretur in
principali vt dixi:ſed eo reſpectu quo appellauerunt ab inſtitutio-
ne cephi:non debent vt originales actoꝛes ſed rei: quo reſpectu de-
buerunt indifferenter audiri cum in eo ſint propꝛie defenſoꝛes non
actoꝛes:vel ſupple ad text.abſoluit aduerſam partem ſupplet ⁊ ca-
nonicos eoſdem in quibuſdam alijs condemnauit:⁊ ab iſta appella
runt ⁊ ſic erant rei originarij:ſed non placet hoc Joan.andr. quia in
cauſa appellationis non habet locum reconuentio.de munc.peti.
c.primo.de arbit.cum dilectus.prima opiñ.placet Joan.and.quia
hec eſt tex.non cauillando literam.⁊ illam tenet Archid.de except.
pia.lib.vj.nec obſt.de ſenten.excom.per tuas.vbi dato qḋ ſit permiſ
ſum excõmunicato appellare ne condemnare videatur dꝫ petere ſe
abſolui alias repellitur etiam in cauſa excõicationis qḋ eſt plus: qꝛ
illud dꝫ

illud debet intelligi quando appellatio ſpecifice fuit interpoſita in
cauſa excōicationis in qua dicendo ſe poſt appellaſſe fatetur ſe liga
tum merito contemnit ſi nō faciat ſe abſolui: ⁊ quia nō ſtimulat ex-
cōmunicatio que nō tranſit in rem iudi. hic non preceſſit ſententia
ſuper alio que tranſibat in rem iudic. ⁊ ſic ſtimulabat. ⁊ vltra hoc hic
non fatebatur ſe ligatum: ⁊ opponebat hoc ad diſcutiendū non ad-
mitti ⁊ hoc placet: quia hic eſt caſus non diuinando nec literam de-
ſtruendo. Sed eſt dubium. pone qđ lata eſt ſententia pro actore ex-
cōmunicato nunquid valebit illa ſententia. glo. dicit qđ nō: quia in
quantum fertur ſentētia contra actorem tunc habet ſtimulū ſenten-
tie contra ſe vbi lata eſt pro eo nullū hꝫ ſtimulum merito actor fuit
⁊ eſt: ⁊ non defenſor ⁊ ſic non ſubeſt cauſa: ꝑpter quam hic potuerit
eſſe in iudicio: ſed tamen dicit qđ ex toto actio ⁊ ſententia ex ea non
periret: quia eo abſoluto excōicatus agere poſſet per qđ ſentit gloſ.
quod inquantum dicit quod nō valeret intelligit qđ non valeret in
effectu ⁊ procedit glo. in ordinario. de excep. pia. lib. vj. nō in delega
to. de reſcrip. c. j. lib. vj. hoc eſt. quod voluit glo. in ver. ſecus videtur.
vſq; ad ver. licet ergo. per que dicit Hoſti. qđ ſi actio excōicati perit
tempore: q; temporalis eſt valebit iudicium quo ad interruptionem
argu. de iudi. l. ij. §. pe. ad fi. ff. de fer. l. j. §. excipiuntur. ſcđm aliquos.
Sed putat qđ nulla interruptio ciuilis ſibi proderit ꝑ ea que dixit.
arg. ff. de regu. iur. l. quod quis. de poſtu. prela. c. j. ⁊ c. pia. lib. vj. na-
turalis vero que omnibus ꝓdeſt ſibi proderit. ff. de vſucap. natura-
liter. Hoc puto vbi agit corā delegato: alˀs nō video quare nō inter-
rumpat ſicut ⁊ alia acta valent ex quo non opponitur: vel ſi opponi
tur non ꝓbatur ſeu appellatur. de excep. pia. lib. vj. ad hoc quod no.
9 de offi. deleg. cum ſuper. ¶ †Quero. cū in verſi. licet ergo iſte. videt
actorem nō audiendum in cauſa appellationis: quia intendit duo.
Primo caſſationem ſententie in hoc poteſt dici defenſor. Secundo
intendit adiudicationē rei: vel declaratoriam vel condēnatoriam
⁊ in hoc impugnat nō debet ergo audiri inquantū impugnat ne re-
medium ad defendendum trahatur ad impugnandū. ӡ. eo. cum in-
ter. glo. dicit quod inquantū intendunt excōicati finem caſſationis
ſententie ſunt audiendi. ⁊ ſentētia pro eis ꝓmulganda eſt: quia hoc
reſpectu ſe defendunt. inquantum intendunt vltra hoc adiudicato-
riam vel condemnatoriam: vel declaratoriam magis eſt dubium vi
detur quod ⁊ hic obtinere debeant: quia officium eius qui de cauſa
cognouit eſt ſententiare de eo quod cognouit. ff. de iudi. l. de qua re.
⁊ ſic obtinebit excōmunicatus ſententiam: ⁊ ex certa ſcientia pro eo
iudicabitur. dicit quod forte poſſet ſecūdum alios dici defendendam
hanc adiudicatoriam vel cōdemnatoriam vſq; ad abſolutionem ex
quo grauamen eſt releuatū. glo. tenet primam: quia tamen inquan-
tum proſequitur caſſationem non poſſit repelli a lumine iudicij nō
poterit conſtare ipſum excōmunicatum ⁊ ſic nō impedietur pro eo
ſententia ferri ex quo non conſtat: nec conſtare poteſt eum excōmu-
nicatum. fatetur glo. quod inquantum poſtea peteret executionem
ſententie poſſet: quia nunc noniter agit opponi: ⁊ ꝓbari excōmuni
catio: ⁊ impediretur executio. Ad quod de except. pia. lib. vj. ſm gl.
Hoſtien. tenet ſecundam opi. quod non poſſit obtinere condēnato
riam vel confirmatoriam vel declaratoriā: quia in hoc actor eſt ſicut
in principali ⁊ quia impugnat. Jo. and. dicit opi. glo. procedere in
appellatione a diffinitiua. In appellatione ab interlocutoria ꝓce-
dit ſecunda opi. ⁊ quod dicit Hoſti. vt finita appellatione ab inter-
locutoria ſi proſequitur negotium principale: obſtet exceptio excō
municationis: quia tunc non opponitur appellationi: ſed negocio
principali ſm Vincē. ⁊ eſt cauſa: quia in appellatione a diffinitiua
ſimul ꝓſequitur caſſationem: ⁊ appellationē cum negotio principa
li. Sed in appellatione a ſententia interlocutoria articulus oppoſi-
tionis in congregatione ſeparatur a negotio principali: ⁊ principa
le a negotio appellationis ad qđ de app. non ſolum. lib. vj. vnde pri
mo caſu cōmixtio oppoſitiōis cū negotio principali in appellatio
ne interpoſita a diffinitiua potius ꝑpter iniquitatem grauaminis
ſaltem iuris: ⁊ ſi nō iudicis animo audiri faciat excōicatum ſup prin
cipali q̄ ꝑpter principale illi cōmixtum illum excludat a ꝓſecutio-
ne grauaminis. Ad hoc de preſcrip. ſacris. ⁊ ibi no. C. de rei vxo. ac.
l. vnica. in princ. C. cōia. de leg. l. ij. de offi. deleg. ſi duo. lib. vj. in gl. ij.
Cal. tꝫ qđ pro eo nō dꝫ ferri ſentētia: q; ex quo pōt ſeparari articulꝰ
condēnatorie vel actus aut adiudicatorie ab ipſa caſſatione nō ſub
eſt cauſa quare hic ꝓhibitum permittat ratione connexi cū neceſſa
rio nō conſequat ad ꝓmiſſum ⁊ ſeparari poſſit: ⁊ q; hoc reſpectu im
pugnat. vt in. c. cum inter. ⁊ ſi caſſando ſententiam videt condēnare
dicit qđ dꝫ declarare qđ non facit animo condēnandi eo q; conſtat
eum excōmunicatum huic aſſentire vident dñi de Rota ſua conclu.
clxxix. vbi quod plus eſt dicunt qđ pro reo contumace lꝫ poſſit fer
ri ſententia abſolutoria nō adiudicatoria per. c. cū inter. ӡ. e. ad hoc
l. quāuis indubitati. C. de adult. in ratione ſui. ⁊ de appel. per tuas.
Ad hoc q; appellans aliquo reſpectu dicit actor quo ad proſequen
da contraria. de ap. ſollicitudinem. ad hoc glo. de offi. deleg. ſi a ſub-
delegato. lib. vj. hoc puto verū ſi reus a principio opponat cum non
audiendum inquantū velit obtinere condēnatoriam vel declinato-
riam. Opi. glo. eſt vera quādo expectat concluſionē in cauſa anteq̄
opponat: quia tunc nō pōt excipi vel ꝓbatio fieri. de ꝓcur. auditis.
Conclude ergo ſi excōicatus eſt reus in principali ⁊ appellatꝰ quia
obtinuit planum qđ auditur: q; defenſor ⁊ reus eſt ſi eſt reus origina
rius: ⁊ appellans idem q; reus eſt originarius: ⁊ defenſor aduerſus
iniquitatē ſententie. Si eſt actor originarius: ⁊ appellatus ꝓcedunt
predicta tangit Archi. de excep. pia. lib. vj. in verbo iudiciorū. ⁊ vide
tur qđ non ſit audiēdus: q; iudiciū per hoc nō eſt leſum: nec ius ſuū
cum habeat ſententiā pro ſe qđ ſecus eſt quando eſt appellans. arg.
ff. de pigno. l. grege. §. etiam. ff. de regulis iur. l. nō ſolent. ⁊ hꝫ aliud
remediū: q; appellante non ꝓſequente rata manet ſentētia. C. de tē
po. ap. l. vltima. in fi. ij. q. vj. c. j. qui tenet hic. quod placet Jo. an. hoc
puto clarum inquantū nō eſſet ſpecifice vocatus. alˀs poſſet eſſe du-
bium. qđ not. ӡ. eo. dilecti. ſed tene primū: q; ibi loquit quando erat
reus: lꝫ voluntariꝰ hic actor erat vnde repellitur inquantū petit cō
firmari: vel executioni mandari. vt ibi no. Jo. an. ⁊ Archi. qđ proce
dit etiā in exceptione per ſtatuta vt bannitus nō audiat. vt not. in
Spec. de ſen. exc. §. poſtremo. ver. xvj. in addi. per Jo. an. hec vera in
quantum nō ꝓſequitur appellans: ſed ſi ꝓſequeretur bene poſſet ap
pellatus eſſe in iudicio: q; eſt defenſor ſentētie pro ſe late ſicut pōt ꝓ
ſequi actor cōuentus actione ex. l. diffamari. vel per aut. qui ſemel.
10 C. quō ⁊ qñ iud. q; neceſſario agit tunc. vt not. in. c. ſeq. ¶ †Ex hoc
deciditur quid ſi ꝓcurator alicuius qui egit principalem cauſam a
ſententia cōtra ſe lata appellat: ⁊ ſtatim ab aliquo cōpetenti iudice
excōicatur an poſſit appellationē proſequi: quidā qđ ſic: q; aliter le-
deretur iudicantis equitas. Alij contra q; ⁊ ſi procurator poſſit ꝓſe
qui nō arctatur ad hoc de neceſſitate. C. de ꝓcur. l. inuitus. de ꝓcur.
non iniuſte. §. fi. j. reſpō. ⁊ ſic ipſi vt voluntario obſtat exceptio: quia
voluntarie ſe in gerendo cōmunioni hoim peccat: ⁊ peccant cōmu-
nicantes ei. de cle. exc. mi. illud. §. illud aūt. ⁊ cū hec fiant coram iudi
ce hoc ſciente: peccat etiā ipſe iudex qui pōt ipſum repellere a pecca
to ⁊ non repellit. j. c. j. ij. q. vij. negligere. ⁊ not. de offic. deleg. c. j. dicit
Innocen. primo quod procurator pōt proſequi non obſtante excō-
municatione: quia non peccat ſeruando fidem dño cui eam promi-
ſit: quia licet ius eum abſoluat a proſecutione neceſſaria: tamē quā-
tum ad deum etiam nudum pactum ſeruare cōpellitur. de pac. c. ij. ⁊
iij. ¶ Recitat alios diſtinguere an ſimpliciter ſit ad cauſam cōſtitu-
tus: ⁊ tamen cenſeatur ſuſcepiſſe ſolum quo ad appellationē vel in-
ſtantiam: ⁊ non quo ad proſecutionem procedit prima opi. vt repel
latur: ⁊ idem ſi ſuſcepit expreſſe ſolum quo ad inſtantiā. Si autem aſ
ſumpſit cauſam quo ad ꝓſecutionē appellationis: tunc ꝓcedit ſcđa
opi. quia ex neceſſitate proſequitur. ¶ Vltimo concludit Hoſtien.
qđ etiam ſi proſecutionē ab initio ſuſceperit nō poteſt proſequi ob-
ſtante excōmunicatione. Nā vel expreſſe promiſit proſequi nō obſtā-
te excōicatione: ⁊ turpis eſt promiſſio ꝑpter periculū animarū: ⁊ ſic
nō eſt obſeruāda. xxij. q. iiij. in malis. ⁊ no. de pac. c. ſi. ſimpliciter pro-
miſit ſe appellationē proſequi ſtatu ſuo ſic mutato nō tenetur: quia
iuramentum etiam ſic preſtitum hāc conditionem recipit ſi ſtatus
non mutetur: vt no. ӡ. de iureiuran. quēadmodum. Nō ob. principa-
lem poſſe proſequi: quia ipſum ſimulat ſententia nō procuratorem.
¶ Non obſtat quod hic ledatur equitas iudicantis quia nō leditur
cum principalis poſſit proſequi. de ſe ergo conqueratur. qui poteſt
proſequi: ⁊ non de procuratore: qui proſequi poteſt. ¶ Ex hoc deci-
ditur an ſi quis appellat nomine meo extra iudicium: ⁊ is cuius no-
mine eſt appellatum ipſam ratificauerit: an is qui appellauit poſſit
illam proſequi: ſi eſt excommunicatus. tenet Innocen. quod non: q;
talis appellatio obtinet vim actionis ſed etiam ſi excommunicatus
non ſit adhuc etiam ſine nouo mandato ipſam proſequi non poteſt
ſecundum Inno. Idem dicit in appellatione extraiudiciali pro ſe in
terpoſita quia illam proſequi non poteſt cum ſit actio vel ad cauſam
prouocatio de appel. cum ſit romana. contra no. ӡ. de ma. ⁊ obe. dile-
cti. ¶ Quid dicendum dixi. ӡ. eo. cum inter. ⁊ no. Joānes. and. ⁊ ar-
11 chid. de exceptio. pia. lib. vj. in verbo iudiciorū. dic vt ibi no. ¶ †Ex
his deciditur an excommunicatus poſſit petere reſtitutionem in in
teg. aduerſus ſententiam a qua nō appellauit: Dicit Inn. aliquos
dicere. quod ſic. aliquos contra. dicit quod ſi petat reſtitutio ex clau-
ſula generali qua probata: niſi ſubueniretur damnum pateretur in-
nocens: vel periclitaretur: anime ſubueniendum eſt. ӡ. eo. cum inter.
§. j. de reſti. in inte. ex literis. vbi vero petitur reſtitutio ex ſolo fauo-
re dependens illa repellitur cuꝫ de iniquitate iudicis vel iniuſta ſen
tentia non cōqueratur. ff. de mino. l. prefecti. Non ob. ӡ. e. cum inter:
quia equitas hoc ſuadet vt hi qui ſunt excluſi a participatiōe eccleſie
repellantur ab omni legum fauorabili auxilio. in aut. de priuilegio
denuo preſtan. circa med. colla. viij. imputet ergo ſibi ſi non appella
uit. Hoc tenent domini de rota ſua conclu. ccccxlij. vt principaliter:
non petat: ſed ſi velit reſtitui ad appellandum tunc dicunt quod ad-
mittitur quia vt preambulum quoddam incidenter petitur: et quia
omnia ordinātur in finem defenſionis ergo ⁊c. de ſpō. omnino. ⁊ ma
xime in cauſa matrimoniali in qua vertitur periculum anime qđ di-
cit verū maxime vbi ꝓ cauſa ſpecifica illa. ſcꝫ fuit excōicatꝰ. ¶ †Ex
predictis patet quid ſi cōqueraꝰ de ſniaceñſure pꝫ qđ cum hic verta
tur periculum anime ſemper ſubueniendū eſt: nam ⁊ tales ſnie non

tranſeunt in rem iudi. de appel. paſtoralis. ⁊ contra eas etiam audi-
tur allegans turpitudinem ſuã. j. tit. ij. lator. ⁊. c. tenor. ⁊. c. cõſangui-
nei. tum qꝛ omne vinculũ legis conſuetudinis vel iuramenti ceſſat:
ex quo periculum animarum inducit. vt not. de preben. extirpande.
13 ¶ † Ex his deciditur an audiatur impetrans vel proſequens ſuper
nullitate: dicit idem vt audiatur. Idem no. j. ti. ij. quod ad conſulta-
tionem: qꝛ omnis defenſio reſeruatur excõmunicato inter quas eſt
remedium nullitatis: ergo hec non eſt excluſa. de maio. ⁊ obe. ſolite.
ad fin. item ſi ſe defendit appellando vbi ſententia eſt aliqua fortius
quando nulla. de elec. cũ in cunctis. qui fi. ſint legi. per venerabilem.
¶ Non obſt. qꝺ dicatur agere: qꝛ immo aduerſus iniquitatem iudi
cis ſe defendit. Non ob. ſi dicit aliud in appellatione vbi ſi non pro-
ſequitur nullum reſtat remedium lapſis temporibus. de appel. ex ra
tione. ⁊. c. oblate. Aliud cum queritur de nullitate quo caſu ius excõ
municati ſaluum manet cũ ſententia nunquã tranſeat in rem iudi.
poſſet enim ius ipſius perire cum lapſu temporis apparente ſentẽ-
tia. vt lite nõ conteſta. quoniã. j. reſpõ. ⁊ de renun. in preſentia. poſſet
etiam de facto in nõ modicum grauamen ipſius executioni manda
ri: ergo ſubueniendũ eſt ante tempus ne cõtra iuſtitiam opprimať.
de ſer. non ordi. c. j. cum concor. Contrariũ determinat Io. and. per
decre. vnicam. de reſcrip. lib. vj. ⁊ videtur hec de exceptionibus. que
poſſent opponi ne mandetur ſententia executioni. de quibus. j. tit.
ij. qꝺ ad conſultationem. ad fi. ad hoc glo. ſ. de offi. ordi. ſignificauit.
Ex hoc puto qꝺ petens laudũ reduci ad arbitriũ boni viri audiatur
⁊ ſimiliter petens retractari ſententiã: que nõ tranſit in rem iudica.
quia ſe defendit aduerſus ſtimulũ ſententie ſtimulantis: ⁊ periculũ
eſt vltimo caſu anime. Ad quod illud qꝺ ſcribit lapus ſua alleg. lvij.
adducit. quod no. de reuocatione tenute. ſ. eo. cum inter. ⁊ quod no.
j. l. de pupillo. §. ſi. de ope. no. nunt. idem puto quando conqueriť de
ſententia nulla quo ad veritatẽ: licet aliqua quo ad opi. vt. ſ. eo. cuꝫ
venerabilis. quia opi. ſtimulatur. idem ſi proſequeretur nullitatem
per viam appellationis qꝺ poteſt. de iudi. c. ſi. j. de appella. dilecto.
¶ Ex hoc apparet an excõmunicatus ſi nõ audiatur excipiẽs poſ-
ſit impetrare ſuper hoc quod nõ audiatur dicit Io. an. qꝺ nõ inquã
tum impetrat ad alium iudicem. alˀs poſſet impetrare in vti. poſſi.
quia moleſtatur: ⁊ quia de carcere nõ relaxatur ⁊ ſpoliatus etiã poſ
ſet impetrare inquantum a iudice eſt ſpoliatus: ⁊ ſic magnam dare-
mus multitudinem caſuum in quibus excõicatus audiretur contra
illos ſcriptos in. c. j. de reſcrip. lib. vj. dic vt ibi habetur per Io. and.
¶ Ultimo inquantum decre. dicit hunc audiri appellantẽ eſt verũ
in excõmunicato an nõ denegatur audientia: ſed defenſio. ſi aũt ſibi
ſimpliciter denegaretur audientia: tenet Archid. eum nõ audiri ap
pellantem. xvj. q. vij. ſi quis deinceps. qꝺ eſt no. ⁊ fuit dictum Bart.
14 brixien. ⁊ ponit in verbo audientia. ¶ † Oppo. qꝺ non debeat fieri
remiſſio ad iudicem a quo iuſtificata appellatione. de app. accepta.
⁊. c. interpoſita. Sol. qꝺ hic fuit remiſſio de partium volũtate. alias
non fieret remiſſio. vt dicto. ca. interpoſita. §. ij. idem philo. ⁊ hoc di-
cit tenendũ: licet alij dicant qꝺ hic iudices non grauauerant: ⁊ iniu
ſte fuerat appellatum: vel quia cõmuni conſenſu fuerant impetrati.
arg. de regu. iur. c. j. vel grauauit in repellendo proceſſum coram ſe:
vbi procedi debebat merito vt grauamen per eius oppoſitũ repara
retur ſit ad eum remiſſio. Ad qꝺ de prebend. dilectus filius vltimo.
Et no. dñi de Rota ſua conclu. lxxxiij. Anto.

1 ☞ Exceptio excõicationis põt in qualibet parte litis actori obij-
ci. nu. 3. ſecus in appellatione. nu. 9.
2 Exceptio dilatoria eſt opponenda ante litem cõteſtatam ⁊ quid de
alijs. nume. 15.
4 Exceptio peremptoria doloſe tacita ⁊ obmiſſa nõ põt opponi etiã
in cauſa appellationis.
Fallit in excommunicatione.
5 Excipere doloſe obmittẽs ad proceſſum dãnatur in expẽſis. nu. 10.
Fallit ſi ex iuſta cauſa obmittat. nu. 8.
6 Excõmunicatus publice repellitur ab officio.
7 Cum excõicato participans peccat mortaliter.
10 Excõicatus lꝫ nõ poſſit in iudicio impugnationem conſequi ſentẽ
tiam tamen condẽnatoriam expẽ. põt obtinere vbi exceptio dolo-
ſe fuit per eius aduerſariũ tacita ad quos agere non poterit niſi pre
habita abſolutione ⁊ an dicta condemnatio habeat indiſtincte lo-
cum. numero. 12.
11 Excõicatio an ⁊ quando ⁊ quas perſonas in iudicio repellat.
12 Exceptionem doloſe obmittens quod in expenſis damnetur q̃ ſint
ille expenſe ⁊ an dicta expenſarum condemnatio habeat locum in-
diſtincte.
13 Excõicatum an debeat iudex ab agendo repellere ex officio ⁊ ſi non
repellat an poſſit appellari.
14 Excõicatus ſi porrecto libello deſiſtat ab agendo an poſſit compel-
li per reum vt agat.
15 Exceptiones omnes quando ⁊ quo tẽpore debeant in iudicio pro-
poni etiam ſi ſit dilatoria ſolutionis peremptoria vel dilatoria.
16 Proceſſus an dicatur nullus ratione obmiſſionis exceptionũ ſiue
fiat per maliciam ſiue non.
17 Proceſſus cum occulte excõmunicato an ſit nullus.
18 Sententia quando dicatur publice lata.

1 Exceptionem. ¶ † Reus in qualibet parte litis excõicationis exceptio-
nem obijciens actori auditur etiã ſi malitioſe diſtulerit: ⁊
in expenſis condẽnatur: ⁊ dato qꝺ nõ excipiat publice ex
cõmunicatum iudex repellet. h. d. Prima pars ponit dictũ qꝺ ſpe-
ciale: ⁊ exponit primo cauſam. Scda. ibi. qꝺ ſi puniri iubet reum do
loſum. Tertia incipit ſine ope exceptiõis publice excõicatum repel
2 li. ibi. excõicatus. ¶ † No. certum tẽpus dilatoriarum vt ante litem
3 conteſt. poſſint ⁊ debeant opponi nõ poſt. ¶ † No. ſpeciale in exce-
ptione excõicationis vt in qualibet parte litis poſſit opponi etiam
ſcienter obmiſſa. ⁊ no. cauſam. ſ. periculũ anime: ⁊ ſic cauſa repellẽdi
eſt ſucceſſiua: ⁊ momẽto nõ cõſumitur cũ quotiẽs cõicat ⁊ quotiẽs
ius cõicãdo peccať ſurgat in opponẽdi. Ideo põt qñcunqꝫ opponi.
vide qꝺ no. de reſcri. dilectus filius. l. ſarracenus. ⁊ But. C. de adul.
4 adulteram. ¶ † No. ꝙ obmiſſo exceptionis doloſe obmiſſa nõ põt
regulariter opponi tẽpore quo alias poſſet ꝓpter dolum. Fallit in
excõicatione per que dicit Hoſti. de re iudi. inter monaſteriũ. qꝺ ex
ceptio perẽptoria doloſe obmiſſa nõ põt opponi in cauſa appella-
tionis. vide ad hoc glo. in dicto. c. inter. ⁊ glo. de reſcrip. ad audien-
5 tiam. ¶ † No. penam obmittentis excipere ad ꝓceſſum doloſe vbi
poteſt: ⁊ poſtea opponentis: qꝛ damnatis in expenſis qñ proceſſus
eſt inutilis. Ex hoc not. qꝺ ſcdm hec tẽpora proceſſus habitus cum
excõicato etiã coram ordinario erat nullus. alˀs cum ꝓceſſus nõ fuiſ
ſet inutilis nõ haberet locum condẽnatio expenſarũ hodie de ꝓceſ-
ſu corã delegato. hic vt de reſcrip. c. j. lib. vj. in ordinario. de excepti.
6 pia. eo. lib. ¶ † No. publice excõicatum de officio repellendũ nõ oc
culte: ⁊ ſic de inhabilitate publica actionis ſupplet de facto iudex.
7 ¶ † No. arg. ꝙ cõicare excõicato eſt peccatũ mortale. de quo in. c. ſa
8 cris. qꝺ me. cau. ¶ † No. ꝙ condẽnatio expenſarũ demum locuꝫ hꝫ
qñ doloſe obmiſit ſecus ſi ex iuſta cauſa: qꝛ tunc nõ habebat ꝓbatio
nes in promptu ſcdm Innocẽ. arg. ff. de eden. l. argentarius. §. pe. ſcdm
9 Hoſti. ¶ † Oppo. ꝙ nõ opponať in qualibet parte litis: qꝛ nõ in cã
appellationis. ſ. c. pxi. So. intellige principalis vel in qua: ⁊ quate
10 nus agit nõ appellatiõis: vel in qua ⁊ quatenꝰ ſe defendit. ¶ † Op.
ꝙ non debebat ſententia ferri condẽnatoria expenſarũ pro excõica
to: quia in iudicio impugnationẽ conſequi nõ dꝫ. ſ. c. cũ inter. Sol.
ſpeciale eſt hic. ne cõtumacia rei ⁊ dolus remaneat impunitus. pro-
pter hoc quidã volunt dicere qꝺ ſi nõ denegatur excõicato condẽna
tio expenſarũ: multo minus denegabiť cõdẽnatio in principali. qꝺ
facit ad no. ſ. c. pxi. ⁊ hoc conſiderata equitate iudiciorum. ſcdm Inn.
ſ. c. cum inter. Dicit tamen Hoſti. qꝺ ⁊ placet Lan. qꝺ licet fiat cõ-
demnatio hic expenſarũ ad ipſas non poterit agere excõicatus do-
nec fuerit abſolutus vel ſcdm eũ ⁊ hoc ſpeciale in penã doloſi: nec eſt
dubitandũ de peccato ex quo ſit autoritate pape ⁊ iuris. xi. q. iij. qm̃
11 xxiij. q. ij. qui peccat. de quo. j. c. ſi. in fin. ¶ † Quero an ⁊ qñ ⁊ quas
perſonas excõicatio repellat in iudicio. dic partem reijcit quelibet
excõicatio ſiue preceſſerit: ſiue ſuperuenerit pendente iudicio: ⁊ ſi ſu
peruenerit poſt litem cõte. poteſt tamen ab ea etiã delegatus abſol
uere. de offi. deleg. prudentiam. §. ſexta. ⁊ admittitur in tantũ exce-
ptio contra actorem: vt pro eo impediat ſententiã ferri: ſi tamen fe-
rat tenet: ⁊ non inficitur ſententia ſed impeditur excõicatio. de excep.
pia. lib. vj. Reus aũt excõicatione non repellitur: ⁊ pro eo promul-
gari debet ſententia: nec dꝫ excipi contra ſententiam pro eo latam:
vt in. c. cum inter. ſ. eo. ti. ⁊. j. c. ſi. qꝺ intellige inquantum eſt abſolu-
toria. de condẽnatoria dixi. ſ. c. proxi. Nec peccat actor petendo reꝫ
ſuam ſi participat excõicato. de iudi. intelleximus. de ſen. excõ. ſi ve-
re. ⁊. c. inter alia. item nec reus qui de mandato iudicis litigat cum
excõmunicato: quia ſi actori licet cõmunicare excõmunicato: vt con
ſequatur ius ſuũ hoc fortius reo vt euitet dãnum cauſe: ⁊ expenſaꝝ
iudici. xi. q. iij. qm̃. ⁊. d. c. ſi vere. ſcdm Inno. ſed Hoſti. dicit ⁊ male. ſcdm
Io. and. qꝺ erroneum eſt hoc vltimũ dictũ: qꝛ dicit qꝺ nõ inuenit qꝺ
excõicatus publicus poſſit agere: imo ⁊ ſi reus non excipiat eſt iudi
cis officio repellẽdus niſi in cã appellationis. j. c. ſi. vel ſe defendẽdo
ſ. eo. cũ inter priorẽ. §. i. ſed addere dꝫ qñ agit excõicatus ſuper iniu
ſta excõicatione. vt. c. j. de reſcrip. lib. vj. ⁊ tunc dicit qꝺ ꝓcedit dictũ
Inno. hoc nõ placet: qꝛ tunc dꝫ facere ſe abſolui ante ingreſſum. alˀs
nõ auditur. de ſen. exc. per tuas. Item dicit Io. an. qꝺ qñ etiam pu-
blicum nõ repellit iudex tenet ſnĩa pro eo: lꝫ ſi petat executionẽ ob-
12 ſtet exceptio. vt. ſ. dixi. ¶ † Quero in quibus expẽſis dãnabitur hic
reus obmittens exceptionẽ. dic ſi obtinet excipiẽs danabitur in oĩ-
bus expẽſis factis p actorẽ dũ ipſe ſiue reus ꝓduxerit ꝓbationes ſu-
per alijs exceptionibus: vel ſup principali vel quocunqꝫ alio modo
vſqꝫ ad tẽpus quo ꝓpoſita fuit excõicationis exceptio ille enim fru
ſtratorie facte ſunt ex malitia rei differẽtis opponere exceptionem:
ſed nõ dãnabitur reus ad expẽſas quas fecit actor durante ꝓbatio-
ne exceptionis dũmodo reus illas ꝓbet: qꝛ in hoc nõ vexauit actorẽ
qꝺ apparet ex ſentẽtia pro ipſo lata. arg. C. de iudi. l. rem nõ nouam.
Si vero

FRANCKESCHE STIFTUNGEN

Si vero reus deficiat in ꝓbatione exceptionis:tũc cõdemnabitur
ſolum in illis expenſis que occaſione illius facte ſunt ⁊ non in alijs:
qꝛ nõ ſunt inutiles actori et omnia valent ac exceptio ꝓpoſita non
fuiſſet. ¶ Quero an indiſtincte habeat locum hec condemnatio ex-
penſarum. Hoſtiẽ. dicit qđ habet locum quando actor ignorabat ſe
excõmunicatum ⁊ reus ſciebat:puta qꝛ dum eſſet ab his excõmuni-
catus eſt publice. de ap. cum ſit romana. ſed ſi sciuiſſet actor ſe excõ-
municatum. putat Hoſtiẽ. pe. ⁊ ab. cõdemnationem nõ faciendã:cũ
dolus dolo compenſabitur:⁊ culpa culpe. ff. de dolo. ſi duo. de com-
pen. ſi ambo. de adul. c. pe. ⁊ fi. ad hoc qđ no. j. c. pe. legitime aũt ſunt
13 expenſe taxate ⁊ iurate. de ꝓcura. auditis. ⁊ c. cõſtitutus. ¶ † Quid
ſi iudex vbi poteſt ex officio non repellat:an poterit appellari. dicit
hic Jo. an. qđ nõ ſm pe. de quo in ſpe. de offi. iudi. §. impedit. in ꝓn
ci. de quo dic. vt de poſtu. prela. bone. j. ⁊ l. iiij. §. hic autem iudiciũ
14 ff. de dam. infec. per Bar. ¶ † Quid ſi actor excõmunicatus deſiſtat
ab agendo porrecto libello ⁊ facta citatione:poſtea rurſus velit vt agat
in iudicio. per aut. qui ſemel. C. quomodo ⁊ quando iud. an poterit
cõpelli vt agat. Jnno. dicit qđ ſic. ad hoc. ſ. de dolo cauſaꝫ. C. de epi.
⁊ cle. idem videtur dicendum:etiam ſi reus nundum fuerit ab excõ-
municato cõuentus:ſed timet ab eo cõueniri. argu. C. de inge. ma. l.
diffamari. qui ſi. ſint legiti. lator. alias qđ inductum eſt in odiuꝫ ex-
cõmunicati retorqueretur in fauorem. ⁊ qđ dictum eſt in fauorẽ ex-
cõmunicati retorqueretur in odium. cõtra id. C. de legi. l. qđ fauore.
15 de reg. iur. qđ ob gratiam. lib. vi. ¶ † Ad glo. glo. tangit materiam
quando ⁊ quo tẽpore habeant exceptiones proponi. ¶ Ad cuius eui-
dentiam premitte qđ quedam ſunt exceptiones peremptorie dicte:
qꝛ perimunt actionẽ:⁊ tangunt negotium principale quedã dilato-
rie:qꝛ differunt actionem ad tempus ⁊ nõ perimũt. Peremptoria-
rum quedam nõ reſpiciunt ſubſtantiã obligationis ⁊ actionis:que-
dam ſolam exactionẽ vel executionẽ dilatoriarum:qđam reſpiciũt
rem deductam in iudiciũ:quedam perſonas in iudicio litigantes:⁊
harũ quedam reſpiciunt iudicem. quedam partem. primo eſt dubiũ
quãdo ꝓnuntiantur declinatorie contra iudicem. glo. dicit qđ ante
omnes alias exceptiones ſunt ꝓponende vt recuſatio cõtra iudiceꝫ
vel ſurreptio cõtra reſcriptum. vnde qui illam admittit tranſeundo
ad aliam:ad illã poſtea nõ poteſt redire:quia litigando coram ipſo
ipſius perſonam approbare videtur ſcđm hoc glo. ſentit qđ declina-
toriam iudicis alius actor certior litis cõteſta. impediat: dũmodo
detur cõſenſus in iudicem:⁊ hanc opinionem ſequitur Bar. de quo
in. l. fi. C. de excep. ⁊ l. ad probationem. C. de proba. vbi hoc gl. dicã
plene de re iudi. inter monaſterium. vbi hoc ſpecialius examinatur
Hec vera niſi exceptio ſuperueniat de nouo vel eius ſcientia: qꝛ qñ-
cunqꝫ ſuperueniat poteſt apponi:niſi alius actus impediens inter-
cedat. de offi. de lega. inſinuante. ſ. c. paſtoralis. qđ declarat vt dixi.
de cõſti. cum. M. tales autem exceptiones non poſſunt opponi in
cauſa appellationis:qꝛ in ipſa durat cõteſtatio. vt. j. de ap. per tuas
niſi poſtea ſuperuenerit. vt. C. de procura. l. ita demum. ſ. c. ſignifica-
uerunt. ¶ Quid de alijs dilatorijs contra actorem vel procuratorẽ.
Dic qđ ille debent opponi. ſecundum glo. ante litis ingreſſum. i. aũ
litem conteſtatam poſt non poſſunt. C. de excep. l. vltima. de procu-
ra. l. ita demum:niſi de nouo ſuperuenerint. vel ad notitiã venerint
ſ. c. paſtoralis. C. de cõſor. eiuſ. li. l. ij. ⁊ in. c. inſinuante. de offi. deleg.
l. pompo. §. rati. ff. de procura. Hoc fallit primo in exceptione excõ-
municationis de qua hic dicam. j. Fallit ſecundo quando exceptio
habet cauſam ſucceſſiuam:vel que quotidie originatur vel cõtinua-
tur vt eſt exceptio qđ nõ audiatur vel nõ trahatur vt dixi. de reſcri.
dilectus filius. j. ⁊ eſt caſus. de app. ex parte:quia hoc poterit quan-
documqꝫ opponi. Ad hoc qđ ſcribit Butri. C. de adul. l. adulteram.
Fallit tertio quando exceptio reddit iudicium retro nullum:quia il-
la quandoqꝫ poteſt opponi:etiam ſi ſit dilatoria:quia ſemper vide-
tur oppoſita ante litem conteſta. ⁊ quid de hac. tu non potes eſſe ꝓ-
curator:vel non es procurator. ſ. de procura. in noſtra. C. de procur.
qui ſtipendia. ⁊ de iſta ſpecifice. vide gloſ. de elect. c. j. lib. vj. in verbo
abſentia. ⁊ qđ ſcribit Jnno. de proba. quoniam contra falſam. et de
eo qui fur. or. recepit. innotuit. ⁊ qđ ſcribit in. c. ſuper his. de accuſ. et
plene ſcripſi de hoc. tu non es procurator:et qualiter debeat intelli-
gi. §. rati. ſ. de cõſti. cum. M. vbi ſpecifice hoc proſequor. ¶ Aduer-
te inquantum eos dixi poſſe opponi poſt litem cõteſta. ſi ſuperue-
nerit de nouo intellige verum:ſed non perpetuo:immo vſqꝫ ad pri-
mum actum. qui ſit vel fieri ſolet poſt litem cõteſta. vt dicit glo. in di-
cto. c. j. de electio. lib. vj. in verbo abſentia. de quo aliquid per Jnno-
cen. de dila. preterea. ⁊ dixi plene de cõſtitu. cum. M. dic vt ibi. Jteꝫ
hoc verum vt poſſit opponi nouiter ſuperueniẽs:dummodo de ea
non ſit prouiſum per viam agendi. vt in exceptione ſpoliatiõis. no.
Jnnocẽ. ſ. de or. cog. c. ij. quem:an ſit verum. dixi ibi quod not. item
nec poteſt opponi poſt litem conteſta. in cauſa: etiam ſi ſuperuene-
rit de nouo vt in. c. auditis. ſ. de procura. ⁊ dixit de mutu. peti. c. j. ⁊
ſ. eo. paſtoralis. dic vt ibi. Jn cauſa etiaꝫ appellationis nõ poſſunt
opponi niſi ſuperuenerint de nouo:quo caſu idem dic quod quãdo
ſuperuenerunt prima inſtantia pen. C. de procura. ita demũ. ¶ Jn-
quantum dixi poſſe proponi ante litem conte. hoc verum iam por-
recto libello. alias non debet recipi:vbi ordinarie proceditur. vt no.
Specu. in titu. de excep. §. nunc videndum. ver. illud quoqꝫ. de quo
per Jnnocẽ. conſtitutus. ¶ Glo. iij. querit quid de dilatoria ſolutio-
nis. glo. dicit qđ proponi debet ante litem conteſt. ⁊ probari poſt li-
tem conteſta. poſtqꝫ actor fundauerit intentionem ſuam. C. de pro-
ba. exceptionem. iij. q. vj. §. exceptio. ⁊ etiam in cauſa appellationis
poteſt proponi. de fide inſtrumen. cum Joannes. C. de excep. ſi qui-
dem. Jnnocẽ. ſ. c. paſtoralis. vbi impertinenter examinat iſtaꝫ ma-
teriam. dic qđ ſi dilatoria ſolutionis opponitur ad proceſſuꝫ. qđ eſt
quando de ea ante litem conteſta. conſtare poteſt:⁊ conſtat cõfeſſio-
ne actoris vel aliter:tunc dicit quod poteſt opponi ante litem con-
teſta. ⁊ debet:quia ab agendo repellit cum male agat petens aũ tem-
pus. ff. quando di. leg. vſufru. ce. l. j. in fi. ff. de verbo. obliga. l. conti-
nuus. §. ij. ff. de eo quod cep. lo. l. ij. §. ſi quis ita ſtipulatus. ſi non po-
teſt de ea conſtare:tunc non impedit litis conteſta. ſed facienda eſt
litis conteſta. ſuper principali:⁊ probatio exceptiõis differenda eſt
ad merita. de foro competen. ex parte. de litis conte. c. j. lib. vj. quan-
do opponitur in vim dilatorie:⁊ tunc terminus opponendi eſt in li-
tis exordio id eſt in initio. i. in ipſa litis conte. vel ſtatim ante vel ſta-
tim poſt antequam ad alios actus iudicij procedatur. C. de iuramẽ-
to calum. l. ij. j. reſponſo. Alias ſi poſtea proponitur proceſſus per
ipſam non impeditur. item tacendo illam ante litem conteſta. pre-
ſumitur poſtea illam proponere cauſa differendi litem. de preſum-
ptio. nullus. Si autem opponitur ad differendam executionem nõ
ad differendam litem. ¶ Jnnocen. recitat duas opi. Una quod de-
beat opponi ante litem conteſta. ⁊ probari poſt fundatam intentio-
nem. vt dixit glo. alle. C. de proba. exceptionem. ⁊ de excep. l. ſi qui-
dem. ¶ Secunda opi. quod poteſt opponi poſt litem conteſta. nec
obſt. C. de proba. exceptionem:quia non de neceſſitate: ſed de conſi-
lio loquitur. ideo non eſt obligatoria. ff. man. l. iulianus. ſm Jnno.
dicit Hoſtien. ibi qđ prima opinio celebrior ac verior eſt de iure. Cy-
nus nihil firmat ⁊ recitat pe. narraſſe. Jac. de are. tenet qđ poſt litis
conteſt. poſſit. ſed dicit Cy. qđ cõtradicit illa lex. j. de except. Bar. di-
cit quod proponatur ab initio eſt voluntatis non neceſſitatis: ⁊ ſic
proponi poteſt poſt litis conte. ⁊ hoc placet. Jnquantum dixi ipſaꝫ
probari poſſe poſt intentionem fundatam. dicit Hoſtien. hoc verũ
ante publicatas atteſtationes. alleg. cõtra. in auten. de teſti. §. quia
vero multi. coll. viij. hoc verum quando idem eſt articulus: vt quia
actor ponit qđ promiſit ſibi vſqꝫ ad annum:⁊ reus ponit quod vſqꝫ
ad biennium:quia tunc eſſet idem articulus. vel ſi poneret actor qđ
pure reus:quod ſub conditione. vbi autem ſimpliciter ꝓbaſſet:pro-
bare exceptionem dilatoriam ſolutionis eſſet articulus ſeparatus
⁊ non impediretur. vt de teſti. fraternitatis. no. Joan. and. in addi.
ſpecu. eo. titu. §. ij. in principio. ⁊ idem Bart. in dicta. l. exceptioneꝫ
⁊ auten. qui ſemel. eo. titu. Aduerte tamẽ ad vnum quod dato quod
dilatoria ſolutionis non opponatur. ſi tamen per atteſtationes vel
inſtrumenta appareat poſt litem conte. quod debitum indicet: bene
proderit reo quia licet ad hoc non fuerint teſtes inducti: tamen con-
tingit hoc negotium principale. vt no. j. de accu. inquiſitionis. ſcđm
Jnno. ex quo tamen concluſum eſt. poſtea non poſſunt teſtes ꝓdu-
ci:nec inſtramentum. de fide inſtrumen. cuꝫ dilectus. Sed ſi ante cõ-
cluſionem de hoc conſtiterit. ⁊ ſi male actum eſt:nihilominus cum
condemnabit iudex reum ad debitum ſuo tempore exſoluenduꝫ:ex
quo cognouit. ff. de iudi. de qua re. de confeſ. cum ſuper. ſm Hoſtiẽ.
dicit qđ ſi ante concluſionem de hoc conſtiterit:⁊ in hoc caſu iudex
inducias duplicabit. ſ. de plus peti. c. j. de quo dic. vt ibi plenius no.
Jnno. hoc tenet Bar. in. l. eum qui ita. ff. de verbo. oblig. ⁊ in. l. lecta
ff. ſi cer. peta. ⁊ in. l. exceptioneꝫ prealle. quando ab initio fuit appo-
ſita dies tempore obligationis:quia tunc videtur in eſſe. vt. l. lecta.
ff. ſi certum pe. ⁊ ſic vt pars contractus videtur deducta. vt. l. j. §. diẽ
ff. de eden. ſecus ſi ex internallo fuiſſet appoſita:quia dato qđ de ea
conſtaret:ex quo non eſt deuentum ad conflictum exceptionis pro-
cederet actio:licet de ea conſtaret ſm Bar. ibi qđ no. nec ob. quod ſit
notoria ex quo patet ex actis:quia notorium non excuſat a propo-
ſitione exceptionis. vt no. vt lite non conteſta. c. ij. ⁊ cle. appellanti.
de ap. in cle. ⁊ no. Bar. in. l. j. ff. de excep. rei iudi. l. exceptionem. hoc
proponi poteſt etiam in cauſa appellationis. ¶ Quero de perem-
ptorijs quando valeant proponi. dic qđ proponi poſſunt qñcunqꝫ
ante ſententiam:ſiue anteqꝫ ſit in cauſa cõcluſum ⁊ proteſtari poteſt
ante litem conte. C. de excep. exceptionem. de teſti. c. teſtibus. poteſt
etiam ꝓponi in cauſa ap. C. de tempori. ap. l. per hãc. de teſti. frater-
nitatis. C. ſen. reſcin. nõ poſ. l. iij. inquantum glo. dicit exceptionem
peremptoriam nõ poſſe ꝓponi poſt ſententiam. hoc eſt verum niſi
exceptio reddat iudicium nullum in exceptione falſi. ſ. c. cum vene-
rabilis. de excep. qui agnitis. Fallit ſecundo in exceptionibus: que
nõ detrahunt ſentẽtie ſed modificant executionem. l. j. C. de iur. ⁊ fa-
cti igno. C. ad mace. l. tam ⁊ ſi. vt non exigatur niſi inquantuꝫ facere
poſſet ⁊ ſimilibus:⁊ in exceptionibus cõpenſationis. de quo. de fi-
de inſtru. cum Joãnes. in vlti. glo. idem dicit Jnno. de or. cog. c. ſu-
per ſpoliatione:qꝛ talium exceptionum ius nõ tollitur per ſniam. ⁊
idem dicit de exemptionibus criminum: que opponuntur contra

electum.idem in hipothecaria quo ad ius prelationis.ff.de excep.
rei iudi.l.ſi duobus.per que dicit idem in exceptione cõpenſatiõis.
Fallit tertio in exceptionibus que oriuntur in ipſa prolatione ſen-
tentie:vel poſt ſniam vel in ipſa ſentẽtia renouatur vt in muliere cõ
demnata alterius obligatione que iuuatur veleiano:q2 pro alio in-
tercedit ſentẽtia fortificat ius interceſſionis ⁊ renouat.ideo ob .exce
ceptio poſt ſententiam ante nõ oppoſita.alias regulariter non poſ
ſunt opponi poſt ſentẽtiã.Fallit in milite qui illam poteſt oppone
re.vt dicta.l.j.Fallit in mace.odio creditoris.vt.l.tam ⁊ ſi.ff.ad ma-
ce.Fallit quando ſententia nõ tranſit in rem iudi.de re iudi.lator.et
c.cõſanguinei.⁊ no.glo.ſ.c.j.Fallit in minoribus ⁊ eccleſia vel abſen
tibus rei publice cauſa:qui reſtituuntur.vt in.c.ij.de reſtitu.in inte.
ſic intellige Archi.ij.q.vij.§.exceptio.Ad hoc poſſunt reduci caſus
quos ponit ſpe.in titu.de excep.§.edicto.ver.hoc tamen fallit.Nũ-
quam autem ſi nõ oppoſui exceptionem:quia non habebam inſtru
mentum:ſi poſtea ſuperuenit de nouo inſtrumentũ:quia reperi poſ
ſim ex clauſula reſtitui.vt ꝓponam.vide Joan.and.de purga.vul.c.
ſi.⁊ qđ no.⁊ vide in ſpe.de execu.ſen.§.poſtremo.ver.illud autem.et
ibi Joan.and.in addi.⁊ de inſtru.edi.§.poſtq̃.verſ.quid ſi debitor.
⁊ verſi.quid ſi ſolui.Jnquantum glo.dicit illas poſſe proponi poſt
litis cõte.ante cõcluſionem in cauſa:hoc eſt verum niſi exceptio di-
recte deneget intentum ⁊ velit illum ꝓbare per teſtes:quia tunc nõ
poterit illam ꝓponere ad finem ꝓbandi per teſtes poſt publicatas
atteſtationes:⁊ ſic debet intelligi.glo.in.l.ij.C.ſententẽ.reſcin.non
poſ.⁊ dixi.ſ.de teſti.c.de teſtibus.⁊ de dolo.finem:⁊ ſic debet diſtin-
gui qđ tangit Specu.in titu.de excep.§.dicto verſic.ſed nunquid.et
illud ibi tenet Joan.and.ad hoc qđ no.in ſpe.de excep.§.nunc vidẽ
dum.in principio per Joã.and.in addi.⁊ no. Joã.and.poſt archi.
de here.c.filij.lib.vj.ſuper glo.penul.inquantum glo.dicit exceptio-
nes poſſe ꝓponi poſt litis cõte.inquantum ſint peremptorie eſt ve-
rum.inquantum ꝓponuntur in vim peremptoriarum:ſed ſi in vim
dilatorie opponantur vt poſſunt vt in exceptionibus litis finite il-
le debent opponi ante litem cõteſta.vt no.de litis cõteſt.c.j.lib.vj.et
ſ.de reſcriptis.ſuper literis.inter quas eſt exceptio ſurrepti contra
literas beneficiales:quia perimit iuriſditionem ⁊ gratiam.vt nota.
in.d.c.j.⁊ no.Jnnocẽ.ſ.e.paſtoralis.de reſcrip.cum ordinem.⁊.c.cõ
ſtitutus.⁊ ca.ſuper literis.de preſumptio.dudum.Aduerte tamen
qđ omnis exceptio peremptoria poteſt illo modo ante litem conte
ſta.opponi ad proceſſum:ſi reus producit de ea inſtrumentum pa-
ratum:⁊ actor nihil reclamet.alleg.l.iij.§.ibidem.ff.ad exhibẽ.idem
ſi ſunt notorie:quia in notorijs nõ exigitur ordo iuris.de iureiuran
do ad noſtram.ponit Spec.in titu.de excep.§.viſo:ſed pone quod
in cauſa appellationis.Et idem Jo.and.⁊ archi.de litis cõteſt.c.j.
lib.vj.ſi opponit ante litem cõteſta.⁊ admittatur ⁊ ꝓbetur:et actori
eſt ſilentium imponendum.alleg.de accu.veniens.ad ſi.quia ex quo
notorium eſt de cauſa:iudex non debet permittere vt cauſa ad iudi-
cium perducatur.de ſi.preſby.c.quoniam.⁊ per hoc vitatur circuit9
de re iudi.abbate.item no.de libel.obla.c.ſi.dixi.de reſcrip.ſuper li-
teras.¶ Jnquantum glo.dicit exceptionem peremptoriam poſſe
proponi poſt ſententiam in cauſa appellationis.hoc verum niſi do
loſe ante ſit obmiſſa.dicit glo.de re iudi.inter monaſterium.⁊ de re
ſcrip.ad audientiam.vbi dixi.⁊ facit hoc.c.per locũ a ſpeciali.⁊ hec
ſufficiant de peremptoria.Ex his deciditur quid de exceptione ex-
communicationis.¶ Glo.dicit qđ poteſt opponi quandocunq3 aſ
ſignat duas cauſas.vna quia ſapit naturam peremptorie.inquãtũ
reddit iudicium retro nullum.hoc poterat eſſe verum ſecundũ hec
tempora in ordinario ⁊ delegato qđ patet q2 fit cõdemnatio in ex-
penſis ex retardatione opponendi per que videtur qđ fuerint inuti
les ⁊ ꝓceſſus ſit nullus:ſed hodie in ordinario ratio non eſſet bona:
ſic in delegato.de reſcri.c.j.lib.vj.ſecunda ratio quia inducit pericu
lum anime excommunicatione:⁊ ſic ius opponendi habet cauſam
ſucceſſiuam:⁊ quotidie iterabilem:⁊ nouiter pullulantem.ideo qñ-
cunq3 poteſt opponi vt dixi notando.Ad hoc qđ not.in Specu.de
cita.§.j.verſi.quid ſi reus citatus.in fine.j.colſ.Quid de exceptione
quaſi peremptoria vt teſtiũ reprobatoria que dicitur quaſi perem-
ptoria.vt no.glo.de teſti.ex parte ade.de teſti.c.de teſti.preſentium.
de exceptione feriarum nõ numera.pecunie:epiſtole diui adria.qđ
principalis conueniatur antequam fideiuſſor:qđ filius non habuit
patris cõſenſum qđ tutor nõ fecit inuentarium vel nõ ſatiſdedit:qñ
debeant opponi.vide in Specu.e.titu.§.dicto.verſi.quid excep.fe-
riarum aliquid per Cy.in dicta.l.exceptionem.hec ꝑ nũc ſufficiãt.
16 ¶ †Oppo.qđ proceſſus nõ ſit nullus:⁊ ſic ceſſet cõdemnatio in ex-
penſis propter hoc qđ ꝓceſſus ſit inutilis vt patet.de excep.pia.lib.
vj.Solu.olim erat nullus etiam coram ordinario vt hic.hodie eſt
nullus coram delegato.de reſcrip.c.j.lib.vj.coram ordinario non.vt
in.c.pia.de excep.lib.vj.⁊ ꝓcedit hoc vt proceſſus valeat ſiue omitta
tur per maliciam ſiue nõ:ſed quid de excõmunicatione iudicis:an il
la reddat ꝓceſſum nullum.glo.dicit qđ ſic:quia in iudicem excõmu-
nicatum nulla cadit iuriſditio.de re iudi.ad ꝓbandum.de quo glo.
remittit ad Specu.e.titu.§.ij.verſi.ſed nunquid:per quam decre.et
rationem huius glo.ſatis putat Joan.and.qđ ſi doloſe differt reus

opponere exceptionem excõmunicationis cõtra reſcriptum impe-
tratum ab excõmunicato:qđ locus erit cõdemnationi expenſarum
cum expenſe litis interim ſint perdite ꝑ pre.decre.Pet.autẽ ⁊ abb.
cogitabant hic caſum:quo locus eſſet huic cõdemnationi:quando
actor multum expendit in exceptionibus alijs ꝓpoſitis per reum
malitioſe:⁊ in quibus ſuccubuit reus:qui poſtea oppoſuit iſtam qđ
nõ placet Joan.and.quia illarum habetur ratio:aut ſtatim poſt in
terlocutoriã:quia ſuccubuit in illis:aut tempore diffinitiue.de hoc
17 de dolo finem.¶ †Querit glo.an ꝓceſſus habitus cũ occulte excõ
municato eſſet nullus tempore iſto.gl.dicit qđ litera eſt in argumẽ
tum qđ nõ.ad qđ.de cleri.excõ.mi.ad apoſtolice:quia in occultis nõ
cogimur diuinare.vt eccle.bene.c.j.nam ad illius obſeruationem nõ
tenemur:niſi poſt publicationem.de conſti.cognoſcentes.lxxxij.di.
ꝓpoſuiſti.hodie ceſſat hec difficultas p.c.pia.ſed in delegato an ſit
differentia inter occultum ⁊ publicum.dic vt no.de reſcri.c.j.lib.vj.
18 ¶ †Quero quãdo dicatur publice lata.dicit gloſſ.ſi iudex tulit illã
ſententiam in loco:vbi publice iudicare conſueuit preſentibus offi
cialibus ſuis:⁊ partibus vel altera abſente per cõtumaciam.C.quõ
et quãdo iu.ſi vt ꝓponis.al's ſi occulte nõ obeſſet.dicit Joã.and.ꝙ
hec.l.nõ ꝓbat id ad qđ inducitur.ibi enim dicit ꝙ ſi iudex nõ in lo-
co quem ſtatuerat:ſed alibi porrectionem indicat cõtra abſentes nõ
valet ſententia.vnde videtur quod valeat in loco ſtatuto.fatendũ
enim qđ valet:ſed nõ ſequitur per hoc illam publicam:melius facit
C.de dona.in donationibus.⁊ qđ no.C.de teſta.omnium.alle.l.pe-
nul.C.de lega.lib.x.de hac materia dic vt in cle.eos.de ſepul.glo.po
nit multos caſus in quibus iudex ſupplet ex officio:inter quos po-
nit qđ cõpenſationem:licet pars nõ petat.ff.de peti.heredi.l.vl.hoc
verum ſuadente equitate naturali:qua quis locupletetur cum alie
na iactura.alias hoc eſt regulare:⁊ ꝓcedere põt in delictis in quib9
ex officio iudex ſupplet.alias eſſet cõtra.l.qđ in diẽ.C.de cõpenſa.

1 ☞ Exceptio rei iudicate non competit reo abſoluto quia nõ poſ
ſidebat.numero.6.
2 Agendi cauſa mutata etiam in ſolo directorio actionis ex parte cõ
uenti nõ obſtat exceptio rei iudicate.numero.6.
3 Poſſidere preſumitur qui tempore litis mote poſſidet et ſi nõ poſſi
deat ex poſt preſumitur dolo deſijſſe niſi aliud doceat.nu.7.
4 Lis dicitur mota quando fuit cõteſtata.
5 Exceptio rei iudicate an obſtet actori qui reum cõuenit euenta con
ditione vbi fuit reus cõuentus per actorem ante conditionẽ ⁊ abſo
lutus a petitione dicti actoris nũc agentis.
7 Sententia lata contra eum qui tempore litis mote deſijt poſſidere
quomodo valet etiam licet nunc non poſſideat tempore litis mote
vel dolo nõ deſierit poſſidere.
8 Dolo quando dicatur quis deſijſſe poſſidere ⁊ ſi dolus negetur qs
habeat probare dolum.
10 Exceptio rei iudicate nõ cõpetit niſi tria concurrant.
11 Variatio actionis qualiſcunq3 ſit an faciat vt obſtet exceptio rei
iudicate.
12 Sentẽtia ſuper exceptiõe an preiudicet qualitercunq3 agatur poſt-
ea.numero.16.
13 Exceptio rei iudicate ſuper ſpoliatione nõ obſtat mihi volenti age
re poſſeſſorio ꝓ eadem ſpoliatione ⁊ quid econuerſo.
14 Exceptio rei iudicate circa vnam rem an obſtet mihi agere volenti
circa aliam.
15 Exceptio rei iudi.quare eſt qđ mihi nõ obeſt vbi ſuccumbo agendo
interdicto ad vnam rẽ:ſi poſtea cõtra me agatur de alia nõ excipio
de ſpoliatione obſtante ſentẽtia.⁊ tamen variatur ipſa res.⁊ ſi in ex
ceptione ſuccumbo variata re que a me petitur nõ obſtet etiam exce
ptio rei iudica.⁊ iterato excipio.

1 ADuerſario. ¶ †Non cõpetit exceptio rei iu
di.reo abſoluto quia nõ poſſide-
bat:ſi minime poſſidere reperiatur.h.d.non diuiditur.
¶ No.in reali ex parte cõuenti requiratur poſſeſſio:⁊ di
rectorum actoris.ideo reo nõ poſſidente vere vel ficte nõ datur:quia
nõ poſſidet nec dolo deſijt poſſidere:ſecus ſi ſaltem ficte ꝓ poſſeſſo-
2 re habeatur:q2 dolo deſierit vel culpa poſſidere.¶ †No.ſcđo qđ mu
tata cauſa agendi:etiam in ſolo directorio actionis ex parte cõuen-
ti.nõ ob.exceptio rei iudi.Jdeo abſolutus:q2 nõ poſſidet:ſi poſtea
3 reperiatur poſſidere ei nõ ꝓdeſt abſolutio neq3 nocet ageti.¶ †No
ta poſſidentem tẽpore litis mote preſumi poſſidere vel dolo deſijſſe
4 poſſidere:niſi aliud doceat ⁊ ſic cõdemnatur.†Qñ dicatur lis mota
5 dic qñ fuit cõteſtata.de verb.ſignifi.ex parte.ij.¶ †Quid ſi abſolui-
tur reus:q2 ante diem vel conditionem agitur:an poſſit cõueniri:q2
poſtea exiſtente die vel cõditione.dicit Hoſt.qđ ſic.ff.de pig.l.grege
§.j.ff.de edi.edic.l.bouem.§.pe.idem ſi aperte ante agebatur.de iu-
6 di.examinata.¶ †Op.qđ nõ audiatur iterato agens:licet nouiter
reperiatur poſſidere.ff.de except.rei iudi.l.ſi quis ad exhibendum.
Solu.ſi abſoluitur reus:quia actor ꝓbauit ⁊ reus nõ poſſidet:tunc
ſi reperiatur poſſidere nouiter nõ obſtabit exceptio rei iudi.ſed de-
bebit in prima inſtantia actor dominus declarari:quo declarato:ſi
modo re-

FRANCKESCHE STIFTUNGEN

modo reperitur nouiter poſſidere abſq̃ alia inſtantia:pficiet illa declaratio vt poſſit ſentētia exequi cōtra nouiter poſſidentem.vt.l.ſi a te.§.j.ff.de excep.rei iudi.Si abſoluitur reus:quia nō poſſidet:et quia actor nihil pbauit obſtabit exceptio etiam ſi nouiter poſſidet:quia ſufficit vnam cauſam aſſiſtere ppter quam fuit abſolutus ſcʒ quia nō pbauit.inſtitu.de nup.§.affinitatis.z hoc tenet Bar.in l.ſi quis ad exhibenduʒ.de excep.rei iudi. Si abſoluitur ſimpliciter z nō apparet cauſa dic qđ attendentur pſecuta in actis.z hoc q2 ſententia refertur ad acta.aľs ex mitiori cauſa preſumitur abſolutus.ſ.quia nō poſſidebat:nam acceptando libellum videtur ſe liti offerre hoc eſt verum:quando ſciēter acceptat:z hoc cōſtat vel a principio eſt interrogatus an poſſideat.vt no.in.l.ſi a te.§.j.ff.de excep.rei iudi.z no.in dicta.l.qui.ff.de rei vendi.ſi nō fuit interrogatus:licet ſuſcipiat libellum:nō videtur ſe liti offerre:quia poteſt aſſumere liteʒ vt diſceptetur an poſſideat hec vera.qñ nō poſſidebat z eſt abſolutus quando autem poſſidebat z eſt abſolutus.ſi dicat ſe tunc poſſediſſe cuʒ fuit abſolutus z pbet obſtabit exceptio:licet repelli videatur quaſi periurus de quo dic.vt dicta.l.ſi a te.in principio. No.ad hoc qđ no.in.l.qui iuraſſe.§.ſi pater.ff.de iureiurā.vbi no.hoc gloſ.

7 ❡Ad glo.op.qđ cōdemnetur:licet nō poſſideat tempore litis conteſta.ff.de rei vendi.ſi autem.Solu.poſſidet vtroq̃ tempore z tempore litis cōte.z tempore ſententie cōdemnatur.Si poſſidet tempore litis cōte.z nō tempore ſentētie:ſiquidem patet qđ dolo vel culpa nō deſijt poſſidere abſoluitur.ſi vero patet qđ tempore ſentētie dolo deſijt poſſidere cōdemnatur.Si poſſidet tempore ſententie licet non tempore litis cōteſta.condemnatur.vt dicta.l.ſi autem.et hic.

8 ❡†Quero quis pbabit qđ dolo deſijt vel non deſijt poſſidere:an actor dicens dolum:an reus dicens ſe deſijſſe abſq̃ dolo poſſidere. glo.arguit primo qđ dicens ſe ſine dolo deſijſſe poſſidere.vt.l.ſi rem meam.j.reſponſo.vnde fuit ſumpta hec decret. ❡In cōtra.allegat qđ dicens dolo deſijſſe poſſidere:quia dolum allegans illum pbare debet.ff.de pba.l.quoties.§.qui dolo. ❡Ad.l.illam reſpōdent qđ pbat quis ſine dolo deſijſſe poſſidere eo qđ nō pbatur eum dolo deſijſſe poſſidere.C.qui mi.no.poſ.ſuper ſeruis.z de teſta.omnium.ſic pbatur bene meritus eo qđ nō pbatur demeritus.ff.de leg.ij.l.cum pater.§.rogo.tu dic qđ prima.l.pcedit quando tempore litis conteſta.poſſidebat:quia tunc dicens ſe dolo deſijſſe poſſidere:illud probat.ſecunda allegatio pcedit quando nō cōſtabat qđ poſſideret tempore litis cōteſta.quia tunc dicens eum dolo deſijſſe poſſidere probat qđ probabit ſm Joan.and.ex varijs cōiecturis.de renun.c.ij.libro.vj.z hoc dicit glo.j.ver.vel dic que eſt hic iungenda.vbi autem cōſtat vere vel preſumptiue qđ dolo deſierit poſſidere damnabit ac ſi poſſideret:quia p poſſeſſore habetur.ff.de regu.iur.qui dolo.et.l.

9 parem. ❡†Op.qđ licet nō poſſideat vel dolo deſierit poſſidere:nihilominus damnetur.ff.de rei ven.l.is qui.Solu.ſi nō poſſidet:z offert ſe liti tanquam poſſeſſor:quia dicit ſe poſſeſſoreʒ interrogatus interrogante actore an poſſideat:damnabitur ac ſi poſſideret ſi nō offert ſe liti tanq̄ poſſeſſor:quia nō interrogatur vł ſe offert liti ſciēte actore qđ nō poſſit:z tunc nō damnabitur:ex quo nō poſſidet nec dolo fecit quo minus poſſideret.Glo.poſtea dat ſimile in actore ad

10 exhiben. ❡†Quero que exigantur vt obſtet exceptio rei iudi.glo.dicit qđ oportet qđ ad minus tria cōcurrant qđ idem ſit corpus ſiue qđ eadem ſit quantitas:idem initium ſiue cauſa agendi.alias petēdi:z eadem cōditio perſonarum.ff.de excep.rei iudi.l.cum queritur et.l.ſeq.item qđ ille qui abſolutus eſt poſſideret tempore ſententie.vt hic dicit.Ad materiam glo.vide qđ no.in Specu.de interro.§.ij.

11 verſi.verum quia. ❡†Ultimo quero nunquid quecunq̃ variatio faciat vt nō obſtet exceptio rei iudic.dic ſi variatur cauſa agēdi planum qđ nō obſtat exceptio.idem ſi variat res.idem ſi variatur perſona:z hec plana ſunt ſi variatur actio:ſed nō cauſa.vt.l.ſi patronū.duo.§.idem Julia.ff.de iureiuran.ſi variatur ſolus modus agendi vel finis vel vterq̃:dic ſi variatur modus agendi z finis.planum q̄ nō obſtat exceptio rei iudi.patebit ex exemplis. Si variatur modꝰ agendi z res:idem ſi variatur modus agendi ſed nō finis:tunc ſi variatur de ſummario ad plenariuʒ nō obſtat:quia iudicium ſummarium nō obſtat plenario.l.pe.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.j.de ordi.iudi.C.z ibi Bart.l.ſi quis a liberis.§.meminiſſe.ff.de liberis agno.cum multis cōcor.Si variatur ſolus modus agēdi:ſed vterq̃ plenarius obſtat exceptio.ff.de cōpen.l.ſi in diem. ❡Ex his decidi tur an pnuntiatio ſuper exceptione preiudicet:ſi illud poſtea pducatur in via agendi:ſi quideʒ pnuntiatur ſuper exceptione que ſummarie agitatur.ſi poſtea deducatur plenarie per viam actionis:nō obſt.exceptio.arg.ff.de re iudi.l.a diuo pio.§.ſuper rebus.z no.Innocen.de reſtitu.ſpo.ſuper ſpoliatione vt ibi dicam.j.Si pnuntiatur ſuper exceptione in qua cognoſcitur plene:et pro excipiente:ſi poſtea agatur ſuper acceſſorio obſtabit et pderit ſententia:vt ſi te agente veneris cōtra diuiſionem z opponitur exceptio tranſactionis pnuntiatur cōtra diuiſionem z tranſactionem ventum.Hoc pderit ſi poſtea dicat ventum cōtra tranſactionem z agatur ad penā l.qui ratione.§.duo fratres.ff.de verbo.obli.ſi pnuntiatur pro excipiente:et poſtea agatur in iudicio eque principali vel principalius:

nō obſtabit exceptio.ff.de except.ſi ante:vbi ſi egi cōfeſſoria in qua preſuppono me dominum.z opponitur me nō dominum et ſuccubui poſtea nolo agere ſuper dominio.hoc intellige verum niſi aſſumpta ſit eque principalis defenſio:z facta proſecutio in primo iudicio ſup excepto:ſicut ſuper principali.vt no.Inno.de cauſa poſ.cum eccleſia.Si autem pnuntiatur ɔtra excipientem:tunc ſi illa pnuntiatio reſpicit fauorem ſtatus:non poteſt plus de illo agi.l.j.C.de or.iu.z ibi no.Si nō reſpicit fauorem ſtatus:z ſi agitur ad eundē omnino effectum obſtat except.l.quoties.z.l.qđ ſi in diem.ff.de cōpenſa.vbi ſi de meo debito excepi cōpēſationem:z illa fuit reprobata de debito qđ cōpenſabam amplius agere nō potero.Si ad diuerſum effectum:tunc ago:nō obſtat exceptio. vt.l. vendicantem .cum l.ſeq.ff.de euic.verba ſunt Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.de verbo.obli.z in.l.j.C.de or.iudi.ideo ſi me agente opponitur exceptio qđ teneor de euictione debeo repelli:z ſuccūbebat excipiens.ſi poſtmodum agat excipiens p euictione ad eſtimationem non obſtabit exceptio:quia primo opponebat ad rem retinendam:nunc agit ad

13 eſtimationem cōſequendam. ❡†Ex his decidit Innocē.de ord.cogni.c.ſi.qđ ſi primo iudicio cōtra agentem oppoſui ſpoliationis exceptionem z ſuccubui:ſi poſtea volo agere poſſeſſorio p eadem ſpoliatione nō repellor:q2 ſpoliatiōis exceptio vt dilatoria ſummatim tractatur.Ideo mihi nō obſtat ea agenti exceptio rei iudi.quia tūc via eſt plenaria.vt dicto.c.veniens.cum cōcor.nam z priores atteſtationes ſibi nō valerent in hoc iudicio:ſi obtinuiſſent.vt.d.c.veniēs. Ad hoc quia z variatur finis:quia primo opponebatur ad finem repellendi:nunc autem opponitur z agitur ad finem rem cōſequendi. Ex hoc deciditur quid ecōuerſo:ſi prius ſuccubui cōtra titium agēdo poſſeſſorio:poſtea titius agit contra me ad aliam rem:an poſſum excipere de ſpoliatione in qua agendo ſuccubui. Dicit Inno. qđ nō z mihi obſtat exceptio.Non ob.ſi dicitur qđ ad aliud excipit ſcilʒ ad repellendum:z ad aliud agitur.ſ.ad finem cōſequendi: quia hoc ſuperius agere ad excipere:z ſic plenarium iudicium debet obſtare ſummario.item licet attento immediato fine poſſint hec iudicia tendere ad diuerſos fines:tamen attento fine z vltro vnus z ideʒ vtriuſq̃ eſt finis:nam agens intendit cōſecutionē rei:et ſic excipiēs cum eius finis nō ſit ſimpliciter z omni tempore ipſum repellere:ſʒ donec rem ſpoliatam reſtituat:vnde quandocūq̃ velit rem reſtitue‑

14 re nō obſtante exceptione agitur.ſ.e.cum dilectus. ❡†Ex hoc deciditur ſi prius egi ad vnam rem z ſuccubui obſtante ſpoliatiōis exceptione niſi reſtitueret rem ſpoliatam:quia reus fuit abſolutus ab obſeruatione iudicij:ſi poſtea ago pro alia re nō obſtabit mihi exceptio rei iudi.quia nō variatur res.ff.de excep.rei iudi.l.ſi quis ad exhibendum.z.l.ſi ex teſtamento.z.l.cum argentum.idem dicit ſi primo excipiens ſuccumbat cum agitur ad fundum:ſi poſtea agitur ad librum:poteſt opponere exceptionem ſpoliationis in qua alias ſuc

15 cubuit ppter variationem rei. ❡†Sed dices quare eſt qđ vbi ſuccūbo agendo interdicto ad vnaʒ rem:ſi poſtea cōtra me agatur de alia nō excipio de ſpoliatione obſtante ſententia:z tamen variatur res:z ſi ſuccumbo in exceptione variata re que petitur a me:non obſtat exceptio rei iudi.z iterato excipio.dicit Innocen.qđ ratio eſt:q2 ex ſpoliatione naſcuntur due obligatiōes ciuiles:vna qđ poſſeſſio reddatur ablata:etiam ſi pprietas nō eſt ſua.ſecunda quia poſſum repellere ſpoliatorem quacunq̃ actiōe agat cōtra me. Prima licet ſit ciuilis inſequitur naturalem finem.ſ.cōſecutionis intereſſe.Sententia ergo lata cōtra agentem poſſeſſorio ordinatur ad fundamentuʒ naturale.ſ.reſtitutionis rei. Ideo ex ea tolluntur omnes queſtiōes ciuiles per quas eadeʒ queſtio in iudicio refricatur.Sed ſi ſnīa dirigatur ad tollendum vnum effectum ciuilē nō tollit eundem re variata:nam ſtat fundamentum naturale qđ nō tollitur per ſentētiaʒ.ff.

16 rem ra.ha.l.pcurator.§.j.z in.l.iulia.ff.de cōdi.inde. ❡†Ex his deciditur ſm Inno.de or.cog.cum dilectus.in glo.ſi.cōtra opponentem exceptionem ſpoliationis fertur ſententia.poſtea egit interdicto vti poſſi.z obtinuit:nunc primus cōtra eum.hic excipit de ſpoliatione:quia nondum fuit facta executio in poſſeſſore in quo obtinuit:an poſſit nō obſtante exceptione rei iudi.dicit qđ poterit excipere z nō obſtabit exceptio vel replicatio rei iudi.ppter equitatem ſuperuenientis caſus.ff.de cōdi.ſine cauſa.l.ij.§.cōmo.l.cōmodato §.ſi.z q2 interlocutorias.qualis eſt iſta:licet mutare.ff.de re iudi.qđ iuſſit.de ap.cum ceſſante.Item huic reo abſoluto interdicto daret exceptio:ſi iterum cōueniretur.ergo z replicatio cōtra euʒ:ſi victus erit:z excipiat de ſpoliatione de qua victus eſt.Ad qđ de ſimo.licet hely.ff.cōmuni diui.l.vt fundus.de cōceſ.pre.ex parte.Nec teſtes inducti ſuper exceptione valebunt ſuper actione.Iteʒ ſententia lata ſuper exceptione non tollit ius agendi:ſententia ſuper iure agendi bene tollit ſentētiam in oppoſitum latam ſuper iure excipiendi:nā ſententia cōtra ſententiam valet hoc caſu in diuerſis inſtantijs.qñ ſecunda eſt in plena:prima in ſemipleno iudicio.Non ob.qđ ſi agēti ad centum opponatur de illa compenſatio qđ reprobatur vel nō admiſſa compenſatione:ſi poſtea petatur debitum de quacunq̃ obſtat exceptio.ff.de compenſa.l.etiam cū agatur:tunc reſpectu finis ad idem.ſ.vt ſibi debitum compenſetur.item exceptio cōpenſatiōis

eſt peremptoria que plene examinatur. ideo licet deducatur p viaȝ
actionis: nō variatur modus pcedendi: licet agendi tantum: et ſic
cum vtrunq ſit plenum in vtroq obſtat exceptio. Non ob. q̄d ſuper
deducto incidenter in iudicio ſententia lata non obſtat exceptio: ſi
poſtea de eodem principaliter agat. vt. l. ſi ante. ff. de except. q: hic a
reo principaliter exceptio deducitur in iudicio: cōtrarium procedit
quando queſtio annectitur principali petito: incidenter ab actore
intentato: vnde non eſt queſtio principalis: vel ſuper qua principa
liter litigatur.

1 ☞ Reſcriptum impetratum ſuper proſecutione appellatiōis ab
excommunicato valet licet de excōicatione nō fiat mentio.
2 Exceptio excōmunicationis nō obſtat appellationi. nu. 5.
3 Uno conceſſo videtur etiam cōceſſa omnia ad illius finē ordinata.
4 Excōmunicatus an poſſit petere executionem ſententie.

1 VEnerabilem. ¶ † Ualet reſcriptum impe
tratum ab excōmunicato ſu
per proſecutione appellationis: licet de excōmunicatio
ne nō fecerit mentionem. Primo ponit dictum. Secun
2 do ſubiungit ipſius cauſam. ibi. q:. ¶ † No. excōmunicatum audiri
appellantem: ⁊ appellationem pſequentem: etiam ab interlocuto
ria ⁊ grauamine: ⁊ ſic appellanti ⁊ pſequenti nō obſ. excommunica
tionis exceptio. ¶ No. q̄d in omnibus cauſis in quibus appellans
poteſt eſſe in iudicio: in omnib⁹ illis poteſt impetrare delegatos: et
ſic habilis ad agendum ⁊ proſequendum: habilis cenſetur ad impe
trandum: ⁊ habilis ad finem: habilis cēſetur ad omnia ordinata in
3 finem. ¶ † No. q̄d vno cōceſſo omnia in finem illius ordinata cōceſ
4 ſa videntur. ¶ † Quero an excōmunicatus poſſit petere executio
nem ſententie. dicit Inno. quoſdam dicere q̄d nō: q: ei non dȝ ſolui
xv. q. vj. nos ſanctorum. ⁊ c. iuratos. ratio nō placet Inno. ſm queȝ
excōmunicato pōt ſolui. vt no. ſ. de dolo. veritatis. Sed eſt rō ſcōm
eum: q: ad petendum executionem noua actio eſt orta. ſ. officiuȝ iu
dicis q̄d pponitur pro actione. de offi. iudi. c. ij. vel actio in factum
C. de re. cre. l. actori. ⁊ excōmunicatus has actiones intentare nō po
teſt: quia nec agere nec recōuenire poteſt. ſ. de iudi. intelleximus. ſ.
eo. cum inter. Item quia ex quo ſententia eſt lata pro excōmunicato
licet nō mandetur executioni per hoc nō leditur equitas iudicij: nec
ſemper is qui pnuntiat ſentētiam ſuā executioni mandat: ſed alius
ff. de re iudi. l. a diuo pio. de offi. deleg. ſignificaſti. item in poteſtate
eſt excommunicati facere ſe abſolui: q: eccleſia nō claudit gremium.
de hereti. ſuper eo. lib. vj. de ſe igitur nō de iudice cōqueratur: ⁊ quā
docunq faciet ſe abſolui intra. xxx. annos ſententia mādabitur exe
cutioni. Refert tamen Innocē. quoſdam dicere ſententiam pro ex
cōmunicato latam executioni mandandam: ſed nō eſt. vt dicit Ho
ſtien. hodie inſiſtendum per decre. pia. de excep. lib. vj. ¶ Non obſt.
ſi dicatur q̄d ſi excōmunicatus cōuenitur eius abſolutio ſi abſoluit
nō eget executione ⁊ cōuenire nō pōt. vt in. c. intelleximus. quia pro
cedit q̄d eſt dictum in actore occulto cōtra quem nō exceptum: ⁊ lata
eſt pro eo ſentētia que valet vel pcedit in cōmunibus iudicibus vel
in cōdemnatione expenſarum. de qua. ſ. e. exceptionem. vel in excō
municato poſt ſententiam: ſecundum hoc ſentit pceſſum cum excō
municato publice valere. Sed de hoc dic. vt no. de reſcrip. c. j. lib. vj.
⁊ de excep. pia. lib. vj. in glo. etiam. ⁊ in glo. antepe. ⁊ vlti. ⁊ q̄d ſuper
5 ea no. ¶ † Glo. ij. colligit appellantem poſſe lȝ excōmunicatuȝ ap
pellare. ⁊ proſequi ⁊ impetrare. ⁊ dicit q̄d hoc ſepius eſt dictū. ¶ Nō
ob. ſi dicatur ſuperfluitas: q: ſm Abb. lȝ hec capitula videantur di
cere: idem dicunt diuerſa. decre. cum inter. loquitur de excōmunica
to qui agit vel defendit nomine ſuo tantuȝ: ⁊ de iure ſue perſone. de
cre. dilecti loquitur de excōmunicato defendente eccleſiam. decret.
dilecte loquitur de excōmunicato lite pen. ⁊ poſt appellationem. c.
ſignificauerunt. loquitur in actore appellante a diffinitiua. iſta lo
quitur in reo ⁊ appellante ab interlocutoria: ⁊ excōmunicato p alia
cauſa: ⁊ ab alijs iudicibus ſm Abba.

¶ De preſcriptionibus. Rubrica.

¶ Uiſo de exceptionibus in genere quia frequenter ex preſcriptio
ne obijcitur exceptio. Ideo de iſta dicit materia. xvj. q. iij. ⁊ q̄d. iiij.
xiij. q. ij. in principio. Repetitur in. vj.

1 ☞ Preſcribit triennio locum per ſe ad fidem cōuerſuȝ ipſe epiſco
pus cōtra epiſcopum ſubductis temporibus vacatiōis ⁊ ſciſmatis
eccleſie cōtra quem preſcribitur.
2 Preſcriptio ad agendum nō currit excōicato vel eccleſie cuius pre
latus eſt excōmunicatus.
3 Eccleſie matricis appellatione aliquādo intelligitur cathedralis.
4 Reſtitui poteſt eccleſia aduerſus preſcriptionem dum tamen peta
tur infra quadriennium.
5 Epiſcopus poteſt locum ad fidem alterius dioceſis in ſe cōuertere
elapſis ſex menſib⁹ monito tamen epō dictorum locorum illoq ex
pectato vſq ad illud tempus.
6 Preſcribere vbi poteſt vna eccleſia aduerſus aliam lapſo triennio ſi
monitus ſit epiſcopus ad conuertendum infra ſex menſes ⁊ nō con
uertat ſed alia eccleſia conuertit: quando dictum triēnium incipiat
currere.
7 Preſcribit vna eccleſia res alterius eccleſie non cauſa conuerſionis
tempore. xl. annorum.
8 Preſcriptio non currit aduerſus eccleſiam vacantem licet yconomus poſſit cōueniri.

1 PLacuit. ¶ † Epiſcopus cōtra epiſcopum lo
cum per ſe ad fidem cōuerſum pſcri
bit triēnio: ſubditis tpibus vacatiōis ⁊ ſciſmatis ec
cleſie ꝯ quā preſcribit. h. d. Primo ponit dictuȝ q̄d.
Scd̄o determinat ibi. ſi tamē caſum determinantem
exponēs ibi. ſin autē: ⁊ alium addēs. ibi. itē ſi. ¶ No.
caſum in quo eccleſia cōtra eccleſiam pſcribit eccl̄iaȝ: quo ad ius ſub
iectionis ſpacio triēnij: etiā immobile: ⁊ hoc operat fauor fidei: qñ
negligēte pprio epō cōuertit ad fidē ab hereſi vel ſciſmate. ¶ No. ſe
cundo q̄d de tali pſcriptione ⁊ alia cōi: ſubducunt tpa vacationis ec
2 cleſie cōtra quam preſcribitur ⁊ ſciſmatū. ¶ † No. q̄d nō currit pſcri
ptio eccleſie cuius platus ſubeſt: ſed inutilis ad agēdum. vt q: eſt ex
cōmunicatus. Ad q̄d. ſ. de iudi. intelleximus. ſ. ti. j. cum inter. de of
fi. vica. romana. lib. vj. ſm Uincē. ⁊ Hoſtiē. ⁊ idē pe. alle. de cōceſ. pre.
q: diuerſitatē. ⁊ no. xvj. q. iij. prima accuſatione. ⁊ de iſtis. j. e. ex trāſ
miſſa. ſuper verbo hoſtilitatem. pbat litera. ibi. q: poſſet repetere.
3 ¶ † Not. q̄d appellatione matricis eccleſie aliquando intelligit ca
thedralis. Aliter ſumitur. j. c. tranſmiſſa. ¶ † Op. ſm hoc catholi
co currit preſcriptio ⁊ nō catholico: ergo deterior eſt cōditio catho
lici cōtra id. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ ſi neceſſe. de pben. cum ſcōȝ lib.
vj. dicit Hoſti. q̄d ratio eſt: q: hic nō cōſideratur odium perſone: ſed
negligētiam: que preſupponitur in catholico nō in non catholico.
¶ Op. q̄d nō currat a tēpore cōuerſionis: q: nec tūc agere poſſet niſi
eſſet ex diſpenſatione receptus. de elec. q: diligentia. Solu. intellige
vt currat ex tēpore quo eſt receptus ſubaudi ⁊ ex diſpēſatione rece
4 ptus: ⁊ ſic currit tp̄s demum a tpe quo pōt agere. ¶ † Oppo. q̄d in
effectu non currat preſcriptio eccleſie: quia poterit reſtitui iur. mi
norum. ſ. de in integ. reſtitu. c. j. dic q̄d currit de iure: ſed reſtituitur
j. quadriēnium: ſm Hoſti. qui remittit. de in inte. reſt. c. j. dicit tamē
reprobari opi. Guil. naſo. qui dixerat eccleſiam reſtitui ſicut pupil
lum: q: ſi id eſſet verum pſcriptio nō curreret cōtra eccleſiaȝ. vt. C. in
quib⁹ ca. reſti. nō eſt ne. l. ſi. dic vt dixi. in dicto. c. j. ⁊. c. auditis. ⁊. c. pe
5 nul. e. ti. ¶ † Opp. q̄d ſtatim illas eccleſias acquirant nō expectato
triēnio. xvj. q. iij. placuit. dicit glo. vnum ſuppleri per aliuȝ. Ibi eñ
ſtatuit de tēpore cōuincendi negligentiam: ⁊ monitus eps dȝ expe
ctari per. vj. mēſes vt cōuertat: ſi lapſis ſex mēſibus nō cōuertat: tunc
alius pōt cōuertere: ⁊ facta cōuerſione preſcribitur ſpatio triēnij. vt
6 hic. ¶ † Aduerte tamē q̄d glo. videt dicere tp̄s triēnij ꝯputari poſt
illos. vj. mēſes. nō intelligas immediate: ſed cōputantur a tpe ꝯuer
ſionis. Ideo dicit Inno. ⁊ Hoſti. q̄d ibi ponitur tp̄s poſt q̄d lȝ ꝯuer
tere vt preſcribat. hic ponit tp̄s poſt q̄d eps populi lapſi nō pōt illū
7 cōuertere. ¶ † Opp. q̄d nō currat eccleſie pſcriptio minor. xl. j. eo. de
quarta dicit glo. ſpāle hic in fauorē fidei: ⁊ bñ eſt etiā ſpeciale in alio
8 q: ſciēs pſcribit rē alienā cōtra id. j. e. vigilanti. ¶ Op. gl. q̄d vacāte
eccleſia currat preſcriptio: q: illa vacāte eius iconomus pōt cōueni
ri ⁊ cōuenire. xij. q. j. vulterane. Sed dicit glo. q̄d eſt falſum q̄d poſſit
cōuenire: q: tunc caret ea vacāte eccleſia legitimo defenſore: ne ſede
va. per totum. Et legitimus eſt defenſor epſ vel platus. vt. e. tit. c. ſi.
ſcōm ala. ideo nō currit. immo dormit pſcriptio. Nec ob. iura alle.
in glo. q: nō loquūtur in iconomo: ſed in coadiutore qui plenam hȝ
adminiſtrationem in temporalibus ſm Hoſt. Item ſuppoſito arti
culo vero datur inſtantia in tutore qui poteſt cōuenire nomine pu
pilli. ſcōm diſtin. l. j. ff. de admini. tu. ⁊ tamen non currit preſcriptio
C. de preſcrip. xxx. ann. ſicut rem. ſm Ala.

1 ☞ Papa ſe nominat in ſingulari ⁊ aliuȝ ſibi inferiorem in plura
li demonſtrando q̄d humiles eſſe debemus.
2 Scandalum non facit nec peccat qui petit alteri id q̄d ſibi debetur.
3 Bona eccleſiarum ſunt pauperum ⁊ ſolo victu ac veſtitu debent cle
rici eſſe cōtenti.
Neceſſitatis tempore omnia ſunt communia.
4 Taciturnitas prelati nocet eccleſie vbi illa eſt preſcripta centuȝ an
norum lapſu.
5 Preſcribi nō poteſt res violenter occupata ⁊ inuaſa.
6 Preſcriptio quomodo interrumpitur per proteſtationem.
7 Preſcribi non poteſt legatum factum pauperibus.

NIhil. Taciturnitas prelati nō nocet eccleſie donec
ſit preſcriptū. h. d. vel in reb⁹ inuaſis nō currit
preſcriptio. Primo repetit q̄d olim pſcripſerat. Scd̄o p
teſtatur. ¶ No. nihil agendū cū ſcandalo. ¶ Scd̄o no. q
dixi in ſummario. ¶ No. q̄d ppter ſcandalū vitādū qs pōt dimitte
1 re ius ſuum indiſcuſſum. gl. remittit. ¶ † No. q̄d papa ſe noīat in ſin
gulari: aliū noīat in plurali. dic q̄d fecit ex nimia humilitate Grego
2 rius. hodie nō valeret reſcriptū. de cri. fal. quā graui. † Gloſ. colligit
ppter ſcandalū deſiſtendū a iure ſuo ⁊ remittit. Inno. ⁊ Hoſti. dicūt
hic q̄d ppter hoc nō peccaret repetēs ſibi debitū q alteri aduerſario
eſſet ſcā